

Z. 293.

1-17. j.

Z 351

BEDREGENI REFORMÁTUS
KÖNYVTÁR

F. 1160

hi 5-6

Cens.: I. ILLE.

I. évfolyam.

Oradea-Mare (Nagyvárad), szeptember 10.

1. szám.

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. ☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész.

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: havonta 4 Lei. - Negyedévre 12 Lei.

Egyes szám ára 1 Leu

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

Ime az ajtó előtt állok és zörgetek.

Mondják, hogy ha Jézus most a földön járna, minden bizonnyal egy lapot alapítana. Nem elégednék meg az élő beszéd hatalmával, hanem a nyomtatott betűt is Isten országának szolgálatába állítaná.

A Jelenések könyvének III. részéből (20. vers) ismeretes képet, amint Jézus az ajtó előtt áll és zörget, amint bebocsáttatást kér házába, mert oda kívánczik családi tűzhelyed mellé, asztalodhoz, részt kíván szenvedéseidből, munkáidból, — ezt a képet ma sokan úgy képze-lik el, hogy Jézus míg egyik kezével a bezárt ajtót zörget, másik kezében készen tart a ház lakóinak számára — egy lapocskát. Akik vérző szívvel visszavonultak otthonaikba, hogy legbensőbb kamaráikba zárkózva elrejtsek fájdalmukat a világ elől, azoknak lelkébe vigasztalást, erőt, bátorságot akar plántálni. Új reményeket, új életlehetőségeket akar előttük felragyogtatni. Meg akarja velök értetni, hogy a boldog jövődöbe, amely felé várakozással tekintenek, csak egy út vezet: az igazság, a tisztaság, az eszményi magasabb élet, az újjászületés, az evangelium, — egyszóval az Ő útja.

Jézus valószínűleg ezekről írta lapjában.

Jézus szolgálatában indul utnak ez a lapocska is.

A nagyváradai református egyházban minden vasárnap három helyen hirdetjük az evangeliumot. Nem panaszkodhatunk a templomba járók száma ellen. De ez a szám még nagy ünnepeken is csak néhány ezerre rug. Sok ezer azoknak száma, akik nem jönnek fel a templomba. Ezekhez az írott, nyomtatott szóval kopogtatunk be.

Midőn a presbytérium határozatából megindítjuk ezt a lapocskát, ezzel első sorban a nagyváradai egyházközösségben akarjuk szolgálni Isten dicsőségét.

Hirt adunk benne arról a munkáról, amely kőfalainkon belül folyik. Hadd lassa, hadd ismerje meg mindegyik hívünk egyházunk külső belső viszonyait, anyagi és szellemi erőit, munkánk célját, törekvéseink tisztaságát, eszközeink szentségét. Református egyházunk szereti az életű, szabad tevéget. Hirt adva végzet és végzendő dolgainkról, reméljük, hogy az egyháztagoknak egész serege fog fellelkesülni a krisztusi munkára.

Hivünk mindenkit, hogy mint az egyetemes királyi papság tagja, vegyen részt az egyházépítő munkában.

Református egyházunk munkája nem kevesek zártkörű munkája. Ebben részt vehet, sőt részt kell vennie minden jó reformátusnak.

Nem feledkeztünk el arról sem, hogy népünk régen nélkülözi kedves lapjait, a kitűnő Téli Ujságot meg a Vasárnapot. Éppen ezért vallásos elmélkedések és egyházi közérdekű cikkek mellett hozni fogunk vallásos elbeszéléseket, verseket is.

Kérjük a vidéki egyházak, lelkészek, tanítók testvéri támogatását.

A mi Urunk nevében zörgetünk, nem csak a szobák, de a szívek ajtaján is. Kérjük az anyagi és szellemi támogatást.

Előfizetési díj: Negyed évre 12 Lei.

Egy hónapra 4 Lei.

Egy szám ára 1 Leu.

Akié a gyermek, azé a jövő!

Szeptember első napjai az iskolai beiratkozás napjai. A szülők, édesapák és édesanyák kézenfogva viszik fel gyermekeiket az iskolába.

Mikor láttam a szülőket, a gyermekeket az iskola felé sietni, a Márk evangéliumában [X. 13–15.] elbeszélte történet jutott eszembe. Jézusnak éppen nagyon meleg napja volt. Harcot vívott a kor intellektuéljeivel, a farizeusokkal és írástudókkal, akik szerették volna zavarba ejteni, alaposan megleckéztetni, hogy a kritikátlan nép is kiábránduljon belőle. Az édesanyákért harcolt. A szóharc után szállására vonult. De az anyák oda is utána nyomultak. Ugy érezték, lehetetlen meg nem köszönniök Jézus áldásteljes szavait. Viszik gyermekeiket is, mert úgy érzik, hogy Jézus igéi roppant jelentőségűek a gyermek számára is. Beléptek hát Jézus szállására. A bátrabb gyermekek kitárt karokkal egyenesen az Ur felé sietnek. A félénkebbeket az anyák vezetik. A kicsinyeket ölben viszik az Idvezítő elé. Felséges jelenet! Míg a jelen, a farizeusok és írástudók tábora keresztre feszíteni készül az Urat, a jövő, a gyermeksereg, hódol Előtte. Akinek van szeme, lehetetlen be nem látnia, hogy itt minden időkre kiható esemény történik. Palesztinában történt ez az esemény. Olyan országban, amelyet akkor darabokra tégett az erőszak. Azok az édesanyák, akik gyermekeiket Jézushoz viszik, olyan nép leányai, amely nép szolgátságba süllyedt; olyan nyelven beszélnek, amelyet veszedelmesen kezd kiszorítani a közélet minden teréről az uralkodó rómaiak nyelve. És azokban a nehéz időkben úgy érezték azok az édesanyák, hogy nem tehetnek jobbat gyermekeikkel, mintha őket Jézushoz viszik.

Szokás, hogy mikor mai történetünket olvassák az emberek, erősen felháborodnak és keményen elítélik a tanítványokat, akik a gyermekeket nem akarták Jézushoz bocsátani. Az ilyen műfelháborodásnál hasznosabb, ha megkérdezzük magunkat, vajjon hasonló körülmények között vajjon nem úgy cselekedtünk volna-e mi is? Nekünk, nagyváradi reformátusoknak van a legkevesebb jogunk elítélni a tanítványokat. Mert a mi népes gyülekezetünk, amely ma a legnépesebb református gyülekezet a Romániához csatolt területeken, ezelőtt jó negyven esztendővel nagy iparkodással igyekezett megszabadulni felekezeti iskoláitól, amelyekben Krisztus lábai előtt növekedhettek volna a gyermekek. Gyülekezetünk hódolt a korszellemnek, amely ellene volt a felekezeti iskolának. Lehet az is, hogy akik odadobták az iskolákat, csak szűkkeblűek voltak. Irtóztak a teheről. Óh, a szűkkeblűség egy kis teher-

többletért telejajgatja az egész világot. Annyi teher többletért, amiből egy jó vacsorának az ára sem telik ki, protestál, apellál a végletekig. Így történt aztán, hogy gyülekezetünk ifjúsága több, mint egy emberöltő óta idegen szellem hatása alatt növekedett. Csoda-e, ha éppen az ifjúság marad távol a templomtól; holott ha egyszer minden rendű és rangú, foglalkozású és élethivatású fiatalságunk templomba sereglenék, még az újvárosi templom falai közé sem férnének be.

Ezek a világtörténeti jelentőségű napok meg láttatták velünk a felekezeti iskolák roppant jelentőségét. Megértették velünk, hogy nagyon fontos, kik nevelik gyermekeinket, kik oktatják számtanra vagy földrajzra, mértanra vagy fizikára is; vajjon vallást gunyoló, hitetlen, bolsevista érzésű, vagy pedig vallásos, magasztos eszméktől áthatott tanító-e?

Az atyák hibás lépését igazították helyre a fiak, midőn egyházunk felállította a református polgári leányiskolát, amely a felekezeti közti megállapodással létesített tanterv szerint a leány középiskola alsó tagozata. Felállítottunk továbbá hat elemi iskolát, amelyek közül három Olasziban, kettő Ujvároson, egy Velencén van elhelyezve.

Krisztus lelkétől áthatott iskolákra van szüksége ennek a sok csapást látott népnek. Krisztus lelkétől áthatott iskolák a jövő melegágyai, veteményes kertjei. Jézus tisztelete a csira, amelyből minden szép, jó és nemes kisarjad. Ha azt akarjuk, hogy jövőnk boldogabb legyen, akkor gyermekeink fogékony lelkébe kell belevetnünk a krisztusi erkölcsök áldásos magvait.

A felekezeti iskolákhoz nemcsak egyházunk elidegeníthetetlen autonómiája alapján van jogunk, hanem Románia alaptörvényei folytán is, amelyek közé a békeszerződés főbb rendelkezései is tartoznak.

Felekezeti iskoláinkért semmiféle áldozat sem lehet terhes.

Akié az ifjúság, azé a jövő!

A reformátusok szervezkedése Csehszlovákiában. Két ref. egyházkerület alakult Csehszlovákiában, még pedig a Dunántúli Egyházkerületből elszakított rész püspöke Balogh Elemér pozsonyi lelkész, a Tiszáninneni Kerületből elszakított rész püspöke Czinke István rimaszombati lelkész. Ugy hallottuk, hogy a ruszinszói résznek (Ung, Bereg, Ugocsa, Máramaros) szintén külön kerületé akarnak szervezkedni. A kerületek július 8-án gyűltek össze Rimaszombatban konventre, amelynek legfontosabb tárgya a zsinat előkészítése volt. A zsinat október 9-én nyílik meg Léván. A konvent egy külügyi bizottságot is alkotott.

Királyhágómelléki Református Egyházkerület

Igy nevezte el magát a Tiszántuli Egyházkerületből Romániához csatolt terület református ságának egyeteme; amikor ez évi augusztus 16-án a nagyváradi értekezleten kimondotta, hogy egyházkerületté alakul.

Az új egyházkerület első közgyűlését még aznap megtartotta és elrendelte a szavazást, az egyes tisztségek betöltésére.

A választás a presbyteriumok joga.

A nagyváradi református presbyterium, amelynek szavazata hatot jelent, szeptember 4-én d. u. tartotta választó gyűlését.

A szavazás idejére az elnöki széket dr Thury Kálmán főgondnok és Csernák Béla lelkész foglalták el. Mindenekelőtt az új kerület legfőbb egyházi méltósága, a püspöki állás került szavazás alá. A presbyterium dr Thury Kálmán főgondnok ajánlatára egyhangulag, nagy lelkesedéssel Sulyok István esperes, elnök lelkész, püspökhelyettes atyánkfőre adta szavazatát; aki harminchárom évvel ezelőtt foglalta el a nagyváradi-újvárosi lelkészi állást, majd gyorsan emelkedett azon a pályán, amit egy református lelkész megfuthat. Vitte kiváló tehetsége, éles elméje, nagy munkabírása. A bihari református egyházmegyének előbb jegyzője, majd husz év óta esperese, konventi, zsinati képviselője. A magyar református egyház vezér egyénei között szavának mindenkor nagy sulya volt.

A presbyteriumot eltöltő örömmel dr Olasz Béla vezetése mellett egy küldöttség adott kifejezést: Harmathy kuriai bíró, dr Szeghalmy Sándor, ifj. Mónus Sándor, Csernák Béla. Dr Olasz Béla meghatottan üdvözölte a püspökjelölt urat, akire, midőn a nagyváradi presbyterium rászavazott, önmagát tisztelte meg.

A további szavazás eredménye:

Főgondnok: Domahidy Elemér nagykárolyi gondnok. Püspökhelyettes-főjegyző: Soltész Elemér nagybányai, lelkészi aljegyző: Csernák Béla nagyváradi lelkészek, Világi főjegyző; dr Hércsár Géza szatmári, dr Várady Miklós székelyhidi ügyvéd.

Tanácsbírók: Bélyeky Lajos szatmári, Csécsi Imre aradi, Takács Zsigmond gálospetrii lelkészek, Falussy Árpád nagykárolyi ny. főispán, Papszász Lajos csokalyi birtokos, Szabó Zoltán aradi főgondnok, tábornok. Tanárképviselők: Bakcsy Gergely, Kisgyörgy János, Szathmáry Ákos, László János, Nagy Vilmos. Tanító-képviselők: Kiss Lajos, Bartha István, Fábíán István, Szilágyi Árpád.

H I R E K.

Előfizetési felhívás.

Kérjük egyházközségünk tagjait, hogy fizessenek elő e jó reménység alatt megindított kis lapra. Bizalommal fordulunk lelkész- és tanító testvéreinkhez, hogy hűveknek ajánlják; ahol több előfizető jelentkezne, ott a lappéldányokat egy csomóban küldjük a lelkészi hivatalnak. Az előfizetési díjat dr Szeghalmy Sándor egyházi pénztárnok ur címére kérjük: Szent János-utca 82. szám.

A református elemi iskolákban a beiratás szeptember 1-én kezdődött meg. Eddig közel 300 tanulót irattak be. A beírás 15-ig tart, amikor az iskolai évet reggel 8 órakor tartandó istentisztelettel kezdjük meg. A presbyterium szeptember 4-én töltötte be az 5 új tanítói állást. Meghívta: Csathó Jenőné Tóth Mária, Papp Margit, Kopányi Mária, dr Kovásznay Marcellné Hegyesi Erzsébet özv. Lázár Mártonné Juhász Karolina tanítónőket, akiket a szülők és tanügybarátok már eddigi jeles működésükről ismernek. Valaki szíven hordozza gyermeke jövőjét, hogy gyermekéből jó református váljék, kötelességének ismeri, hogy azt ilyen kitűnő református tanítónők gondjaira bizza. A beírások helye Oiasziban a Ref. Internátus, Újvároson a Ref. Kör, Velencén az Imaház.

A református polgári leányiskolában az évmegnyitó istentisztelet f. hó 15-én reggel 8 órakor a rendes hétköznapi istentisztelet keretében lesz. Az imát Csernák Béla ref. lelkész mondja. Istentisztelet után kilirdeti a tantestület az óra-tervet, elrendezi az osztályokat és felolvassa a törvényeket. 16-án, pénteken már a rendes tanítás megkezdődik. A magánvizsgálatok és javítóvizsgálatok f. hó 13-án délelőtt és délután lesznek. A polgári leányiskola működésének megkezdésével kapcsolatban felemlítendő az a fontos körülmény, hogy tanterv gyanánt a felettes egyházi hatóság az erdélyi református egyházkerület „egységes középiskolai tanterv"-ét vezeti be, amelyet a közoktatásügyi államtitkárság 17120 - 1921. IV. sz. alatt jóváhagyott. Ezen tanterv bevezetése következtében a leány középiskolák alsó négy osztályának tanterve szerint haladunk, a negyedik osztályból növendékeink minden tantervkülönbözeti vizsgálat nélkül mehetnek bármely romániai református magyar tannyelvű leány középiskola (leánygymnázium) V. osztályába. Az egyházi főhatóság a leánygymnázium ügyében újabb előterjesztéseket tett a közoktatásügyi kormányánál, amelyek elintézéséről még nincs módunkban nyilatkozni. Mi reméljük a kedvező elin-

tézést, ametyre minden alapunk meg van. Az „egységes tanterv” bevezetése következtében a kedvező vagy kedvezőtlen elintézés az alsó négy osztály növendékeit tanulmányi tekintetben egyáltalában nem érinti, — de a nyár folyamán jelentkezett és jelenleg iskola nélkül levő magasabb osztályu tanulókra nézve bizony nagyon kívánatos volna a gyors és kedvező elintézés. Közöljük azt is, hogy a polg. leányiskola vezetését Nagy Vilmos tanítónőképző-intézeti igazgató veszi át, aki minden, iskoláinkat érintő ügyben szívesen áll a közönség rendelkezésére minden hétköznapon délelőtt 11—12-ig.

A magyar református egyház zsinatát szeptember 27-ikére hívta össze az elnökség Budapesten. Az egyetemes egyház értékei, a keservesen gyűjtögetett közalap, valamint a lelkeszi nyugdíj-, özvegy- és árva gyámintézet alapítókéi a kommunizmus pusztításától megmenekültek.

A hitoktatói segédlelkészi állásra G Nagy Béla helyébe a presbytérium Varga Gedeon fugyivásárhelyi lelkészt választotta meg, aki állását szeptember 1-én elfoglalta. Tanítani fogja a középiskolába járó fiukat. Kiss Károly lelkész ur a református polg. leányiskola és ref. tanítónőképző növendékeinek hitoktatását veszi át.

A velencei imaház kibővítéséről több gyűlésen tárgyalt a presbytérium. A szakértő mérnökök véleménye szerint a mai épület sem meg nem bővíthető, sem fel nem emelhető. Épen ezért a presbytérium elhatározta, hogy Velencén 1922 év tavaszán egy olyan nagy termet építtet, amely tanteremnek is, imateremnek is megfelelőjen. Az építéshez szükségelt összeg előteremtésére dr. Olasz Béla elnöklete alatt egy bizottság küldetett ki. Már most felhívjuk erre a hívek figyelmét. Áldozat nélkül e termet fel nem építhetjük, de Isten lelke meg fog segíteni ez áldozat meghozatalára. Már eddig a következő adományokat kaptuk; Cs. B. két aranyat [200 lei], Csósz Józsefné, Gál Józsefné 100, Nyul Józsefné 30, Szikszay Lajos 25 Lei.

Gyülekezetek teherbírása címmel emlékezik meg egyik egyházi lapunk a váchartyáni 445 lelket számláló kis egyházközség 1920. évi gondnoki számadásáról. **B e v é t e l:** 1. Pénztári maradvány 557'90 K, 2. Adócsökkentési segély 1160 K, 3. Tandíjkárpótlás 294 K, 4. Egyházi adó 1120 K, 5. Haszonbérék 2273 K, 6. Harangpénz 186'60 K, 7. Perselypénz 1126 K, 8. Isten dicsőségére adakozás 1794 K, 9. Jótékonycélra adakozás 13 648'02 K, 10. Hátralékokból 233'37 K, 11. Tőkék és kamatokból 20.702 K, 12. Iskolai felszerelésekre 241 K, 13. Vegyesekből 66.257'60 K. Összesen 109.597'98 kor. **K i a d á s:** 1. Szeinelői járandóságokra 25.597'98 K, 2. Allami és községi adóba 2171'36 K, 3. Tűzbiztosításra 43'32 K, 4. Köz- és jótékonycélokra 3387'90 K,

5. Épületek karbantartására 10.750'80 K, 6. Tőkekamat törlesztés és tőkésítés 56.778 K, 7. Napdíj és fuvardíj 2511 K, 8. Vegyes 7228'30 K. Összesen 107.954'68 korona. A háboru első évében, 1914-ben, ennek az egyháznak összes bevétele 4308 korona 91 fillér volt. A Lélek ereje kicsiny gyülekezeteket is képessé tesz nagy terhek elbírására. Vajha il en hirt hallanánk a mi falusi gyülekezeteinkről is!

Az egyházi segédlelkészek közül Gargya Géza jelenleg Debrecenben időzik, e napokban áll elő a papi vizsgára; Juhász András ur szept. 5-én eltávozott körünkből, Nagyszalontára ment főgymnáziumi hitoktatói állásra. Közel két évet töltött egyházunkban. Komoly, kötelességtudó férfi, aki ugy templomi tanításaival, mint a gondjaira bízott iskolás gyermekek eredményes tanításával gyülekezetünk rokonszenvét kiérdemelte. Isten áldása kísérje!

Nemes gyermekbarátot temettünk el augusztus 22-én Kolláti Gyulát, a Zöldfa-utcai Béka bolt tulajdonosát, 1920-ban, az évről való istentisztelet után egy 33 éves szerény férfi kopogtatott be a lelkészi hivatalba és felajánlotta, hogy amíg csak Isten segítségére lesz, egy polgári iskolás leányka tandíját fedezni fogja. Korán eltávozott a nemes gyermekbarát. Emlékezetét nemcsak az általa fölsegített árva őrzi meg kegyelettel, de őrizzük valamennyien. Legyen csöndes pihenése, üdvösséges feltámadása; övéinek adjon vigaszt az Ur. Egyházunknak pedig a kidőlt áldozatkész tagja helyébe teremtsen másokat.

Fejedelmi alapítványt létesített Szikszai Erzsébet debreceni uriaszony. Négy millió korona értékű vagyonát a református egyháznak hagyományozta, hogy a meglévő öt templomhoz egy hatodikat is építsenek. Debrecennek nem ez az első temploma, amelyet ilyen adományból építenek fel. Az igaznak emlékezete áldott! Lelke vigadozzék az örökkévalóság templomában.

Béres Károly

könyv- és műnyomda
papír gyári raktár

Ferdinánd király (Rákóczi) -út
14. szám. — Telefon: 6-24

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. 000 Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész. | Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: havonta 4 Lei. - Negyedévre 10 Lei. | Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Egyes szám ára 1 Leu. | Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14

Az örök harc.

(Máté ev. 10 : 34.)

Sokan álmodoztak már az örök békéről. A sok között a nagy bölcselkedő, Kant is, a kinek kedvenc gondolata volt, hogy az emberiség az örök béke felé halad. De már tanítványai között akadtak olyanok, akik mesterüknek ellene mondtak; így például Hegel, aki a háborút a Gondviselés eszközének tekinti, a szélhez hasonlítja, amely a vizet a poshadástól megóvjá. A magyar lángelmék legnagyobbika, a szelidlelkű Arany egy 1849 után írott versében (Gondolatok a béke kongresszus felől) az örök békét az új kor vesszőparipájának nevezi: „Hagyjátok a meddő vitát, bölcs Isten az, aki rendel; az ember tiszte, hogy legyen békében, harcban ember.”

A meddő vitába nem szólunk bele, de azt nem hallgathatjuk el, amit a mi Urunk Jézus Krisztustól tanulunk, hogy van egy harc, amelynek nem szabad szünetelnie soha. Ez az erény és igazság harca a bűn és gonoszág

ellen. Erre a harcra maga Jézus hív mindenkor: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet bocsássak a földre; nem azért jöttem, hogy békességet bocsássak, hanem hogy fegyvert.”

Jézus ezekkel a szavakkal a világ legnagyobb békebontójának adja ki magát. Nem fél belefujni harci riadójába. Mások mindig megfélemlettek, mikor feltárult előttük az a sok küzdelem, ami munkájok nyomában fakad. Mózes ki akar térni az isteni megbízás elől, hogy népét Egyiptomból kivezesse: „Kérlek Uram, csak küldj mást.” Jeremiást megrémíti Jerusalemből pusztulásának gondolata és le akar mondani a próféataságról: „Nem tudok beszélni.” Jézus mindkettőjőknél szörnyűbb dolgokat lát. Látja a jövő századok harcait, az égő koponya-hegyeket. A távoli tüzek belevilágítanak szelid arcába. Mégsem ingadozik kijelenteni: „nem azért jöttem, hogy békességet bocsássak a földre, hanem hogy fegyvert.”

Ennek a harcnak, amelyre Jézus hív, keblünk a színtere. Ebben a harcban Istennek

A „REFORMÁTUS HIRADÓ” TÁRCÁJA

A KERÉKI ISKOLÁS-FIUK

Ők a szívemben állítottak maguknak emléket s én itt állítok nekik. Megérdemli ezt a gyermek jószívűségének megnyilatkozása: a hála, melynél nincs szebb virága az emberi kebelnek.

Egyszerű falusi gyermekek ezek, akikben boldog gyermekkorom elevenedik fel; oda járnak iskolába, ahova én jártam s elmennek énekelni a temetésekre, mint én is szoktam volt.

Mert a mi falunkban az a szokás, hogy a nagyobb iskolás fiuk a kántor vezetése mellett részt vesznek a gyásztisztességtételben: énekelnek szomorú és feltámadást hirdető énekeket a halottas háznál, a templomban, az utcán és a temetőben.

Igy történt akkor is, midőn az én édes falum bánatomban osztozó népe kijött velem az akác-fák sűrű lombjai által árnyékolt temetőbe, arra a helyre, melyet a kegyelet ajándékozott nekem, hogy oda temessem az én elmúlt boldogságot s ott pihenjek meg majd én is — szívem vágya szerint...

Mindenkinek szeretni kell azt a földet, ahol született, gondtalan gyermekkorát s boldog ifjúságát töltötte s hol kegyeletes emlékü őseinek porából áldás fakad. Oh! én is szerettem és szeretem szülőföldemet, annak „nagyjait és kicsinyeit” és jövőveteményes kertjét: annak iskoláját. Azért jól esett nekem, ha néha-néha valamit tehettem az iskolás gyermekekért, könyveket ajándékozhattam nekik, tudván azt, hogy milyen ki számíthatatlan hasznát veszi a gyermek a jó könyveknek, melyek szívét lelkét erősítik, erkölcsét szelidítik, vallásosságát növelik s megerősítik benne az embertársai és a nagy természet minden lakója iránti szeretetet.

E célból igyekeztem más könyvek mellett Gyermeknaptárt is juttatni minden iskolás gyermek kezébe.

Csak látni kellett azt az őszinte örömet, melyet ez a kis könyv okozott s hallani azt a boldog zivajt a könyv kiosztása napján, midőn az iskolás gyermekek párosával szép sorjában a maguk utcája felé igyekezve bukácsolva nézgették a kis könyv képeit s lopakodva olvasgatták annak hasznosan oktató történeteit. Amint ki-ki a maguk házához ért, rohant be a kis ka-

öröme telik. Jézus a vezér. Keresztyénnek lenni, egyet jelent, odaállani Krisztus zászlója alá s küzdeni minden bűn ellen.

Történetünk egyik tragikus hőse, gróf Teleki László, a magyar irodalomban is megörökítette nevét klasszikus drámájával, a Kegyencsel. Tragédiájához Liviusból, a római történetirőből vette az erkölcsi tartalmat, Livius fest egy korszakot, amelyben oly rothadt az erkölcsi világ, hogy még a jó embereknek is aljas eszközökkel kellett dolgozniuk. Akkor úgy tele volt a köz- és magánélet ragadozó farkasokkal, hogy a kevés bárány, aki akadt, kénytelen volt a maga biztonsága és céljai érdekében farkasbőrbe bujni, ha emberek közé ment. Teleki gróf erre az előadásra építette drámáját. Nagyot tévedett. Amit tragédiájának főhőse művel, arra erkölcsileg ép ember nem vállalkozhatik. Ellentétben a költő előadásával, épen abban a korban, amelyben a Kegyenc játszik, az erkölcsi nyavalyák ama tobzódásaiban, ragyognak fel az emberi lélek nagyságának, tisztaságának, önzetlenségének legcsodásabb példái. Mentől förtelmesebb volt az élet, annál tündöklőbb világított ki belőle egy-egy nagy alak.

Ezek a világitó nagy alakok keresztyének voltak. A keresztyének adtak példát a szép, tiszta, erényes életre. Az erények, amelyek a közéletből száműzettek — a keresztyéneknél ragyognak fel. Nem követtek el semmiféle rablást, sem fajtalanságot, nem hazudtak, nem tulajdonították el a rájuk bízott idegen javakat.

A pogány világ épen azért gyűlölte őket, mert mások voltak, mint a többi emberek. Ez

volt minden vétkük. Ezért kellett szenvedniök üldöztetést, börtönt, martyrhalált. Mindez őket el nem téríthette az igazság, az erény, a tisztaság útjáról. Krisztust magasztaló énekeket zengedezve küzdik nehéz harcaikat.

Szent harcra hív minket is Jézus minden bűn ellen. Megalkuvásról szó sem lehet. A jó, az erkölcsileg tiszta még színleg sem hódolhat a bűnnek; még álarc gyanánt sem veheti magára. Céljainak elérésére nem választhat sem rossz embereket, sem gonosz eszközöket. A bűnnek soha, semmiféle formájával egyezséget nem köthet.

Lehet, hogy gyűlölni fogja a világ, megveti, lekicsinyli, keresztyű gázol rajta. De csak akkor, ha harcra kel a becstelenség és tisztátalanság, az istentelenség és kishitűség, a gond és elégedetlenség, a rossz vágyak és rossz szokások ellen, csak akkor várhatja, hogy Isten hű marad hozzá, megtartja és megdicsőíti.

Leyden ostroma

A napokban az egész erdélyi sajtót bejárta a hír, hogy a hollandusok nagy honfoglalásra készülnek.

Ez a kis református ország, amely valaha a tengerek ura volt, Európa északnyugati részében fekszik. A földgömb egyik legalacsonyabban fekvő része. Sok helyt alacsonyabb, mint a tenger színe, úgy, hogy mesterséges gátakkal kell védekezni a tenger hullámainak ellen. Itt van Európában a legtöbb csatorna.

A legtöbb városban csatornák helyettesítik az utcákat. Sőt bizonyos tekintetben egyes házak kerítéseit is Csatornák veszik körül az egyes szántóföldeket és legelőket, csatornán viszi haza

pénzt a könyvet magasra tartva, ujjongva kiáltotta: „Kaptam! Én is kaptam! Megint kaptam!”

Elemedett emberek beszéltek, hogy soha sem láttak még annyi boldog gyermekarcot, mint ezen a napon.

Pedig olyan igazi boldogság a gyermekeknek örömet szerezni! És a gyermek mindig hálás az iránt, aki neki örömet szerez.

Megbizonyították ezt a kereki iskolás-fiúk is, mikor az én legmélyebb gyászomban osztozva, eljöttek a temetésre, hogy énekükkel enyhítsék fájdalmamat!...

Be volt végezve a gyászszertartás.

Ilyenkor az az ősi szokás, hogy a „funerátor” — aki közbejár a gyászszertartás rendezésénél — a „szomorú halotti gyülekezethez” megköszöni a részvételt s ez után pénzt oszt ki az éneklő iskolás-fiúk között.

Most is úgy akart tenni. Maga köré gyűjtötte az iskolás-fiúkat, de mielőtt szólhatott volna hozzájuk, elébe állott a legnagyobbik fiú és így beszélt:

— Megköszönjük a funerátor uram szives-

ségét, de mi ez alkalommal nem fogadjuk el a pénzt.

— Nem bizony, együnk sem — visszhangozták a többiek.

— Miért? — kérdezte a funerátor meglepetve.

— Azért, — felelt a legnagyobbik fiú — mert az, akinek halotti gyászában most mi itt résztvettünk, sok jót tett már velünk, sokszor küldött könyveket nekünk, az összes iskolás gyermekeknek és mi azokból a könyvekből sok hasznosat, jót és szépet olvastunk s megtanultuk azt is, hogy a gyermek-szívnek legszebb ékessége a háládatosság.

A „szomorú halotti gyülekezethez” meghatottan nézett az iskolás-fiúkra...

Eltelt néhány hét. A sirhalom koszorúi összehalmozódtak. Nem is lehetett tudni mindegyikről, hogy ki vitte oda, hanem ha a szeretet.

A koszorúk alá egy kis ökörszem költözött s nyugodtan berendezte ott lakását. Néha-néha a sírköre szállott, onnan tekintgetett szét és bátran szemébe nézett az arra járóknak. Nem is bánította senki. Ő aztán a sírkőről a koszorúkra, a

a földmives terményeit. A csatornákat fasorok szegélyezik. Ott, hol a tengerbe, vagy folyókba szakadnak, roppant elzáró zsilipeket találunk.

A partok egyáltalában alacsonyabban fekszenek a tenger színénél. Epen ezért ennek a kis országnak a legnagyobb ellensége a tenger. E nagy ellenség ellen, amely már sok területet elhódított e kis országtól, óriási erővel épített s nagy költséggel fenntartott gátak és természetes zátonytorlaszok védik a virágzó országot. Több, mint másfélezer esztendő óta tart ez a viaskodás az ember és tenger között.

A tizenharmadik században többször berontott a tenger a mély fekvésű országba s egészen átalakította a hollandi partvidék ábrázatát. Ekkor alakult a Zuyder tenger, amely sok száz helységet borított víz alá és százezerre megy az áradásban elpusztult hollandusok száma.

Ettől a nagy ellenségtől akarja visszahódítani a földet Hollandia. Elhatározta, hogy egy negyed századra tervezett céltudatos munkával kiszáritja a Zuyder tengert; hogy helyét viruló tenyészet foglalja el.

Nem ok nélkül mondjuk, hogy viruló tenyészet, mert a hollandi nép virágkedvelő. Nemcsak az ablakok és házak mellett levő keriek vannak virágokkal telve, hanem még a mezők is. A szabad mezőn egész tábla-földek vannak bevetve egyfajta s rendesen egyszínű virágokkal. Tulipán, georginák millió és millió példányban tenyésztenek. A vásárokon a virág játsza a főszerepet. Az országutak mentén gondosan ápolt virágtáblák vannak.

A hollandus amellett buzgó református. Hitért neki is sokat kellett küzdeni, akárcsak a magyar reformátusnak.

Különösen sokat szenvedett, mikor hazája a spanyol iga alatt nyögött. Ebből az időből mondjuk el a következő történetet.

* * *

II. Fülöp szanyol király, kinek birodalma

koszorukról a sirkőre szállva, minden félelem nélkül, te'e torokkal mondta az ő szépen csengő énekét.

Hire futott ennek az iskolában. Bezzeg, ki gyültek a kíváncsi gyermekek a temetőbe, hogy meglássák és meghallgassák a furcsa kis madarat. Ez pedig még annál szebben énekelte. A gyermekek csak lábujjhegyen mertek arra közeledni s csak suttogva mondták egymásnak:

— Csakugyan ott van. Milyen szépen énekel, pedig milyen csepp kis jószág! Ne zavarjuk meg, hadd édesitse énekével a halottak álmát. A temető szent hely, csendesség lakozzék benne: hadd aludjanak békében a halottak! Kegyelet virrasszon a sirok felett!...

És a gyermekek megbecsülik a temetőt, zajtalanul járnak még mellette is. És bántatlanul nőnek fák, füvek, bokrok és virágok. És megteik a temető énekes madarakkal. A madarak éneke edesebbé teszi a halottak álmát.

A temető a gyermekek második temploma! Legyen is úgy!

K. Nagy Sándor.

oly sok országot ölelt magába, hogy birodalmában nem ment le a nap soha, Hollandia földjéről ki akarta irtani a reformátusokat.

Ennek a királynak a hatalmából akarta megszabadítani Orániai Vilmos a kis Hollandiát. Remélem, tudjátok, ki volt Orániai Vilmos. Ő a hollandusok legnagyobb embere,

* * *

Fülöp nem volt hajlandó beleegyezni, hogy Hollandia népe úgy imádja Istenét, amint lelkiismerete parancsolja. Gyűlölte a szabadságnak még a nevét is. A lelkiismereti szabadság védelmében ezrek hullottak el. Lobogtak a máglyák. Virágzó városok tüntek el a föld színéről.

Csak egy város dacolt a hatalmas királlyal: Leyden.

Leyden kellemes síkságon fekszik. Körülr gazdag legelők, mosolygó kertek, gyümölcsösök, ékes villák. A Rajna egyik ága érinti a várost s amint talai alá ér, sok apró ágra szakad, amelyek lassan folydogálva a városon keresztül, megtöltik azt a számtalan csatornát, amely a várost keresztül-kasul szeli s valóságos kis Velencévé teszi. Pár száz kőhid vezet rajtuk keresztül. Partjaikat hársfák, nyárfák hosszú sora szegélyezi. Utcai tele vannak szép házakkal, templomokkal. Leyden egyetemére hajdan sok magyar református ifju járogatott.

Ezt a várost akarta 1575 tavaszán a spanyol király hadvezére elfoglalni.

Már két hónapon át védte a polgárság a város gyöngye falait. Zord hősiességgel verte vissza az egyre szaporodó ellenség dühös rohamait. Fogyatékan volt a kenyér. Mikor elfogyott a kenyér, malátával éltek a lakosok; azután a lovakra és kutyákra került a sor. Sokan éhen halta. Sokan betegek lettek a nyomorult táplálék miatt.

Pedig más baj is volt, ami talán még nagyobb baj volt. Orániai Vilmost leverte lábáról az emberfeletti munka, gond. Leyden polgárai eddig benne bíztak, hogy majd eljön segítségükre, elkergeti a város falai alól az ellenséget. Jó, hogy a leydeniek nem tudták, mert talán elcsüggedtek volna. Vilmos, mikor lázálmai között egyegy percre magához tért, akkor is mindjárt reájok gondolt. Elegendő katonája nem volt. Csak egy fegyvere volt még, amellyel a várost megmenetheti. Az Oceánt kell segítségül hívni. Átvágja a gátakat, amelyek a lapos hollandi földet védik a tenger árja ellen. Víz alá meríti a tartományt,

A veszteség réttentő lesz De ha a spanyol lesz az ur, vége a lelkiismereti szabadságnak

A németalföldi hazafiak osztották Vilmos nézetét. Hősies elhatározással rombolták szét a nagy gátat, meg a kisebbeket is, amelyek a nagy gát mögött emelkedtek. Megnyitották az utat a végtelen Oceánnak. Az Oceán meg nem jött. Pedig Vilmos már minden lehetőt megtett, hogy segítsen. Nagy fáradsággal és költséggel kétszáz lapos hajót szedett össze, ezeket megrakta bátor katonákkal, ágyukkal, élelemmel, hogy amint a víz berchan a mélyen fekvő hollandi mezőkre, a város felmentésére siethessen. De a flotta ott hevert a száraz földön. Az Oceán macskaszkodott. Erős északkeleti szelek feküdtek neki a viznek és a hullámokat kifelé hajtották.

A spanyolok előbb megdöbbenek, mikor meghallották Orániai Vilmos tervét; de mikor látták, hogy a tenger nem akar sietni Vilmos segítségére, csufolódni kezdetek felsülésén.

Ezalatt Leyden a kétségbeesés szélére jutott. Messziről látták a megrakott hajók árbocait, de hiába várták azokat. Hiába várták, hogy felduzzadjon a víz.

De mégsem hiába vártak. Október 1-én megfordult a szél. Néhány óra alatt szélvesszé, viharra erősödött, végig tombolt az Északi-tenger fölött s az Oceán zugva-bugva tört át a gátak vágásain. A szorongatott város ujjaéledt reménységgel hallgatta az orkán zenéjét. Másodikán a víz már akkora volt, hogy a flottát fölemelte s az megindult a város felé.

Utját spanyol várak állották el; a vitéz hollandusok ezeket mind elfoglalták. Az utolsó erőd spanyol katonái a bekövetkező éjszaka leple alatt megszőktek a gátakon, Október harmadikán fel volt mentve Leyden.

A felmentett város éhhalállal küzdő lakosai nem felejtették el, hogy kinek köszönhetik megmenekülésüket. A csontvázra aszott hősök vezéreikkel együtt a templomba vonultak. Milyen ének lehetett az, amely ott hangzott el az ajkáról!

Orániai Vilmos épen a templomban volt Delfi városában, mikor megkapta az örvendetes hirt. Azonnal átadta a levelet a lelkésznek, aki azt felolvasta a szószékről. A nemes szabadsághős, akinek amilyen nagy volt a bátorsága, olyan nagy volt az alázatossága is, ott a templomban rámutatott, hogy milyen jól választotta meg szövetségését.

Pedig a nagy szövetséges még azután is folytatta csudadolgait.

A németalföldi szép sikszágot a háborgó Oceán szennyves vize borította el Rotterdamtól Leydenig. Évtizedekig tart, míg megint kiszorítják a tengert s visszaveszik tőle az elborított viruló mezőket, gazdag kerteket. De csudák-csudája, mi történik? Október negyediken a szél megfordult. Északkelet felől feküdt neki a vizeknek s kezdi őket a tenger felé szorítani. Néhány nap alatt a víz eltakarodott, a gátakat elzárták, a szép mezők szárazon maradtak.

Orániai Vilmos hű szövetségese, aki előhozta a tenger hű segítségére, vissza is vitte a vizeket a maga idejében. mert: mind a szelek, mind a tenger engednek Neki, [Márk 4. 41.]

HIREK.

Előfizetési felhívás.

A biztató kezdet után örömmel bocsátjuk ki lapunk második számát. Most már elbeszéléseket is hozunk, hogy a hosszabbodó estéken legyen olvasnivalójuk a felnőtteknek és gyermekeknek is.

Az előfizetési díj: Negyed évre 10 lei,

Egy hónapra 4 lei,

Egy szám ára 1 leu

Bizalommal fordulunk lelkész- és tanító testvéreinkhez, hogy hiveiknek ajánlják. Minden tíz előfizető után díj nélkül küldjük a tizenegyedik számot, ha egy címszalag alatt küldhetjük.

Az előfizetési díjakat dr Szeghalmy Sándor egyházi pénztárnok ur címére kérjük, [Szent János utca 82. szám alá] vagy a lelkészi hivatalokhoz küldeni.

Gróza erdélyi miniszter városunkban időzése alkalmából a felekezetek lelkészei együtt tisztelegtek a miniszter előtt és eléje terjesztették kérésüket. Arról az iskolai rendelkezésről emlékeztek meg, amely szerint zsidó tanuló ha magyar anyanyelvű is, keresztyén iskolába s keresztyén tanuló zsidó iskolába, sőt egyik ker. felekezetű tanuló más ker. felekezetű iskolába nem járhatna. Gróza miniszter ur válaszában kijelentette, hogy az említett rendeletet nem ismeri; hangsúlyozta azonban a törvényesség, a legalitás, az egyenlő elbánás elveit a felekezetekkel, a kisebbségekkel szemben. A megértés szelleme hatotta át beszédét, midőn arról szólt, hogy nem várja, hogy az ezeréves multat valaki egyszerre elfeledje. Megérti a multhoz ragaszkodást, mert ez jellemre vall. Sulyok István esperes, a királyhágómelléki reformátusok püspökhelyettese terjesztette elő kérelmét a református leánygymnázium és a tanítók, tanárok államségélye ügyében. A miniszter ur az első tárgyan nem tudott érdemleges választ adni, de a kérelmet továbbítja illetékes helyére. Kijelentette, hogy Sinajában, a minisztertanácsban tárgyaltak a felekezeti iskolák segélyezéséről s a segélyezés mellett döntöttek, mert ebben a kérdésben jogfolytonosság volt, a felekezeteknek szerzett joguk van. Kimondotta a minisztertanács az egyenlő elbánás elvét is, hogy nem tesznek különbséget román és nem román iskolák között. Az államségélyt a felekezetek főhatóságainak adják át, ők osztják majd szét belátásuk szerint.

N. Nagy Sándor ny. táblabíró, h. egyházmegyei gondnok, sok szép gyermektörténet írója hosszas betegségéből Isten segítségével felépült. Szívesen ígérte, hogy lapunkat szellemileg támogatni fogja. Már mai számunkban közölhetünk tőle egy kedves tárcát.

Kolláti Gyulának, a nemes lelkű gyermekbarátnak, végrendeletét csütörtökön bontották fel a kir. járásbíró előtt a rokonok jelenlétében. A megboldogult végrendeletében is megemlékezett arról a nagy célról, mely őt életében is hevítette és 2000 leit hagyományozott egyházának iskolai célokra és 500 leit az újárósi orgona-alapra, mely összeget az egyház pénztárába már be is fizettették.

Református Híradó

Vallásos irányú néplap. ☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Cernák Béla református lelkész. Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: havonta 4 Lei. - Negyedévre 10 Lei. Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Egyes szám ára 1 Leu. Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

A lélek gyümölcsei

Van egy kert, amelynek fái nem hervadnak meg soha. Földjét nem borítják a mulandóságot hirdető levelek. Mig másutt az őszi hideg megfosztja a fákat ékességöktől, itt örök zöld minden. Ezt a kertet ragya el nem veri, sáska meg nem emészti. Áldással rakott fái fölött zughat a szélvész. meghajtják koronáikat a nehéz idők alatt, de meg nem törnek és teremnek romolhatatlan gyümölcsöket. Ez a kert nem pusztán gondolatban létezik. Itt a világban van jelen. Kertésze nem gyöngye halandó ember. Jézus az, aki szeretettel őrködik ennek a paradicsomnak küszöbén.

Szelid szavakkal hívogat Jézus minket e kertbe. Ha követjük szavát és hozzáietünk, befogad kertjébe minket is, úgy, amint vagyunk; t. i. bűneinkkel terhelt, roskadozó, alélt állapotban, mint megfáradtakat, hogy könnyebbülést, gyógyulást és életet adjon nekünk. Gondos kezekkel ültet el kertjébe; szeretetével ápolgat. Ha inni kérünk, szomjunkat az örök élet vízával csillapítja.

A földi kertek fái gyönyörrel töltik meg a kertész szívét, mikor bimbó-fakadáskor virágba borulnak; majd mikor ősszel, a nyári nap hevében, a harmat, eső csöppjeiben növekedett gyümölcs megéri. Hálásan jutalmazza meg az értök fárado munkást.

Hát mi, annak a mennyei kertnek, Isten országának plántái tudunk-e örömet szerezni Jézusnak? Tudunk-e hálásak lenni iránta, terem-e lelkünk méltó gyümölcsöket?

Ha mi megösmérjük a fák termését, ha nem cseréljük föl a töviset a szőlővel, a bojtortját a fügefával, annak a mennyei kertnek Ura is felismeri gyümölcseről a fát.

Pál apostol a Galátziabeliekhez írott levelében felsorolja a Léleknek gyümölcseit: szeretet, öröm, békesség, békétűrés, szívesség, jóság, hűség, szelidség, mértékletesség. (V. 22.)

Vizsgálja meg minden ember magát, vajjon megtermette-e lelke ezeket a gyümölcsöket? és vigyázzon, mert minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágatik és tüzre vettetik.

A „REFORMÁTUS HIRADÓ“ TÁRCÁJA

MEGSZABADULVA A FŐSVÉNYSÉGTŐL

Az évekkel ezelőtt elhalt L. lelkész meglátogatott egy napon egy gazdag, öreg leányt, aki buzgó, vallásos akart lenni, de nagyon fősvény volt. Az öreg kisasszony fősvénysége anyyira ment, hogy két derék unokaöccsének, akik egy üzlet létesítéséhez segítséget kértek a gazdag nagynénitől, egy fillért sem adott, sőt az Isten országa előbbvitelének céljaira sem tett soha semmi említésre méltó adományt, vagy támogatást. Tudta ezt jól L. lelkész. A leány különben nagyon megörült a lelkész látogatásának és beszélgetés közben arra kérte, hogy írjon valamit az emlékalbumába. A lelkész vette a tollat és ezt írta: „Semmit sem hoztunk a világra, világos, hogy ki sem vihetünk semmit“ (1. Tim. 6:7.) Ezután vette a kalapját és eltávozott. Mikor a lel-

kész távol volt, akkor olvasta el az öreg leány, hogy mit írt a könyvébe. Első pillanatban keserű orvosságnak tetszett, mely ugyancsak fojtogatta torkát. De még sem haragudott meg a predikátorra, hanem megalázta magát az ige igazsága és intése alatt, megbánta fősvénységét és Istenhez tért, aki új szívet adott neki. Nemsokára magához hívatta két unokaöccsét és azt mondta nekik: „Mivel eddig is jól viseltétek magatokat, jövődő örökségetekből mindegyikőtöknek már most 30.000 koronát kiadok, hogy üzletet alaphassatok vele Isten áldjon meg benneteket.“ — Ettől fogva kezdett adakozni különféle intézményekre. És nem lett azért szegényebb, hanem még gazdagabb, még pedig örömben és szeretetben. L. predikátor bibliai versét azonban nagy arany betűkkel kartonra festette, berámáztatta és szobájába a tükör alá higüggesztette.

Az ifjuság gondozása

Az a nagy igazság: „*akié a gyermek, azé a jövő*“ megdönthetetlen ebben a formájában is: „*amilyen az ifjuság, olyan a jövő!*“ Gyermekből fejlődik az ifju s ifjuból lesz az ember — mint binóból a virág s virágból az izes, a hasznos, avagy az izetlen, a fanyar, a semmit sem érő gyümölcs. — Abból a virágból, melyet gondos kezek védtek, növelnek, mely tiszta kelyhét megnyitja s feltárja az éltető napsugár előtt, hogy magába szivja a pompáznak, az életnek erőit s feltételeit: abból fejlődhetik csak egészséges gyümölcs, mely a Teremtő célja szerint állhat rendelkezésünkre s nemcsak kellemest nyújt, de hasznót is ad: üdít és táplál.

De mi lesz abból a virágból, mely magára hagyatva tengődik, melynek hanyag kertésze eltűri, hogy a gyökereket, leveleket ártalmas bogarak lepjék s emésszék meg; eltűri, hogy a mellette növekedő dudvák buja levelei elárnyékolják a nap elől: hervad, sorvad, elpusztul, belőle semmi nem lesz, jó és hasznos gyümölcsöt nem hozhat.

Ilyen a fejlődő lélek, az ifju sziv. Gondozásra, vezetésre van szüksége — mint a növekedő rózsának gyámolra, mint a futó borostyánnak fára, melyhez támaszkodják, melybe kapaszkodják, hogy ne a föld felé hajoljon, hogy ne a földön terüljön szét, hanem növekedjék egyenesen felfelé — az ég felé.

A tudomány ellátja eszünket ismeretekkel, megtölti értékes kincsekkel; de szivüknek semmit nem ad, — azt ellephetik ártalmas szenvedélyek, a legdurvább indulatok, a legbűnösebb hajlamok amelyekről vallásos érzésük ápolása, jóra és rosszra fogékony lelküknek gondozása — ment meg őket. S az ifju, aki szivét, — melyet Isten ártatlanság ruhájába öltöztetett, nem tárja fel az igazságra, tisztaságra, boldogságra vezető tudomány — a vallás, a Jézus szavai előtt: egyéni életében boldogtalan, jó szüleinek aggodalom, a társadalomnak semmit sem érő tagja — sőt terhe — leend! Az értelem művelése mellett a szivnek legdrágább lelki kincsekkel meggazdagítása teszi tökéletessé az ifjut, az embert, csak az ilyenekből válhatnak igazságot szerető, önzést, bünt gyűlölő vezetők az emberi társadalomra s formálhatnak át másokat is — saját hasonlatosságukra!

Ez a gondolat vezette egyházunk presbyteriumát s vezető tagjait, amikor az ifjuság lelki-gondozását szép feladatommá, magasztos kötelességemmé tette.

Megkezdjük ez áldásos munkát az ifjusági egyesület megalakításával. Isten segítségével ilyen egyesületek népesebb gyülekezeteiben már szép eredményt is tudnak felmutatni.

Bizom református ifjainkban, bizom készségben, jóra hajlandóságukban, hogy a nemes cél teljes megértésével s átérzésével egyházhatóságunk gyönyörű ideáját velem együtt megvalósítani töreksszenek. A megalakítandó ifjusági egyesületbe szeretettel fogadunk és várunk minden református ifjut!

Varga Gedon
hitoktató lelkész.

Áldozatkészség

Emléktéri templomunkba járó hiveink többször tapasztalhatták, hogy ünnepek alkalmával, de még sokszor vasárnapokon is a templomkertből az utcára kivezető kapu szűknek bizonyult a templomból kitóduló közönségnek. Régen éreztük már mindnyájan, hogy ezen segíteni kellene, de az egyház olyan szűkös anyagi viszonyok között van, hogy még a legszükségesebbre is alig telik. Összeállt tehát 3—4 lelkes egyháztag s elhatározták, hogy közadakozásból fogják az új vaskaput elkészíttetni. Sály József és Végh Lajos városi tisztviselők voltak főmozgatói a kérdésnek, hozzáfogtak a gyűjtéshez, megalkudtak a mesterekkel, tervet készítettek, amit a presbyterium kivételre alkalmasnak talált és ma már, alig 2 hónap múlva, hogy ez a gondolat felvetődött: ott áll az új vasrácsos kapu.

Mily szép példája ez az áldozatkészségnek, az egyházért való önzetlen munkálkodásnak, mert nemcsak azt kell néznünk, hogy néhány egyszerű ember összegyűjtött 8—900 forintot, hanem azt a lelkesedést, amivel nemes elhatározásukat megvalósították.

Épen ilyen önzetlen áldozatkészséget tapasztaltunk a mestereknél is: Hajnal Árpád ingyen végezte a kőműves munkát s ezenfelül 100 leit adományozott. Fey Nándor műlakatos önköltiségi árban készítette a vaskaput; Veiszlovits Lajos ingyen adta a kapusarkokhoz való terméskövet, Matula Gyula az olajfestéket és Dézsi Lajos a mázólo munkát.

Adakoztak a következők: Barna Sámuel 30, Sály József 20, Magyar Ferenc 10, Sólyom Sándor 5, N. N. 4, Cser József 4, Molnár Sándor 10, Vajna Józsefné 5, Fábrián Sándor 10, Gönczy Sándor 10, Tóth Gusztáv 10, Klein Rezső 20, Weitzner Mór 5, N. N. 20, Wieder Lajos 10, Wass Károly 10, Varga József 10, Dajka Sándor 10, Szepessy Lajos 3, Osváth Jenő 10, Vajda Géza 10, Irimi Mihályné 10, Irimi Mihály 5, Glückmann és Farkas 10, Schwarcz és Ullmann 20, Székely Sándor 5, Harmati István 20, Szabó Ilonka 5, Fekete Ferenc 10, Thury Lajos 10, Mózes Albert 5, Papp Sándor 20, Papp Dezső 50, Szilágyi Lajos 10, Kovács Lajos 5, Farkas

Imre 10, Kiss Bálint 5, Meleg Ferenc 20, Hajnal József 20, Farkas Zsigmond 5, Kiss Lajos 5, Keresztes Mária 20, Körmöndi József 5. Kulcsár István 20, Fodor Zoltán 5. Kuthy József 10, Sárközi Lajos 5, Dobi István 25.

Anyakönyi adatok

1921. szeptember 1—15.

Megkereszteltettek: Nagy Ilona, Nagy Ilona Róza, Csontos Eszter, Horváth Károly, Popovics Magdolna, Marczahelyi Lajos, Oláh Irén Anna, Székely Magdolna, Elek Erzsébet, Millé Rozália, Kis Kovács Rozália, Sztanyik János, Sallai Irén, Irinyi Ilona, Kulcsár Sándor, Kocsis Gyula, Pap Rozália, Baranya Juliánna Rozalia, Huszár István.

Házasságot kötöttek: Blazsek István r. k.—Patócs Zsuzsanna ref., Báthory László ref.—Sebők Róza r. kath. Szabó Mihály g. kel.—Rácz Rozália ref., Ilyés Lajos ref.—Petri Ágnes ref., Spelák Mihály r. kath.—Pataki Eszter ref., Szépe Béla ref.—Paluska Eszter ref.

Meghaltak: Varga András 16 éves, Illés Katalin 5 hónapos, Jeney Juliánna özv. Bacsoni Ferencné 65 éves, Boros Ilona 5 hónapos, Ponta Mária Rehon Ferencné 44 éves, Biró József 9 hónapos, Nagy Ferenc 1 napos, Darvassy Lajos 62 éves, Orbán Rebeka Karalyos Sándorné 67 éves, Tóth Albert 61 éves.

A felekezeti elemi iskolák

A felekezeti elemi iskolák visszaállítására érdekében erőteljes mozgalom indult meg sok gyülekezetünkben. Így például Szatmáron is, ahol a felszereléshez szükséges deszkaanyagot a gyülekezet tagjai adták össze; sok derék asztalos iparos pedig díjtalanul vállalta a padok elkészítését.

Sok tekintetben hasonló eset történt Nagyváradon is, ahol két asztalos iparos Széles Sándor és Szabó Károly presbyterek szereztek érdemet az iskolák bebutorozása körül. Széles Sándor az újvárosi tanterem padjait teljesen a maga költségén állította elő, az olaszii második terem padjaihoz a deszka-anyagot ingyen munkálta meg, Szabó Károly pedig ingyen állította össze.

Olyan feljegyzésre és elismerésre méltó cselekedetek ezek, amelyek példaként szolgálhatnak másoknak is. Lesz még alkalmunk feljegyezni azoknak nevét, akik elemi iskoláink fenntartásához bőséges áldozattal járultak.

Már az első hallásra képtelennek tetszett előttünk a napilapok híre, mely szerint a vagy-

nos nagyszalontai reformátusok éppen most akarnának megválni elemi iskoláiktól. Hála Istennek, a hír alaptalannak bizonyult. A hitvallásos felekezeti iskolák fenntartása áldozatokba kerül, de egyházunk és magyarságunk fennmaradásáért érdemes félredobni a szűkkeblűséget, érdemes vállalni az áldozatokat.

Skót becsület

Van Budapesten a Vörösmarty-utcában egy intézmény: Leányiskola és vele kapcsolatban internátus, melyet a skót reformátusok tartanak fenn. A háború első éveiben, szünetelven a pénzügyi állapotok miatt, pillanatnyi anyagi zavarokkal küzdött ez az iskola, hiszen tápláló édesanyjától, Skóciától el volt vágva. Akadtak azonban Budapesten megértő leányok és kisebb nagyobb kölcsönösökkel kíséretük. Ha adtak 3000 koronát, az megfelelt akkor körülbelül 125 fontnak. Évek folyamán nem reklamáltak pénzüket, hiszen szeretetből adták. A napokban azonban maguk a skótok gondoltak arra, hogy letörlesztik régi adósságukat. És ekkor csak arról emlékeztek meg, hogy azok a kölcsönösök kíséretük az ő iskolájukat. És ahány fontot — és nem koronát — kaptak 1915-ben, ugyanannyit fizettek vissza 1920-ban. Akkor 3000 koronának 125 font felelt meg, fizettek hát most 125 fontot. Nem nehéz kiszámítani, hogy aki 1915-ben 3000 koronát kaptak kölcsön a skótok, annak körülbelül 300.000 koronát fizettek vissza. A becsület ilyenforma értelmezése egy kicsit sokba került a skótoknak, de ők, úgy látszik, gyakorolják is, hogy a becsület csak egyféle.

H I R E K.

Előfizetési felhívás.

Kis lapunk lelkes barátai serényen gyűjtik az előfizetőket, akiknek már a mai számot is elküldöttük.

Elküldöttük lapunkat azoknak is, akikhez gyűjtőink még nem juthattak el de akikre bizonyosan számíthatunk. Az előfizetési díjak dr. Szeghalmy Sándor egyh. pénztárnok ur címére [Szent János-utca 82.] küldendők.

A magyar református egyház zsinata — mint jeleztük — szeptember 27-én ül össze, hogy megtegye azokat az intézkedéseket, amelyeket a trianoni béke által teremtett helyzet megkövetel. A királyhágómelléki egyházkerületből Sulyok István püspökhelyettes és Domahidy Elemér főgondnokhelyettes utaznak Budapestre.

Halottaink sorából kegyelettel emlékezünk meg Darvassy Lajos ny. városi tanácsosról, egyházközségi képviselőtestületünk jeles tagjáról. Azok között munkálkodott, akik annyit fáradoztak városunk felvirágoztatásán. Hirte en távozott el szerettei közül. Adjon az Ur neki csöndes pihenést, övéinek vigasztalást. — Szeptember 15-én temettük Tóth Albert vm. árvaszéki ülnököt. Gyermeküket nem nyervén az Urtól, szívének egész melegével fordult az árvák felé. Jutalmazza meg érte az örök Biró.

Elemi iskoláinkban szeptember 15-én kezdődött meg a tanítás. Olasziban a tanítónőképző-intézet helyiségei fogadták be a tanulókat. Homolya Etelka tanítónő az I., Papp Margit a II–III., Csathó Jenőné a IV–VI. osztályokat vezeti. Újvároson a Ref. Kör termében tanít Kovásznay Marcellné az I–II., Kopányi Mária a III–IV. osztályban. A velencei iskolának róm. katolikus atyáinkfiái adtak helyet a fiúiskolában, ahonnan midőn délelőtt a róm. kath. énekek, délután a református zsoltárok szállnak az ég felé, — ez atyafiságos együttérzésben az Örökkévaló bizonnyára kedvét találja. Tavasszal szándékszunk felépíteni a velencei termünket.

A református tanítónőképző-intézet és polgári leányiskola évmegnyitó istentisztelete szeptember 15-én reggel 8 órakor volt a körösparti templomunkban. Az imát Csernák Béla lelkész mondta. A padsorokat zsufolásig megtöltötte a tanuló ifjúság, mely tanítóik és tanáraik vezetése alatt jött a templomba Isten segítségét kérni a reájuk várakozó munka elvégzéséhez. A beiratások eddigi adatai szerint a polgári leányiskola négy osztályába 195 tanuló jegyeztetett be, amely létszám nagyobb részét a református vallású tanulók teszik. A tanítás szeptember 16-án vette kezdetét az erdélyi egységes középiskolai tanterv szerint, mely lehetővé teszi, hogy a tanulók a IV. osztály elvégzése után különbözeti vizsgálat nélkül léphetnek a leánygymnázium V. osztályába. Az egységes tanterv életbeléptetése egyes osztályok tananyagbeosztására átmeneti intézkedéseket tett szükségessé, így a fizikát tanítjuk azonos tananyaggal a III. és IV. osztályban, a világtörténelemből az I. osztály az ó- és középkor történetét tanulja, a II. osztály szintén, de itt már fel kell venni az új kor történetét is 1648-ig, a III. osztály ugyancsak világtörténelmet tanul, de az ókor és középkor anyagán kívül az egész újkort is — természetesen Románia történelmére vonatkoztatva. A IV. osztály tanulja Románia történetét. A háztartástan és neveléstan eddig a IV. osztályba volt beosztva. Az új tanterv szerint most ezzel a tantárggyal a III. osz-

tályban ismerkednek meg a tanulók és a IV. osztályban a háztartástan helyébe egy új tárgy lépett, a közgazdaságtan némi alapvető jogi ismeretekkel. Természetesen a IV. osztálynak még ez évben heti 1 órában a háztartástant is kell tanulnia átmenetileg. A német nyelv tanítása a II. osztályban kezdődik, de nem heti 2 órában, mint régebben, hanem 3 órában. A francia nyelvet rendkívüli tárgyként tanítjuk az önként jelentkezőknek. Más az új tanterv szerint a földrajz tanítása is. Az idén Románia földrajzát az I. osztályban tanulják meg a növendékek, a II. osztályban Európával foglalkoznak, a III. osztályban a többi világrészek, a IV. osztályban pedig csillagászati és fizikai földrajzot tanulnak. Nagy nehézségek mutatkoznak az egyes tankönyvek beszerzése körül, de ezek is el fognak rövidesen simulni. A rendkívüli tárgyak közé valószínűleg fel fogja venni az iskola vezetősége az angol nyelvet is, tekintettel arra a szellemi kapcsolatra, amely protestáns egyházaink és az angol protestantizmus között évszázadok óta fennáll. A tantervet a következőképpen szerveztetett meg. Az iskola vezetését Nagy Vilmos tanítónőképző-intézeti igazgató vette át. Tanárkarunk: Kiss Károly, dr Gyengéné Vozáry Ilona, Varga Dezső, Ritókh István, Pimper Elise, Gaál Teréz, Peitler Etelka, Osváthné Krucsó Margit, Gálbory Erzsébet, Sulyok Ilona, Karácsony József, dr Simonyi Ernőné, dr Szőke Ferenc orvos.

Ne káromkodj! Egyik egyházi lapból olvassuk, hogy egy nő beadványt intézett Békésmegye törvényhatóságához, amelyben, — hivatkozva a háború után elszilajult erkölcsökre s hogy az emberek modora az egymással való érintkezésben sokszor a legegyszerűbb erkölcsi színvonalat sem éri el, — arra kéri a megyét, hasson oda, hogy az istenkáromlás szigorú megbüntetésére törvényt hozassék, A tanács az indítványt magáévá tette.

Béres Károly

könyv- és műnyomda
papír gyári raktár

Ferdinánd király (Rákóczi) -út
14. szám. — Telefon: 6-24

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. ☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész.

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: havonta 4 Lei. - Negyedévre 10 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14

Ne félj, mert én veled vagyok!

[Ézs. 41 : 10.]

A vallást igen sokan, köztük előkelő bölcselekedők is, úgy tekintik, mint puhaság, gyávaság, erőtlenség forrását. Különösen a keresztyéneket tartják puha, gyáva, siránkozásra hajló embereknek, akik nem e világba valók, mert az első kemény szóra félreállanak a küzdőtérrel; nincs bátorságuk belevetni magukat a küzdelmek hullámaiba, csöndes szemléldéssel várják, míg az élet folyama tovazug előttök.

Akik ilyennek képzelik a vallásos, a keresztyén, közelebről a református embert, azok nem ismerik igazán. A félénk, gyáva embereknek semmi közük Ahhoz, aki ingadozás nélkül lépett a Golgothára; semmi közük a hitvallók, a martYROK seregéhez, akiket sem élet, sem halál meg nem félemlített. A félénkek hite nem a Biblia hite. A Bibliában egy hírneves svájci predikátor szerint harminchét helyen található fel ezek az igék: ne félj; de egyetlen egy helyen sem mondja Isten, hogy félj!

Ne félj, ha a jövőbe tekintesz. Minden biztonnal várnak rád a jövőben nehézségek, megpróbáltatások, küzdelmek. Ezek azonban csak addig jelentenek rádnézve veszedelmet, míg a vallás el nem végezte benned munkáját, amíg meg nem töltött azzal a tudattal, hogy amily bizonyos, hogy küzdelmek várnak rád, éppoly bizonyos az is, hogy küzdelmeidben veled lesz Isten, a te jó, szerető, gondviselő Atyád.

Ne félj a szenvedésektől sem. Ha sohajtások és könnyhullatások között virrasztod át az éjszakákat, ha elhagyatottnak érzed magadat, — nézz föl az égre, imádkozzál. Tapasztalni fogod mindenható Atyád szabadítását. A szenvedéseid, ha még oly félelmetesek, oly megalázók, oly igazságtalanok is, csak javadra szolgálnak, mert általuk szül benned Isten önrálmát, türelmet, alázatosságot.

Ne félj, ha nagy feladatok előtt állasz.

Szedd össze bátorságodat. Istenben bizva menj előre, egyre fölfelé a nehézségek meredekjein. Meglásd eléred a tisztább levegőt, a tetőt, utad célját; megsegít Istened, aki mindig veled.

Ne félj, ha kötelességek várnak rád. Bár a világ sorsa nem rajtad fordul meg, nem tőled függ milliók jajja, vagy boldogsága: állj meg azon a helyen, amelyre Isten állított; állj meg rendületlenül. Végezd kötelességedet abban a kicsiny körben, amelynek sorsa rád bízott. Légy hív, kötelességtudó munkás, iparos, hivatalnok, családapa, csaádanya. Kötelességeid elvégzésében megsegít az Isten.

Ne félj, ha néped sorsára gondolsz. Isten teremtett minden népet, minket is. Az Ő népe vagyunk, az Ő mezeinek juhái. Ő adta nyelvünket, szokásainkat, nemzeti tulajdonságainkat, erkölcsünket, nemzeti egyéniségünket. Ő akarta, hogy legyünk. Akarja, hogy népünk dolgoz, becsületes, nyílt, józan, vallásos legyen. Ne félj hát népedért munkálkodni; segítsd, hogy levetkezze büneit és ujjaszülessen.

Ne félj, ha büneid szorongatnak, kárhózzattal fenyegetnek. Kiálts a mélységből Istenhez. Elküldi hozzád is szabadítóját, szent Fiát, aki megkeresi az elveszettet, megmenti a bűnösöket; csak fogd meg erősen kezét; bízzál benne, légy egészen az övé s meghallod te is vigasztaló, bátorító, boldogító szavát: ne félj, csak higgy. (Márk 5:36.)

Az imádkozás. Dániel naponként háromszor borult le, hogy imádkozzék. A hagyomány szerint a napjában háromszor való imádkozás a pátriárkáktól ered. Abrahám hozta be a reggeli imádságot [I Móz. 19:27], Izsák a déli imádságot [I Móz. 24:63] és Jákób az esteli imádságot [I Móz. 28:11]. A háromszori imádkozás szokását átvették azután a keresztyének is, még pedig már a legrégebbi korban. Sok alföldi református gyülekezetben az imádkozás idejének jelzésére háromszor harangoznak, reggel, délben, este. — Szoktál te imádkozni?

A nagyváradai ref. egyház kölségelőirányzata

Az egyházi költségvetést minden év elején a presbytérium állapítja meg. Egyháztagjaink közül nagyon kevesen vannak abban a helyzetben, hogy azt megismerjék. Kétségtelen pedig, hogy költségvetésünket ismernie kellene minden egyháztagnak, hogy azok, akik eddig semmi lelki közösségben nem voltak egyházunkkal: ennek adataiból ébredjenek szent kötelességüknek tudatára, mellyel őseiktől öröklött egyházunknak és a jövő nemzedéknek tartoznak; — valamint azok is, akik szívvél-lélekkel reformátusok, a költségvetés számaadataiból megismerve az egyház anyagi szükségait: öntudatosan cselekedhessenek, mikor áldozatkészségük tettekre buzdítja őket.

Adakozni kívánván, sokan jönnek hozzánk azzal a kérdéssel, hogy mire adakozzanak, milyen intézményt kell leginkább támogatniok, milyen célt kell legelőbb megvalósítanunk? Tehát még azok is teljesen tájékozatlanok az egyház dolgaiban, akiknek erejére az egyház mindig számíthat.

Egyházunk szervezete demokratikus alkotmányformára van felépítve, — vagyis egyházunk minden tagjának részt kellene vennie a nagy munkában, ismernie kellene azokat a feladatokat, amiket el kell végeznünk és mindenkinek közre kellene működnie az egyház továbbépítésében. Hogy ez nem így van, — éppen ebben rejlik minden bajnak forrása. Amíg mi tétlenül szemlélődtünk, vagy vissza sirtuk a dicső múltat: az idő zugva repült el fölöttünk. Kilépünk hát a munka mezejére és lapunk hasábjain, mint egy ujkori fórumon ismertetjük meg mindenkivel egyházunk szellemi és anyagi szükségait, legközelebbi céljait, megvalósítandó terveit, feladatait és munkára hívunk mindenkit, aki reformátusnak vallja magát.

Kis lapunk éppen azt a célt tűzvé ki magának, hogy anyagi és szellemi ügyeinkről a leg részletesebben tájékoztatja híveinket: először is az 1921. évi költségelőirányzatunkat közöljük egész terjedelmében.

A) Szükséglet

I. Személyi kiadások:

1] Évi fizetés: a két rendes lelkésznek [á L 700] L 1400. 2] vallástanító lelkésznek korpótlékkal 1300 L. 3] vallástanító segédlelkésznek lakbérrel, fűtéssel 970 L. 4] 2 segédlelkésznek lakbérrel, fűtéssel stb. [á 970] 1940 L. 5] 2 kántornak [á 300] 600 L. 6] gyakorlóiskolai tanítónőnek szept. 1-től 290 L. 7] vallástanítónőnek lakbérrel 870 L. 8] pénztáros-házgondnok-

nak 1000 L. 9] adópénztárosnak 3000 L. 10] 2 egyházfinak [1920-ról á 100, 1921-ről á 240] 680 L. 11] 2 harangozónak 695 L. 12] óraadó vallástanítóknak 2695, együtt 15,440 Lei.

13] Drágasági pótlék: 2 lelkésznek [á 4500] 9000 L. 14] vallástanító lelkésznek 10,700 L. 15] vallástanító segédlelkésznek 6397 L. 16] a 2 segédlelkésznek [á 5300] 10,600 L. 17] 2 kántornak (á 2400) 4800 L. 18] gyakorlóiskolai tanítónőnek szept. 1-től 1366.65 L. 19] vallástanítónőnek 4100 L. 20] 2 harangozónak [1300+1200] 2500, együtt 49,463 Lei 65 bani.

21] Tüzifa: Tisztviselőknak 1921. évre 240 m³ [á 110] 26,400 L. 22] tüzifa 1920. évről hátralék 12,135 L. 23. Fácánosi földaladó kamata a 2 lelkésznek 934.66, együtt 39,469.66 Lei. Személyi kiadás összesen: 104,373.41 Lei.

II. Dologi kiadások:

1] Épületek: javítása 5667.14, 2] tűzkárbiztosítása 1300, 3] kéményseprési díja 756.20, 4] világítása 1360, 5] szeméthordása 1000, 6] toronyóra gondozása 100, 7] 2 tanácsterem és adóhivatal fűtése 1200, 8] iskolai könyvtára 20, együtt 11,403.64 Lei.

III. Kegyességi kiadások:

1] urasztali kenyérre és borra 218, 2] segélyekre 50, együtt 268 Lei.

IV. Adók:

1] állami—községi adó, illeték egyenérték 3500, 2] közalap járulék 800, 3] egyházmegyei közigazgatásra 600, 4] lelkészi nyugdíjintézetre 130, együtt 5030 Lei.

V. Törlesztésekre:

1] a 245,000 koronás kölcsön évi törlesztése 6625 Lei, 2] 5500 K kötvényes tartozás 4.5% kamata 112.50, 3] 24,000 K kamatmentes kölcsön visszafizetésére 2000, 4] Kladek vállalkozó követelése 306, 5] Tanítónőképző és Prot. Árvaház 1000—1000 K-ás alapítványának 5% kamata 50, 6] be nem fizetett alapítványoknak 5% kamati 105, együtt 9198.50 Lei.

VI. Tőkésítésre:

1. B] rovat II. cím 1—13 tétele alatt felsorolt alapok tőkésítésére 737.18 Lei.

VII. Vegyesek:

1] adószedők 15% jutaléka 7555.37, 2] adófizetők összeírása 200, 3] nyomtatványok, irodaszerek 1564.40, 4] harangpénz kezelési díja 50, 5] sirgondozás 40, 6] Ujvárosi lelkészi kert kártalanítása 60, 7] Magyar József volt harangozó kegydíja 120, 8] Bernáth Regina évjárdéka [Grunwald-alapból] 150, 9] egyházi vendégek el látása 100, 10] különfélék [ösztöndíjak] 3429.38, 11] Előre nem láthatók 1333, együtt 14,662.15 Lei. Szükségletek végösszege: 145,672.88 Lei.

B) Fedezet*I. Ingatlanok jövedelme:*

1] egyházi földek hasznobére 825, 2] egyházi épületek lakbérére 20,765·47, együtt 21,590·47 Lei.

II. Alapok tőkésítendő jövedelme.

1] Szegány-alapnak 142·59, 2] Terézia árva-ház-alapnak 52·93, 3] Csizmadia-Religio-társulat újv. isk. alapja 76·35, 4] Timár-társulat újv. isk. alapja 57, 5] Olaszi-i orgona-alap 56·69, 6] Velencei templom-alap 271·52, 7] egyházfenntartási tőke 6·32, 8] dr. Várady Zsigmond-féle reformációi egyházfenntartási alapítványból 34·46, 9] Varga József: énekeskönyv-alapítvány 3·64, 10] újvárosi orgona-alapból 21·62, 11] Konfirmándusok biblia-alapítványa 12 L, 12] Vallásos iratok alapja 1·56, 13] Újvárosi urasztali szőnyeg-alap kamala — 50, együtt 737·18 Lei.

III. Alapok (alapítványok) felhasználható jövedelme:

1) Nagy Lajos ösztöndíj-alapítványból 34 bani, 2] ö. v. Szeghalmy Bálintné énekkar-alapítványból 35·75, 3] Grünwald-alapból 596, 4] Harang-alapokból 278·50, 5] Balogh Bandi ösztöndíj-alapítványból [hadikötvény] —, 6] fácánosi föld-alapból 1402, 7] Polnik-ház tőkéből 289, 8] Páholy-tőkéből 2305, együtt 4906·59 Lei.

IV. Egyházi adó:

1] 1920. évi hátralék és folyó évi kivetés, együtt 84,500 Lei, ennek 60%-a 52,035·78 Lei.

V. Segélyek és adományok:

1] Városi segély 1920. IV. negyed 327·75, 2] városi segély 1921-ről 1311, 3] adományok 15,022·52, 4] Perselypénzek 19,687·80, együtt 36,349·07 Lei.

VI. Vegyesek:

1] Harangozási díjak és velencei sírhelyek díjából 874, 2] Tanítónőképző-intézet szolgalmi jogért 120, 3] előre nem láthatók 4230·92, 4] 1920. évről pénztári maradvány 16,112·88, együtt 21,337·80 Lei.

A fedezet v é g ö s s z e g e 136,957·89 Lei.

Mérleg: szükséglet 145,672·88 Lei, fedezet 136,957·89 Lei, költségvetési hiány 8715 Lei.

(Folyt. köv.]

—y.

Ugy gondolod, hogy megtéréseidet még el lehet halasztani?

Hallgasd csak, mit mond Isten ígéjében: „Ne dicsekédjél a holnapi nappal, mert nem tudod, mit hoz a nap te reád“ [Péld. 27: 1] — Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a ti szíveteket.“ [95. Zsolt. 7—8.]

Felekezeti iskoláink jelentősége

A kolozsvári „Református Szemle“ szept. 15-iki számából olvassuk, hogy Nagy Károly erdélyi református püspök szeptember első napjaiban egyházlátogató körutat tett a sepsi, orbai, erdővidéki és kézdi egyházmegyékben, amelynek folyamán az egyházmegék főbb pontjain: Brassó, Uzon, Sepsiszentgyörgy, Nagyborosnyó, Kisborosnyó, Zabola, Kovászna, Kézdivásárhely, Mártonfalva, Csernaton, Nagybacon és Baróton istentiszteletet végzett és értekezleteket tartott a környékbeli lelkészekkel, tanítókkal és presbiteriumokkal.

Az értekezletek főtémája a felekezeti iskolák ügyének megbeszélése volt. Az értekezletek ellenmondás nélkül helyeselték az erdélyi egykerületi közgyűlés ama határozatát, hogy miután az iskolák mindenestül fogva az egyház testéhez tartoznak és elvitatásuk az egyház autonómiáját s a vallás szabad gyakorlatát sértené meg, minden egyházközség köteles elemi iskolát beállítani és fenntartani. Az értekezletek főpontja mindenütt a püspök beszéde volt, nagy általában a következő eszmemenettel:

Az egyházke ületi közgyűlés határozata kimondásának főoka nemcsak az impérium-változásban, hanem az állami népoktatás szellemével szemben már a háboru előtt fennálló elégtelenség volt. Továbbá elfogadása annak a politikának, melyre Braniste az első erdélyi román közoktatásügyi miniszter hívott fel, hogy a kisebbségek kulturigényeit a felekezeti iskolák által elégíti ki. Az állami oktatás, tanító- és tanárképzés eredménye az, hogy elnémuáltak a nép ajkán a zsoldtárok és kiürültek templomaink; ez az oka népünk sivár, haszonleső lelkiületének, közéletünk romlottságának, a romboló irányzatok diadalának: nemzetünk katasztrófájának.

Bűn volt iskoláink elorozni hagyása, de százszor az ha most visszaszerezni nem akarnók.

Iskolapolitikánk elvi szempontjait és irányát az 1919. december 9-iki kisebbségi egyezmény 9, 10 és 11. cikkelye szabja meg. A 9-ikben biztosítva van egyházunk saját költségén való iskolalétesítő és fenntartó joga. A 10-ik cikk az iskolák államsegélyéről szól.

Mint eddig minden kulturértékét, mentse tehát a magyarság iskoláit is az egyháznak az összeomlások közepette egyedül diadalmasan megállott épületét. Elje ki és valósítsa meg azt az iskolai autonómiáját, amelyet a 11-ik cikkely számára biztosít, mint ezt a szászok is teszik. A felekezeti autonom iskola óriási előnye, hogy már a legtöbb helyt megvan. Ezek az iskolák nem maradnak meg a régi szervezetükben „a

pap kezében", hanem új, demokratikusabb, a tanítónak és népnek több jogot és irányítást biztosító szervezetet nyernek.

Ez az iskola a miénk lesz mindenestől, mi szabjuk meg, hogy hogyan és milyenné neveljük benne gyermekeinket, mi képezzük és ellenőrizzük tanítóit.

És az egyházi autonóm iskolák még drágábbak sem lesznek, mint a magyar tannyelvű állami iskolák, amelyek dologi szükségleteiről úgy is a községek tartoznak gondoskodni.

Ahol a püspök megfordult, ott istentiszteleteket is tartott. Predikációiban vallást tett arról, hogy Istennek különös szándékai lehetnek népünkkel, hogy annyi szenvedésre méltónak ítélte. Meggyalázott, hogy felmagasztaljon. Hazánkat eltörölte, hogy a lekeket új honfoglalásra készítse az ő országában. Szenvedjünk hát öntudatosan, tudván, hogy ő azt bünteti, kit szeret. Örömmel szenvedjünk, mert azt is javunkra akarja fordítani; mert mi az ő népe voltunk és akarunk is maradni.

H I R E K.

Előfizetési felhívás.

A mai számmal új negyedévre nyitunk előfizetést. Előfizetési díj egy negyed évre 10 Lei. Előfizetőinknek minden eddig megjelent számot megküldöttünk. Ha valaki nem kapta volna meg, tudassa az olasz-i lelkészi hivatallal. Lapunk bárátaai folytassák buzgón a gyűjtést; még úgy a presbytérium, mint az egyházközségi képviselőtestület tagjai között is vannak, akiknek figyelmét kikerülte a lap megjelenése.

Mai számunkban egyházunk pénztárnokának tollából az ideai egyházi költségvetés ismertetését kezdtük meg.

A királyhágómelléki egyházkerület tisztikarára beadott szavazatokat a kiküldött bizottság a budapesti zsinatról hazatérő Sulyok István elnöklete alatt október 1-én délelőtt bontja fel az újvárosi egyházi tanácsteremben. A püspöki állásra beadott szavazatokat a Domahidy Elemér elnöklete alatt működő bizottság a szatmári egyház tanácstermében bontja fel október 3-án délelőtt.

Amerikából tért haza tizenhét évi távollét után szászrégeni rokonainak meglátogatására Szabó József a st. loraini ref. gyülekezet tagja. rövid ithonlétének emlékét azzal tette maradandóvá, hogy a szászrégeni református egyháznak 20,000 lei költséggel egy harangot csináltatott.

Dr Ravasz László dunamelléki püspöktől a budapesti kálvintéri lelkészi állásába szeptember 25-én iktatta be a pesti egyházmegye esperese Nagy Ferenc, alsódabasi lelkész. Dr Ravasz a püspöki állásba október 2-án iktatja be Nagy Károly erdélyi püspök, Ravasz egykori tanára. Ha Nagy Károly utazása elé akadályok gördülnek s e szép terv nem valósulhatna meg, abban az esetben Ravaszt a dunántúli reformátusok püspöke dr Németh István avatja föl.

Egy gyülekezeti lap szükségessége évekkel ezelőtt ott élt már hiveink lelkében. Mikor az óhajtott célt elértük, hálásan emlékszünk meg azokról, akik a lap megjelenését adományaikkal igyekeztek előmozdítani. Egy nő volt az első 1000 koronával, majd az áldozathozatalban landatlan Papp Dezső fogorvos adományozott 1000 koronát. Egy repatriált nő 100, a másik 200 koronát adott. Matula Gyula festékkereskedő 200, Tóth Dániel 80. Kotta Imréné 10, Harmathy István 50 koronát; újabban Szakács Imréné 20, Somogyi Sándor 10 leit áldozott. Legyen áldozatukon Isten áldása!

Béres Károly nyomdátulajdonos, akinek sajtója állítja elő lapunkat, abból az alkalomból, hogy a nagyvárosi református egyházközség sajtó utján is foglalkozni kíván hiveivel, az első szám előállítás költségeiből egyházi pénztárunkba 200 leit fizetett vissza, felerészben egyházi, felerészben iskolai célra. Nemes tette önmagában hordja dicséretét.

Egy tanuló példa. Király Jánosné gyüdi [Baranyamegye] lakos egész vagyonát [mely szántóföldből, rétből, házból áll] az ottani református egyháznak adományozta azon kikötéssel, hogy munkaképtelen öregsége vagy hosszabb betegeskedése esetén azok jövedelméből az egyház köteles őt hűségesen gondozni és szeretettel ápolni. A gyüdi egyház elvállalta a megbízást és így az ajándékozó megvetette alapját *egy gyülekezeti agg menháznak*, ahol esetleg mások is boldog otthonot találhatnak majd. Milyen sok vagyonehes ember ült már bele a magához édesgetett, elhagyatott özvegy vagyonába, akivel azután kegyetlenül bánt. Nagyon helyesen járt el tehát ez a gyüdi öregasszony, hogy a pénzéhes emberek helyett az „ekklesiára bizta magát”.

Lapunk részére

HIRDETÉSEKET

felvesz
Béres Károly
könyvnyomdája

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. ☐☐☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész.

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: havonta 4 Lei. - Negyedévre 10 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14

Zsid. V. r. 4. v. „És senki sem veszi magának e tisztességet, hanem akit Isten hív el, miként Aront is.”

A királyhágómelléki református egyházkerület kebelébe tartozó gyülekezetek többségének akarata Sulyok Istvánt, a bihari ref. egyházmegye esperesét választotta meg püspökké. A legnagyobb megtiszteltetés ez, ami református lelkészt érhet s a jelen esetben ez a legnagyobb megtiszteltetés azt a református lelkészt érte, aki a magyarországi tiszántuli református egyházkerulettől Romániához csatolt terület gondját önzetlen kötelességérzetből felvéve, megsokszorozódott munkájával rászolgált arra, hogy a szellemi vezérség kormányrúdjá véglegesen is, a gyülekezetek alkotmányos végzése folytán az ő nyugodt és biztos kezeibe tétessék le. Mi a püspökségben nem a magas közjogi méltóságot nézzük, hanem az egyenlők közt azt az elsőséget, melyet a püspöki hivatal ezer gondja, rendkívül súlyos felelőssége tesz rendes viszonyok között is végtelen terhessé s megnyugvással állapítjuk meg, hogy a világtörténelmi erők rendelkezése folytán rendkívüli viszonyok közé jutott magyar református egyház Sulyok Istvánban olyan püspököt kapott, akinek egyházkormányzati bölcsesége bizonytalannal megfogja találni azt az utat, amelyen a királyhágómelléki egyházkerület magyar reformátusainak haladniuk kell, ha az új imperium alatt is élni, fejlődni és erősödni akarnak.

Az egyházi és világi köz- és társadalmi élet edzett, komoly harcosa az új püspök, aki minden tetteben az elvi magaslat szintjén mozog, aki személyeken kívül és felül mindig

azt nézi, mi felel meg a köznek s ha bonyolult érdekkapcsolatok között világos értelme a helyes utat meglátta, arról soha senki kedvéért le nem tért. Hivatali tisztében lelkésztársai minden ügyének önzetlen, odaadó, megértő munkása, de ha a körülmények úgy kívánják, velök szemben is a törvény rideg következetességű alkalmazója. Az egyházkormányzat magasabb szerveinek közbizalomból évtizedek óta tekintélyes szavu tagja, aki széles horizontjával az egyházkerület, konvent és zsinat nagyvonalu alapvető egyházépítő munkáiban éppoly termékeny tervező és vezető, aminő fáradhatatlan és lelkiismeretes gondosságu munkás presbytériuma aprólékos ügyeinek nyilvántartásában és intézésében.

Mint reformátori lelkületű pap, féltő gondal tekint az iskolákra, az egyház veteményes kertjeire. Mindenki tudja, hogy a nagyváradai ref. tanítónőképző-intézet néhai Ritoók Zsigmondnak és Sulyok Istvánnak köszöni létrejöttét s hogy ma népes polgári leányiskolánk és 6 tanerős elemi népiskolánk is van, annak érdeméből is oroszlánrész jut Sulyok Istvánnak.

Praedicatori működésével kiérdemelte az „aranyházájú” jelzöt, aki mindig a józan értelem meggyőzésével akar hatni a szivekre. Hítszónoklata nem a theologizálás tudakos, szóhal-maza, hanem a gyakorlati élet lépten-nyomon felbukkanó nagy problémáinak az evangélium világosságánál a Krisztus szellemében való megoldása.

* * *

Sulyok István Komádiban született 1859. december 15-én. Már itt, gyermekkorában szoros barátság keletkezik közte és a szomszédos Darvas község szülötte, néhai Eröss Lajos a tiszántuli református egyházkerületnek 1912-ben elhalt kiváló püspöke között Középiskoláit és a theológiát Debrecenben elvégezvén, két évig segédtanárkodik a debreceni ref. kollégiumban s tanítja a latin és magyar nyelvet és irodalmat 1885-ben az edinburgi egyetemen hallgat theológiát, ahonnan hazajöve 1886 június 2-án a szegedi ref. egyház szolgálatába áll, mint segédlelkész. Innen 1889 április 24-én a nagyváradi lelkészi állásra hívja el az egyházközség bizalma s ezen időponttól kezdve hűveinek és a város társadalmának szeretetétől és tiszteletétől övezve lelkészkedik Nagyváradon 1889-ben lép házasságra a szelidlelkű **Varga Mária**val, akivel példányszerűen boldog családi életet él hitvese 1908-ban bekövetkezett haláláig. 1910-ben másodszer nősült s feleségül vette Szeghalom nagynevű lelkészének s a tiszántuli ref. egyházkerület volt tanácsbírájának, néhai **Tatár János**nak erényekben gazdag leányát **Vilmát**. Élénk szónoki temperamentuma, széleskörű tudása s fáradhatatlan munkabírása a közfigyelmet és bizalmat feléje fordítja s már 1893 szeptember 21-én a bihari egyházmegye jegyzőjévé választják; 1900-ban jegyzője lesz a ref. leánynevelő-intézet központi bizottságának s igazgatótanácsának. Szabó Károly esperes halála után 1903 március 25-én a bihari egyházmegye esperesévé lesz, 1905-ben pedig a ref. tanítónőképző-intézet igazgatótanácsának elnökévé választják.

Szemünk előtt folyó, minden idejét lekötő puritán közéleti tevékenysége intézményeket létesít, 1905-ben megnyílik a ref. tanítónőképző-intézet, 1915-ban elnöki indítványára elhatározza a protestáns jótékony egyesület egy árvaház létesítését, józan takarékosága rendezi a váradi egyház rossz vagyoni helyzetét.

A változott viszonyok az alapjait rengetik alkotásainak, de semmi kétségünk sincs, hogy szívós energiája megkeresi és megtalálja a megszilárdulás lételemait.

Egyháza és egyházmegyéje határán túl is felismerik képességeit és munkaerejét, a tiszántuli ref. egyházkerületi közgyűlés előkészítő bizottságai közül elnöke volt a népiskolai tanügyi bizottságnak és a felsőoktatási bizottságnak, tagja a debreceni főiskolai igazgatótanácsnak, egyházkerületi tanügyi bizottságnak, a lelkészképesítő vizsgáló-bizottságnak és a református segélyegylet választmányának. Választott tagja volt ezeken kívül az egyete-

mes konventnek és a zsinatnak. Mindezen széleskörű elfoglaltsága mellett főgondja a szószék, ahová tiszta életbölcsezen kívül nagyarányú készséget visz fel s ahonnan a józan kálvinizmus tanait hirdeti az evangélium alapján, a figyelmet lekötő, az értelmet meggyőző, a szívet fölemelő nagy szónoki erejével és magával ragadó lendületével. Predikációi egy része nyomtatásban is megjelent a különböző egyházi folyóiratokban. A gyakorlati írásmagyarázat terén kiemelkedő műve a „**Mennyei jelenések könyvé**”-nek angolból fordított kommentárjai.

* * *

Főpásztori működése elé teljes bizalommal tekintünk s kérjük az Ur kegyelmét életére, áldását munkájára.

Nagy Vilmos,

A királyhágómelléki ref. egyházkerület tisztikara

Az augusztus hónap 16-án megalakult egyházkerület közgyűlése azzal rendelte el a szavazást az új kerület tisztikarára, hogy az egyes presbiteriumok szavazatai szeptember 30-ig összegyűjtessenek.

A püspöki állásra beadott szavazatokat október 3-án bontotta fel Domahidy Elemér főgondnok-helyettes elnöklete alatt kiküldött bizottság a szatmári református egyház tanácsstermében. A bizottság tagjai voltak: Havas Gyula nagykárolyi h. esperes, Bélteky Lajos szatmári lelkész, dr. Harcsár Géza szatmári, dr. Nagy Sándor erdődi ügyvéd.

Az új egyházkerület 181 egyházközségéből leszavazott 175 összesen 205 szavazattal. Nem szavazott tehát hat presbiterium. Alaki hiány miatt érvénytelen volt nyolc szavazat. A fennmaradó 197 szavazatból Sulyok István nagyváradi lelkész, bihari esperesre 113, Soltész Elemér nagybányai lelkész, a tiszántuli kerület aljegyzőjére 72, Szabolcska Mihály temesvári költő papra 12 szavazat esett, így 29 szótöbbséggel Sulyok Istvánt választották meg az új egyházkerület első püspökének.

A főgondnoki állásra és a tisztviselői karra beadott szavazatok felbontásához Sulyok István püspökhelyettes elnöklete alatt Végh József érmelléki esperes, dr. Thury Kálmán nagyváradi főgondnok és Csernák Zéla október 1-én fogtak hozzá. Aznap azonban csak a főgondnoki állásra adott szavazatokat tudták számbavenni, 164 egyház részéről beérkezett 194 érvényes szavazat, amelyből 193 Domahidy Elemér nagykárolyi egyház-

megyei gondnok, debreceni ny. főispánra esett, 1 pedig gróf Tisza Kálmánra.

A tisztikarra beadott szavazatok felbontásával október 3-án délben készült el a bizottság, mely szerint 162 egyház részéről beérkezett 192 érvényes szavazat. A választás eredménye a következő:

Lelkészi főjegyző, püspökhelyettes Soltész Elemér 171, aljegyző Nagy Vilmos nagyvárali tanítónőképző-intézeti igazgató 169, világi főjegyző dr Harcsár Géza 133, aljegyző dr Várady Miklós székelyhidi ügyvéd 159 szavazattal.

Lelkészi tanácsbírák: Bélteky Lajos [153] szatmári, Csécsi Nagy Imre [100] aradi Takács Zsigmond [150] gálospetrii lelkészek.

Világi tanácsbírák: Szabó Zoltán volt altábornagy, aradi főgondnok 183, Papszász Lajos csokalyi földbirtokos 150, dr Szegedy Lajos nagyvárali táblabíró 97 szavazattal.

Tanárképviselők: Nagy Vilmos [117] nagyvárali tanítónőképző-intézeti, Bakcsy Gergely [192] főgymnáziumi, Kis György János [164] máramaroszigeti főgymnáziumi, Szathmáry Ákos [191] szatmári felsőleányiskolai, László János [192] szatmári tanítónőképző-intézeti igazgató.

Tanítóképviselők: Kiss Lajos [192] diószegi, Bartha István (189) börvelyi, Fábrián István [189] színérváraljai, Szilágyi Árpád (189) székelyhidi tanító.

A megválasztottakon kívül mindenik tisztviselői állásnál számosan kaptak még több-kevesebb szavazatot. Megnyugtató, hogy pótszavazás elrendelése nem szükséges és így az egyházkerület megszervezése most már gyors ütemben haladhat előre s rövid idő, talán néhány hét múlva összeülhet az egyházkerületi közgyűlés, hogy a püspököt és főgondnokot, általában az egész tisztikart állásába beiktassa és megkezdődhessen az egyházépítő munka.

A megválasztottak diszes taborára tekintve, reménységgel nézünk a jövőbe. Az Urnak szolgálók. Legyenek is valamennyien a Jézus Krisztus jó vitézei Isten dicsőségére!

Anyakönyvi adatok

1921. szeptember 15—30.

Megkereszteltettek: Galambos Juliánna, Tarpai Ilona, Konrád Gyula Béla, Marczin Gyula, Sebestyén László Vince, Lőrinc László Gyula, Cser Róza, Kovács László, Dajka Matild Margit, Nagy Sándor Lajos, Péntes Erzsébet, Beznovics Viktor, Szücs Lajos, Csató Lajos Miklós, Kis Valéria, Somogyi Sándor.

Megesküdtek: Nagy József ref.—Kéri Agnes ref., Petri Sándor ref.—Imre Juliánna ref., Kis Péter ref.—Gyirika Anna gör. kel. (Váradszőlős).

Eltemetettek: Kun Veronika Illyés Jánosné 67 éves, Nagy Vilma Petusák Józsefné 51 éves, Laci Borbála özv. Bata Imréné 82 éves, Fazekas Ferenc 53 éves, Szeles András 67 éves, Hajnal Piroska Kovács Istvánné 42 éves, Molnár Anna 1 hónapos, Kerekes Piroska 7 hónapos, Békés Sára Kósa Istvánné 43 éves, Kurucz Sándor 13 hónapos, Rigó Ilona Pintye Jánosné 44 éves.

A nagyvárali ref. egyház költségelőirányzata

(Folytatás.)

A költségvetés „fedezet” rovatának számadatait vizsgálva mindjárt szembetűnik, hogy egyedül az egyházi adó és az önkéntes adományok az alap, amelyre egyházunk támaszkodhatik. Igaz ugyan, hogy az egyházi épületek

bére 20,765 Leivel szerepel a költségvetésben, azonban ezt a bevételt terheli a 245,000 koronás építési kölcsönnek 6625 Lei évi törlesztési részlete [A. rovat, V. cím, 1. tétel], továbbá 3500 Lei adó [A. IV. 1] és 10,083 Lei épületek fentartási költsége címén [A. II. 1—5.], összesen tehát 20,208 Lei, vagyis a bérösszegeből ugyszólván mi sem marad.

És nincsen az egyháznak semmiféle egyház-fentartási alapja, vagy tőkéje, vagy alapítványa, amiből az egyházi közszükségletek fedezhetők lennének, egyedül az egyházi adók és az önkéntes adományok. Abban a percben, midőn ezek a bevételek elmaradnak: megáll az egyház gépezete, becsukhatjuk iskoláinkat, templomainkat, mert nem lesz miből fedeznünk a kiadásokat. És ezt tudva, — igazán el kell szomorodnunk, hogy még most, — ezekben a próbáltatásokkal teljes időkben is vannak egyesek, akik panaszra merik nyitni ajkukat az egyházi adó „elviselhetetlen terhe” miatt.

Adófőkönyvünkben 7100 adózó van felvéve, akikre a folyó évben 74,500 Lei van kivetve, vagyis fejenként átlag 10 [tiz] Lei. Hát lehet ezt tehernek mondani? Hát lehet ez ellen még csak szót is emelni a mai pénzérték mellett? Hiszen ez az összeg a háboru előtti értéknek messze alatta áll! És milyen tételek vannak az egyesekre kivetve? A legtöbbrre 6—8 Lei, aztán 15—20 Lei, néhány százra 100—150 Lei és talán 2—3 adózóra 300 Lei. Ennél magasabb adója nincsen egyházunkban senkinek. De nézzük csak meg a közeli falvak református lakosságá-

nak adóterhét! Biharpüspöki, Nagyszántó, Hegy-közkovácsi, stb. ref. egyházaiban 4–500 leies adótétel nem ritkaság, de sokszor felmegy 800 Leire is. Biharsályi kevésszámú hívei pedig fejé-
ként 1200 Leit fizetnek, hogy gyermekeiknek református iskolát tarthassanak fenn.

Mennyivel másként fogják fel kötelességüket a m e r i k a i magyar református testvéreink, akik idegen nyelvtengerben, teljesen maguk erejére utalva, minden állami támogatás nélkül tartják fenn egyházi intézményüket, iskoláikat, tisztán önkéntes adakozások által. Ők nem ismerik a kényszer-adózás rendszerét, de ismerik szent kötelességüket, amivel vallásuknak és vallásos intézményeiknek tartoznak. Tudják és érzik azt, hogy csakis úgy szerezheli meg mindenki az egyházzal való lelki kapcsolat boldog tudatát, ha nem kényszerből adózik, hanem önkéntes adománnyal járul hozzá az egyházi intézmények fenntartásához és fejlesztéséhez, csakis úgy érezheti igazán, hogy ő is részese a nagy építő-munkának.

Hollandia és Skócia boldog református népe már itt tart. Náluk nincsen adózás, de nincsen állami támogatás sem, — ilyet nem is kívánnak. Az ugynevezett „skót szabad egyház” néhány évvel ezelőtt elvált az ősi egyháztól, csak azért mert nem akarta tűrni az állami beavatkozást. Otthagyta milliókra rugó vagyonát is. Önállóan és függetlenül rendezkedett be, egyedül puritán gondolkodású, áldozatkész híveinek önértékes adományaira támaszkodva. És most nagyobb, hatalmasabb kulturális intézményei vannak, mint azelőtt!

* * *

De vizsgáljuk most költségvetésünk „szükséglet” rovatát. Tárgyilagos bírálattal meg kell állapítanunk, hogy nincsen abban egyetlen tétel sem, amely fölösleges lenne, vagy egyetlen krajcár, amit kidobott pénznek lehetne tartani. Hiszen csak a legszükségesebb, — ugyszólván létfontartási keretek vannak kitöltve, — csak a legszükségesebb személyi és dologi kiadásokra van fedezet, de hol van még az árvák nevelése, az elesett szegények, betegek gondozása, szegény egyházak segélyezése? és annyi sok más szociális feladat megoldása, amelyek egy keresztyén egyháznak valódi kötelességét kell hogy képezzék. Mindezekre nem jut egy fillér sem. Bizony, a presbytérium szinte tulzott óvatossággal állította így össze a költségvetést, hogy a mérleg fel ne billenjen.

Es mégis 8715 Lei költségvetési hiány mutatkozik. Honnan fogjuk ezt fedezni? Talán ismét kölcsönökből, mint 3 év óta minden évben? Csak akkor állana helyre az egyensúly, ha a ki-

vetett 74,500 Lei egyházi adó egészen befolyna! De az adópénztár jelenlegi kimutatása szerint még az is kétséges, hogy a költségvetésbe felvett 52,000 Lei befizettetik. Ha csak az utolsó órában valami szent lelkesedés meg nem szállja híveinket és még a köteles adón felül is meg nem hozzák áldozatukat mostoha anyagi viszonyok között tengődő egyházuknak.

Milyen lélekemelő jelenség lenne, milyen biztató távlat bontakoznék ki aggódó lelkünk előtt, ha a régmúlt idők áldozatkészsége buzogna föl tehetősebb híveink szívében és tette válnék bennük az a tudat: minél magasabb a társadalmi helyzet, minél nagyobb a vagyon, — annál nagyobb a felelősség és kötelesség egyházunk irányában.

(Folyt. köv.)

—y.

Áldozatkészség

A háboru és forradalom okozta károkat, amit egyházunk szellemi és anyagi tekintetben szenvedett, kezdjük kiheverni, sőt mintha az egyházi életnek új erőforrásai buzognának föl híveink szívéből, melyek módot adnak arra, hogy rég kitűzött terveinket megvalósíthassuk. Híveink áldozatkészsége és az egyház érdekében kifejtett buzgó tevékenysége egymásután termi meg áldásos gyümölcseit.

Most az o l a s z i i templom orgonájára került a sor, melynek homlokzatában évek óta sötét ür tátongott a háborus célokra elvitt sipok helyén. De nemcsak a homlokzatban álló princípál sipok, hanem az orgona belsejében volt oktáv változat is hiányzott, a harmonium változat pedig használhatlansága miatt már körülbelül 10 év óta némaságra volt kárthatva. Nagy gondot okozott a hiányok pótlása egyháznak vezetőségének és úgy látszott, hogy a nagy költségek miatt talán még sokáig nem fogjuk hallani orgonánkat régi szépségében megszólalni, mert az egyházi pénztár annyira igénybe van véve más elsőrendű szükségletek kielégítése, hogy gondolni sem lehetett arra, hogy az orgonát az egyház költségén javíttassuk ki.

De az orgona már előbb-utóbb teljesen felmondta volna a szolgálatot s a helyreállítás sürgős volt, módot kellett tehát találni, hogy a feladatot megoldjuk. Ismét a hívek áldozatkészségéhez kellett fordulnunk — és nem eredmény nélkül. Már tavaly kaptunk nagyobb adományokat erre a célra adakozásban bőkezű híveinktől, kiknek sorát Németh Sándor csodadoktor, Papp Dezső fogorvos és Száva Antalné nyitották meg 1000–1000 korona adománnyal. Ezek az adományok szolgáltak buzdításul két tevékeny

presbyterünknek, hogy a munkát még az idén befejezzék. Megindították és szervezték a gyűjtést az orgonajavításra vonatkozó indítványokat a presbyteriumban keresztül vitték, úgy, hogy a nyár folyamán a munkát már vállalatba lehetett adni Országh Antal nagyváradi orgonaépítő mesternek, aki az orgonát a pótmunkával együtt 4800 lei vállalati összegért kijavította, szeptember elején teljesen készen át is adta. Az orgona hangja most sokkal tömörebb, összhangzatosabb, erősebb és ismét meg fog felelni céljának addig, amíg teljesen új orgonát nem tudunk beállítani az olasz-i templomba is

Az orgona költségeire adakoztak: 1000 leit a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, (Lánczy Leó emlékére), 300 leit Bódis Ferenc, László Márton, 250 leit Urszuly Mihályné, 150 leit az Egyesült Bank és Takarékpénztár, 115 leit dr Olasz Béla, 100 leit Csethe József, N. N., dr Szeghalmy Sándor, Vaiszlovich Emil, Agrár takarékpénztár, Darvas István, Veiszlovits Lajos. 60 leit dr Schilling Arpád. 50 leit Barna Sámuel, Fülöp István, Szabó Mihály, Vadász Albert, Dukrét Lajos, Száva Antal, Léderer és Kálmán gyár, N. N. 40 leit két urilány. 34 leit Vass Bandi. 25 leit Kuthy József, Kópányi András, Rózsa S., Csigai Mihály, Hajnal József, özv. Tóth Lajosné, Krausz — Moskovits gyár. 20 leit Gáthy Sándor, Herczegh Lajos, Szabó Ferenc, Torjay Károly, Zsigován Jánosné, Kiss István, Szücs Juliska, Szücs Róza, Molnár Győzőné, Hegedüs János, Berger gyár. 15 leit Joó Lajos, Ince Albert, 10 leit Szücs Ferenc, Devola János, Marjár. itj. Popper, N. N., Papp Sándor, Somlai, Zilahy Erzsébet, Bereczky Zsuzsanna, Varga Mihályné, H. F.-né, N. N., Barabás Sándor, N. N., F. N., Rothbart N. Spitzer E., N. N., X. Y., Kállay Gyula, R. F., Simon. 5 leit N. N., Király Károly, Stefani D., Davoia D., Tóth M., Onodi József, Tabéryné, M. E. Czeglédy Jenő, Henedofé, N. N., Végh Lajos, Szücs József, Szabó Mihály, Fodor Gábor, N. N. 3 leit N. N., S. I., Gyapay József, Grósz, Jámbor. 1 leit N. N., N. N.

E sikeren annyira felbuzdultak Ujváros-részi hiveink, hogy most már ők is hozzákezdtek a gyűjtéshez és még az ujvárosi templom orgonáján is pótolják az elrequirált sipokat és teljesen átjavítsák az orgonát. Minden erőnkkel azon kell lennünk, hogy ez a szép terv megvalósuljon és az ujvárosi pompás orgona is mielőbb helyreállítsassék. Az adakozás egyuttal a villanyvilágítási berendezés költségeire is folyik s így akarjuk megvalósítani azt a régi tervünket, hogy a téli estéken orgona-hangversenyeket tarthassunk az ujvárosi templomban is.

Az e célra szánt adományokat a lelkészi hivatalokhoz, vagy Vargha László egyházi jegyzőhöz [Keleti Bank, Rimanóczy-utca 6. szám] kérjük eljuttatni.

Emberek törvénye és Isten törvénye

Genfből, a nagy reformátor, Kálvin János szellemétől oly messze eltávozott városból írják, hogy ott sajátságos per folyt mostanában. Egy Deluz E. nevű lelkész meglátott az utcán egy erkölcsstelen falragaszt, mely életnagyságu ábrázolásban a moziba hívogatja a közönséget, felmutatván a darabból egy ocsmány jelenetet. Deluz bár tudta, hogy a falragaszok letétele tilos, szent haragjában letépte az ocsmány képet. A rendőr, aki a jelenetet látta, felírta a lelkész nevét és bejelentette. Hosszasan tárgyalták a bírák e nehéz esetet, amelyet 500 franc büntetéssel sujt a törvény. Végre abban állapodtak meg, hogy a lelkészt — bár tettét a legjobb szándéktól indítva vitte végbe — 3 franc birságra ítélték. Tehát mégis csak megbüntették, mert megsértette az emberek törvényét. Az Isten törvényét azonban — úgy látszik — büntetés nélkül szabad.

H I R E K.

Áldd meg Isten!

Im nagy Isten, most előtted
néped esdekél,
Légyen áldott új pásztorunk: —
buzdul a kebel.
Láttaték ő lángnak, fénynek
minden szív előtt —
Hadd vezesse nyáját hozzád,
aki küldted őt!

Im nagy Isten, szentelt szívvel
néped kérve kér:
Légyen, akit adtál nekünk,
jóra jó vezér.
Lelke hozzon enyhet, üdvöt,
tette új erőt,
Áldd meg Isten véle néped,
áldd meg Isten őt!!

Dr Ravasz László dunamelléki püspök beiktatása alkalmával az egyesült énekkarok énekeltek ezt az éneket amelynek szövegét Hegyaljai Kiss Géza, dallamát Árokháty Béla irták. A beiktatás október 1-én ment végbe a budapesti kálvintéri templomban. A fölvatást Nagy Károly akadályoztatása következtében dr Németh István dunántúli püspök végezte. Az erdélyi lapok híradása szerint a fölvatáson képviseltette magát a kormányzó is, aki református. Ott voltak a kormány részéről Bethlen miniszterelnök, gróf Ráday belügy-, dr Vass kultuszminiszter, továbbá Németh, dr Révész, dr Balthazar ref. püspökök, a többi ker. egyházak képviselői, a neolog és orthodox zsidók, Drummond angol unitárius lelkész, aki éppen Budapesten időzött.

Mint az ős hajdankorban Abrahámnak, most dr Ravasz Lászlónak szólott az Úr: „Eredj ki a te földedből és a te rokonságod közül és a te atyádnak házából a földre, amelyet én mutatok neked... És megáldalak téged és felmagasztalom a te nevedet és áldás leszesz.” [I. Mózes 12 : 1, 2.]

Sulyok István püspökké történt megválasztása alkalmából testületileg kereste fel e hó 4-én délelőtt a ref. tanítónőképző, polgári- és elemi iskola tanárkara, melynek nevében Nagy Vilmos igazgató üdvözölte az új püspököt. Sulyok István megindultan mondott köszönetet a kedves figyelmért s biztosítva a tanárkart változatlan ragaszkodásáról, kérte tervei keresztülviteléhez a tantestület további támogatását.

Gyermek istentiszteletet tartunk vasárnap délután 3 órakor az olasz-i templomban az elemi iskolai tanulókkal. A gyülekezeti rendes istentisztelet a szokott időben délután fél 6 órakor kezdődik.

Előfizetőinknek a lap minden számát megküldöttük postán. Panaszokat hallottunk, hogy a posta nem kézbesítette némelyeknek. Kérjük előfizetőinket, akik a lapot nem kapják meg, hogy arról minket értesíteni sziveskedjenek. — Kérjük lapunk barátait is, akik előfizetőket gyűjtenek, hogy a gyűjtőíveket szerdán sziveskedjenek átadni dr Szeghalmy Sándor pénztárnoknak.

Drumond az erdélyi protestánsokról. Drumond londoni unitárius lelkész, aki dr Ravasz László püspöki keiktatása alkalmából Budapesten időzött, előadást tartott erdélyi útjában szerzett tapasztalatairól, amelynek folyamán beszámolt az itteni protestánsok helyzetéről. Hangsúlyozta, hogy Angliában meleg rokonszenvvel kísérik az erdélyi protestáns egyházak sorsát.

Dr Schilling Lajos, a kolozsvári református theologia gondnoka elhunyt. Halála nagy veszteséget jelent az erdélyi reformátusoknak. Elhunyt közölségre érinti egyházközségünk egyik tagját, polgári iskolánk volt orvostanárát dr Schilling Árpádot, aki a meghalásában nagybátyját gyászolja. Áldás emlékére.

Petheő Zsigmond jeles iparosunk rövid szenvedés után élte 49-ik évében megtért az Ő Urához. Halála mély gyászba borította családját és az egész iparos társadalmat. Teste találjon csöndes nyugalmat, lelke idvességet. A lesújtott családot vigasztalja meg az élők Istene!

Az alkohol ellen. A börtönstatisztika szerint 100 büneset közül körülbelül 80-ban az alkohol volt a bűn oka, sőt a házassági elválásoknál is 10 eset közül 9-ben az iszákosság és annak következményei az ok. Az iszákosok halandósága háromszor akkora, mint különben az egész

népesség átlagáé. És ha az átöröklésre gondolunk és tekintetbe vesszük, hogy hülyeség, siketnémazág, epilepszia és veleszületett terheltség az alkoholista szülőktől a gyermekeikre szálló örökség, akkor a legmesszebbmenő harc is nemcsak érthetővé, hanem elsőrangú kötelességgé válik előttünk. Az elmebeteg betegeket között is átlag 20-30 százalék az ivásnak áldozata.

Új temetkezési rendet léptettek életbe Kölnben. A katolikus és protestáns felekezetek közös hozzájárulásával, akik ezért megfelelő kárpótlásban részesülnek, maga a város vette kezébe a temetkezés rendezését Eddig négyféle, különböző pompával lehetett temetkezni. Most ez megszűnik, úgy, hogy a szegényt és gazdagot egy és ugyanolyan felszerelésű halottas kocsival viszi végső nyugalomuk helyére. Jövőre csak egy pap adhatja meg az elhunytak a végtisztességet, ellenben a temetési díjat az elhunyt vagy hozzátartozóinak vagyona és jövedelme, illetve az általuk fizetett adók szerint emelik fel.

A hollandi reformátusok minden alkalommal megragadnak, hogy magyar református testvéreik iránt érzett rokonszenvüknek kifejezést adjanak. Közlebb a nagy holland miniszterelnök dr Kuyper Ábrahám leánya Katalin járt Magyarországon. A kecskeméti reformátusok egyik valóságos összejövetelén ő is szólott a református nőkhöz. Példaképpül állította eléjük Hollandia királynőjét Vilmát, aki a hollandus nőket a maga példájával oktatja arra, hogy most nem olyan korban élünk amikor a fényezés megengedhető volna, hogy mindig a legújabb divat szerint öltözve menjünk ki az utcára. A nők legelső kötelessége ma gondoskodni azokról, akiknek nincsen eledelük és ruházatuk. A keresztyén református nők kötelessége szavukkal és tetteikkel tiltakozni a női ruházatkodásban felburjánzott, a tiszta erkölcsi érzést sértő szokások ellen. Hogy milyen mélyre sülyedt már az erkölcsi mérték s mennyire érzéki vonzó erővel akarnak hódítani a nők, több példát említett; az ilyen esetek következtében határozta egy hollandi egyház, hogy az olyan nőktől, akik illedelmetlen öltözetben jelennek meg az urasztalánál, az urvacsoráját megtagadja.

Béres Károly

könyv- és műnyomda
papír gyári raktár

Ferdinánd király (Rákóczi) -út
14. szám. — Telefon: 6-24

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész.

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: havonta 4 Lei. - Negyedévre 10 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu.

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

„Minden rossznak gyökere a pénz szerelme.“

(I. Tim. 6, 10.)

Ha valamely földön a mély szántás ellenére is dusan sarjad a gyom, akkor a gyom gyökerei már nagyon mélyre hatoltak abba a szántóföldbe. A nép lelke is szántóföldhöz hasonlatos. És ha a szenvedések, csapások, megpróbáltatások hiába szántogatják, akkor azt kell mondanunk, hogy a bűn gyökerei nagyon mélyre hatoltak népünk lelkébe.

Pál apostol szerint: „minden rossznak gyökere a pénz szerelme.“ Szavai hatalmas fényszóróként világítanak bele a lélek mélységeibe s megmutatják a romlás okát.

Talán egyetlen korban sem volt oly mindeneket hatalmában tartó uralma az anyagi világfelfogásnak, mint az utolsó emberöltőkben. Uralkodott még azok felett is, akik azt gondolták, hogy ellenségei. Ellenségei és hivei között alig volt más különbség, minthogy a hivei tagadták, hogy a test mellett lélekről, a világ mellett Istenről is beszélhetnének. Ellenségei ugyan nem tagadták sem a lelket, sem Istent, de nem sokat törődtek velők. A válásra még az u. n. vallásos emberek is úgy tekintettek, mint a multból maradt örökségre; mint ahogy a muzeumokban őrzött régi öltözetekre és fegyverekre szokás tekinteni. Kellő tisztelettel, de mégis közönnnyel. Mert ugyan kinek jutna eszébe, hogy felvegye azokat a ruhákat s úgy menjen a mezőre, a műhelybe, a hivatalba; kinek jutna eszébe, hogy kezébe vegye azokat a fegyvereket s úgy menjen csatába. Senki sem gondolt azzal, vagy nagyon kevesen, hogy annak a szent örökségbe nyert vallásnak szent igazságait átélje, életében megvalósítsa.

Igy megüresedett a vallás. Megüresedtek a templomok. Senki sem akart számolni a lélekkel. Boldogságot földi élvezetekben kerestek. Bejárták a boldogságért az egész világot, s nem vették észre ott, ahol kínálva-kínálta magát: a családi otthonban. Természetellenes

élvezetekben találtak örömet. Izléstelenséget tartottak szépnek. Testvériségről beszéltek, akik gyülölettől égtek. Emberek, akik távol voltak az igazságtól: igazaknak, cél nélkül tévelygők: haladás embereinek tartották magukat. Kiélt, korcsosult testü, idegzetü, romlott erkölcsü és szívü emberek azt hirdették, hogy ők proféták, akik a világot egy jobb kor felé vezetik.

Az anyagi világfelfogás első sorban a szellemi élet központjaiban, a városokban lakókat rontotta meg. A baj azonban kiáradt a széles néprétegekre is, mint ahogy a város minden divatja lassanként elhatol a legtávolabbi helyekre is. Ám minden divat sorsa az, hogy lassanként kiábrándulnak belőle; első sorban azok, akik kezdték. Sőt azok már régen elfeledték, mikor távol eső helyeken még mindig virul.

Gyülekezetünkben nem egy biztató jel ragyog fel előttünk, hogy a világot megrontó anyagi világnézetből sokan kiábrándultak és keresik a lelki romolhatatlan örök kincseket; oda hagyják a Mammont és szolgálnak önzetlenül tiszta, szent eszményeknek. Mintha valami üdőbb levegő lengedezne felettünk, amely aléltágunkból költöget. De a széles néprétegek még mindig a régi divatnak hódolnak. Ha kimégy a heti vásárba, hallasz ott sok piszkos beszédet, arcul csap ten-véred durva önzése, megpirítja orcádat a nyegleség, komor fellegfátyollal borítja be lelkedet az a tapasztalás, hogy a tömeg a léleknél még mindig feljebb becsüli a testet; szívét még mindig nem mozdították meg magasabb, tisztultabb eszmék.

A betegek két csoportba oszthatók. Egyik tudni sem akar róla, hogy beteg és orvosra van szüksége. A másik átérzi a bajt és szívesen fogadja a segítséget.

A beteg világon Isten segíteni akar. Azért küldte fiát Jézust, hogy meggyógyítsa ezt a beteg világot. Fogadjátok segítségét szívesen. Egyedül ő vezethet ki minket az anyagi világnézet vadonjából kies lelki mezőkre, ahol megláttatja velünk a földi jóknál értékesebb

szellemi, lelki kincseket, amelyeknek birtokában szegényen is gazdagoknak, szenvedve is örvendezőknek, keresztet hordozva is menyénei boldogság részeseinek érezzük magunkat.

A nagyváradai ref. egyház költségelőirányzata

[Folytatás.]

Egyházunk nagy feladatait és kulturális hivatását tekintve meg kell állapítanunk, hogy a kivett egyházi adó a mai pénzürtékhez viszonyítva, aránylag olyan csekély, hogy aki azt leróta, azzal még korántsem tett eleget vallásos kulturális intézményeink iránti kötelességének. Az adó ellen nekünk panaszkodnunk nem lehet, nem s z a b a d, sőt inkább azért kell küzdenünk, hogy az előbb említett szociális és belmissiói munkák i n t é z m é n y e s e n szerveztessenek és a költségvetésbe az ehhez szükséges összegek felvéttessenek.

Tudjuk, hogy sokan azt fogják mondani: Van már elég egyházi munkásunk, fizetünk már eleget nekik; eddig is jó volt így, ezután is jó lesz! De micsoda alacsony, kicsinyes gondolkodás ez? Hiszen egyházunk lélekszáma az utolsó 20 év alatt a vidékről beköltözöttekkel együtt 40 százalékkal növekedett és ezzel szemben belső tisztviselőink száma most is szinte ugyanennyi. A fizetés ellen pedig inkább tisztviselőink emelhetnék fel szavukat, akik most is oly csekély

javadalmazással vannak ellátva, ami igazán nem irigylésre méltó. Lelkészeink évi fizetése az ideiglenes jellegű drágasági pótlékkal együtt a stólán kívül egyenként 5200 Lei, a vallástanító lelkészé — akinek stóla jövedelme nincs, — 12,000 Lei, a vallástanító segédlelkészé 10,000 Lei, a segédlelkészé, rerdes tanítóké 6000 Lei, a kántoroké 2700 Lei és így tovább. Hasonlitsuk csak össze ezeket más hivatalnokok díjazásával vagy egyes iparos segédek munkadíjával és mindjárt kiviláglik a szembetűnő aránytalanság. Milyen magas képzettséget kellett megszerezniük a mi belső tisztviselőinknek, amíg állásukat elnyerhették, — mily nagy munkát kell kifejtteniük ebben a 18,000 lelket számláló egyházban, amely minden idejüket, erejüket igénybe veszi. Micsoda ehhez képest egy falusi lelkésznek munkája — akinek csak 2—3000 lelket kell gondoznia — a mi lelkészeinkhez képest, akikre egyenként 8—10 ezer lélek jut. És vallástanáraink, segédlelkészeink munkája vajjon kellően van-e honorálva a költségvetésbe felvett összeggel?

Lelkészeink, vallástanáraink tul vannak halmozva munkával, ami az eredményt károsan befolyásolja.

Itt nincs más megoldás, — hogy helyünket megállhassuk a reánk váró nagy kulturális küzdelmekben — mint az, hogy a nagy munkakör ellátása végett új állásokat kell szerveznünk, illetve az üresedésben levőket be kell töltenünk, hogy intenzív munkával pezsgő, alkotó hitéletet teremtsünk egyházunkban.

A „REFORMÁTUS HIRADÓ“ TÁRCÁJA

A KÖRÖSPARTI TEMPLOM

Dicséretére legyen mondva a híveknek, az utóbbi időkben is elég gyakran tapasztalhatjuk, hogy ez a mi kedves körösparti templomunk a legtöbbször zsufolásig megtelik, sőt nem egyszer megtörtént tavaszi és nyári időben, hogy bent is, a templom udvarán is külön istentisztelet tartatott ugyanazon időben.

Sokan mondják, hogy kicsi a templom. Igen, de jut-e eszébe a türelmetlenkedőnek, hogy mikor épült ez?

Bizony, majdnem 140 évvel ezelőtt. Régen is volt már nekünk Váradon református ekkléziánk. Nyakas Antal várkapitány 1557-ben a várból kiűzte a katolikus papokat és barátokat, következő évben Báthori Zsigmond fejedelem megvetette a ref. egyház alapját, még pedig oly erősen, hogy collegiumot és könyvnyomdát is állított fel, melyek hatalmasan virágzottak 1660-ig, mikor a törökök elfoglalván a várat, a collegium

és könyvnyomda Debrecenbe költözött. És „igy pusztult el az itten levő szép Református Ekklézia és főiskola, midőn száz és három esztendőig tartatott vala a Reformátiótól fogva.“

És a megmaradt kevésszámú reformátusok részint Szőlősrre, részint Püspökibe jártak templomba.

De Isten nem hagyott el bennünket. Sok és nehéz küzdelem után 123 év elteltével sikerült megnyerni II. József császártól, hogy megadta az engedélyt nekünk templomépítésre s így 1784. évi szeptember 20-án Keresztesi József akkori református pap letette ennek a körösparti templomnak alapkövét, melyben a következő felirat van elhelyezve:

„D. O. M. I.

A vallásnak szabadsága
melynek felállítására

Ez előtt száz esztendőök is kevesek voltak,

A köszöriült fegyverek is tompák voltak,

Fels. II. József,

Római Császár és Apostoli királytól,

Hamar és önként megengedtetvén

Nagy dicsőségünk, hogy lelkészelnökünk a püspöki méltóságra elhivatott. Olyan nagy munka terhét vette vállaira, hogy szinte fizikai lehetőség lelkészi teendőit úgy ellátnia, mint eddig. Most már nem egy, hanem 180 egyházközség gondjait kell fölvennie: nem egy, de 6 egyházmegyét kell igazgatnia, — mennyi ideje marad ezután saját egyházának? Debrecenben, Kolozsváron könnyen mehet, ha az egyik lelkész tölti be a püspöki tisztet, mert ott a sok teológiai tanár, segédlelkész, theologus. Ezek segítségével ki lehet elégíteni a hívek lelki szükségleteit. De mit csináljunk Váradon, ahol eddig is csak két lelkész vállaira nehezedett minden munka és igen sokszor még a segédlelkészek segítségét is nélkülözniök kell! A hívek érzik meg legjobban annak hiányát, ha nincsen elég lelkipásztorunk. Ugy vélem, helyettes lelkészt kell tehát választanunk a püspök mellé, — amint ezt a budapesti egyház is tette; — helyettes lelkészt, — akinek javadalmazását legalább felerészben az egyházközségnek, felerészben az egyházkerületnek kell viselnie.

Továbbá feltétlenül be kell töltenünk az üresedésben levő másik vallástanítói és vallástanítónői állást, — de ezenkívül meg kell szerveznünk egyházunkban a diakonusi intézményt, hogy árváinknak, szegényeinknek hivatásos gondozói legyenek. Ez utóbbi nem is igényel többet néhány ezer leinél, de az erkölcsi eredmény szinte kiszámíthatatlan.

a N. Várad Reftus Ekkla is
ennek gyümölcsével

123 esztendőig tartott Lelki éhség után
élni kezdett,

És, hogy tovább is élhessen
Ezen templomnak Fundamentumát
1784 d. 20 September,

Isten dicsőségire megvetette."

Ez az irás van a templom alapkövében. A templom ajtaja felett kívül ez van felírva:

"Soli Deo. Tri uni. Regnante Josepho II.
Dicatum M. D. CC, LXXXVII."

Abban az időben még nem volt szabad tornyot is építeni a templomhoz, ezt csak később engedték meg. Így mi is csak a századik évben emeltük fel ezt a kedves és csinos tornyot a százéves templomhoz, az ajtó felett való felírást ezzel pótolván ki:

"A százéves fenállásért.

Az Istennek pedig és a mi Atyánknak dicsőség
mind örökkön örökké. Ámen.

1884. —"

"Dicséret, dicsőség Istennek!"

K. Nagy Sándor.

El kell készülnünk tehát, hogy jövő évi költségvetésünkben, — mivel a feladatok elől ki nem térhetünk — 40—50 százalékkal magasabb adót kell felvennünk, ha csak híveink önkéntes adakozások által azt feleslegessé nem teszik.

Nem szabad késlekednünk, nincsen elvesztegetni való idő. Dolgoznunk kell megfeszített erővel egyházunkért, dolgoznia kell mindenkinek. Új életre kell keltenünk egyházunkat, — új erőt kell beállítanunk a nagy munkába, mert „sok az aratni való, de kevés a munkás.“ És kédvet kell adnunk nekik a munkához kielégítő díjazással; — avagy várhatunk-e jó munkát attól a munkástól, akit nem fizetünk érdeme szerint? Meg kell adnunk a megérdemelt jutalmat belső tisztviselőinknek is, akiknek kezébe van letéve a jövő nemzedék nevelése, sokat szenvedett lelkek sebeinek gyógyítása, szegények vigasztalása, gyenge hitűek megtartása, hitetlenek megtérítése.

Legyen példa a múlt! Legyen példa ez a szörnyű katasztrófa, mit hitetlen, — Krisztusi eszméket megcsufoló durva emberek zudítottak fejünkre. — Mert csak a Szeretet vallásában van ujjáépítő és megtartó erő.

(Vége.)

—y.

A „Bethlen Gábor kör“ pályázatai

Középiskolai református tanulóifjúságunknak „Bethlen Gábor kör“-e Gerencsér József énekevezér betanításával, ünnepeken, vallásos esteken már több ízben szerepelt és szép dallamu egyházi énekek előadásával híveinknek sok lelki gyönyörűséget szerzett.

A folyó iskolai évben Varga Gedeon új vallástanár vezetése alatt a Bethlen Gábor kör az éneken kívül a művelődésnek egyéb ágait is felveszi műsorába és általában vezér eszméül tüzi ki a nagy erdélyi fejedelemnek azt az összhangzatos életfelfogását, mely a vallást és a tudományokat oly fönségesen egyeztette össze.

Nagy lendületet fognak adni az ifjúság vallásos irányu működésének az alább ismertetett pályadíja, — amelyeket dr Szeghalmy Sándor presbyter, a Bethlen Gábor kör pártfogója tűzött ki:

I. *Irodalmi pályázat*: „A protestantizmus hatása a magyarság művelődésére.“ I, díj 100 Lei, II, díj 50 Lei, III, díj 30 Lei. A pályaművek legalább egy és fél iv terjedelemben idegen kézzel írva, jelíges kettős zárt borítékban 1922. január 5-ig adandók át az ifj. elnök útján a tanár-elnököknek. A forrásművek jegyzet rovatban megnevezendők. [A husvétii pályázatot újév után írjuk ki.]

II. *Előadó pályázat*: Vallásos vagy történelmi tárgyú költemények szávalása; hasonló tartalmu

prózai művek felolvasása vagy szabad előadása egyházi ünnepélyeken, vallásos estéken vagy az ifjúsági körben. I. díj 60 Lei, II. díj 40 Lei, III. díj 20 Lei.

III. Ének pályázat: (soló és karénekre) A bírálóknál irányadók lesznek: tiszta hang, jó zeneérzék, szorgalom és vallásos buzgóság. I. díj 100 Lei, II. díj 60 Lei, III. díj 40 Lei.

A pályázatban csak a református ifjúsági kör tagjai vehetnek részt. A pályadíjak — s ezeken felül még számos jutalomkönyv — az évről vizsgákon fognak kiadni.

A bíráló bizottság tagjai: az iskolaszéki elnök, a tanári, a világi és az ifjúsági elnök, az énekpályázatnál még az énekvezér is.

H I R E K.

Az elemi és polgári leányiskolai növendékek javára az iskolaszék és az igazgatótanács elnöksége közel huszezer lei iskolai adót hozott leírásba. A leirt összeg fedezetére szolgálnak azok az önkéntes adományok, amelyekkel már eddig is több áldozatkész hívünk jött segítségére szegény tanulóinknak. A múlt iskolai évben az áldozathozatalban előljártak Papp Dezső, aki minden hónapban 125 Leit és Szilágyi Géza — Bódis Ferenc urak, akik együtt 960 Leit adományoztak. Melléjük sorakoztak: Urán Mária, Nagy Jánosné, Sárközy Géza, dr. Sarkady Sándor, Pakozai Márton, Fekete Sándor, dr. Oláh Béla, Rollinger Vilmos stb. Hálással jegyezzük ide, hogy Papp Dezső tavalyi szép szokását az idén is fentartja. Reményünk nem fog megszegyenülni, hogy az áldozathozatalban ez az iskolai év sem marad mögötte a tavalyinak.

Halottaink. Peres Kálmán tanítót, lapunk szíves támogatóját nagy csapás érte hat éves Kálmán fiacskájának elvesztésével. Vigasztalódjék hitében, hogy kis fia tökéletesebb boldogság osztályosa lett Jézusnál.

Kedden temettük el Nyéki József 45 éves vasutast, aki egyike volt faluról beköltözött rendithetetlen hűségű egyháztagjainknak. Hosszu szenvedés után nyugodjék a boldog feltámadás reménye alatt. Arvaházunk javára 50 leit hagyott.

Szülők figyelmébe. A református tanítónő-képző-intézet és polgári leányiskola igazgatósága ezúton közli, hogy a hivatalos órákat *kizárólag kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken* d. e. 11-től 12 óráig tartja.

A »Szent László« temetkezési vá-
lalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallás-
felekezetelem igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bár-
mely temetkezési és hulla szállítási ügyben szíveskedjenek
üzletemet (Alexandri [Teleki.] u. 34.) bizalommal felkeresni.
Főtörekvésem leendő a lehető mérsékelt árszámítás,
tisztesség és pontos eljárással nagybecsű bizalmu-
kat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk
egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel
CSEKŐ LAJOS.

A „Református Híradó“-ra előfizettek:

Egész évre: Agárdi István, ifj. Mónus Sán-
dor, dr. Móricz Ernő, Bihari Lajosné, Darvas Ist-
ván, Németh Sándor, Papp Dezső, Papszász Lajos,
dr. Schilling Árpád, Szilágyi Géza.

Fél évre: Balogh János, Bene Sándor, özv.
Bodó Józsefné, Blaha István, Bódis Ferenc, Boros
Orbán, D. Caba Agostonné, Cseke József, D. Deák
Farkas, Forgó Lajos, dr. Fráter Imre, özv. Gya-
lokay Gyuláné, dr. ifj. Hadházy Kálmán, Incze
Albert, Kutassy Benedek, dr. Kassay Kálmán, özv.
Kolláthy Gyuláné, Kovács József, Köteles Mihály,
Kuthy József, Matula Gyula, dr. Morvay Zsig-
mond, özv. Morvay Tihamérné, Mág Lászlóné,
Morvay András, Nagy Endre, Németi Józsefné,
özv. Nagy Bálintné, Orbán Ferenc, Oláry G sz-
távné, dr. Olasz Béla, Ponoránné Simon Piroska,
Polonkay József, Pipó Ferenc, özv. Resch Mi-
hálné, Sitéri Elek, Sebess Gyula, dr. Szeghalmi
Sándor, Szabó József, Szathmáry Mihály, Szücs
Juliska, Szarvas Pál, Széles Sándor, Tárnoki
László, dr. Thury Kálmán, dr. Tóth Ferenc.

Negyed évre: Andriksa Jánosné, Akos
Sándorné, András István, Bige Béla, Beliczay
Elek, Bányay Lajos, Bélády Rezső, Bereczky
Kálmán, Balla Józsefné, Bús Lajosné, Barna Sá-
muel, Bittó Lajos, Báthory Ferenc, Bodó Imre,
Bittenbinder Jánosné, Balogh Lajos, özv. Bereczky
Lajosné, Boros Imre, Bátyi Mihály, Boros Péter,
Bartik Lajosné, Birinyi Imre, Berecz Vilmos, Bod-
nár Béla, Bartha László, Balogh Mihály, Badar
Béni, Bóthy Lajosné, Bartók József, Bondár Fe-
renc, Barcsa Sándor, Bakri Sándorné, Boda Gyula,
Boros Öcse Mihály, Bokor Sándor, Czakó Lajos,
Csekő Lajos, Czeglédy Jenő, Csösz József, Csapó
Zoltán, ifj. Cser János, Czégény János, Czirják
Zsigmond, Cser József, Cser János Csanády Kál-
mán, dr. Czeglédy Miklós, Dajka Zsigmond, dr.
Davidovics Sándor, Dézsy Ferenc, Dóhé Gusztáv,
Deák Imre, Debreczy Imre, Dobák Győző, Dézsi
Lajos, Dézsi Ferenc, Domokos László, Darvasy
Károlyné, Domokos Antal, Darányi Mihály, Deb-
reczeni Sándor, Danky Dénes, Dézsi Pál, Décsey
Mihály, Erdei József, Fráter Zsigmond, Fazekas
Károly, Fábrián Sándor, Furulyás Illés, Fekete
Sándor, Fazekas Lajos, Földesi Márton, Ferenczi
Sándor, Farkas Sándor, Fábrián Sándor, Fehér
József, Fónagy József, özv. Gulyás Károlyné,
Gál Szabó István, Gebei Gyula, Galambos Géza,
Grellné Király Emma, Goldburg Ferencné, özv. Gál-
bory Sámuelné, özv. Gencsy Sándorné, Haró Zol-
tán, Horváth Imre, Herczegh Lajos, Hajdu György,
özv. Homolya Istvánné, Hotya Jánosné, Harmathy
István, Hegyesi János, Jámor Lajos, Juhász Má-
ria, Juhász Rezső, Jósa Károly, Jakab Gyula,
Juhász Károly Emléktér, Juhász Károly Templom-
u., özv. Juricskay Dezsőné, Irimi Mihály, Jeney
József. — [Folyt. köv.]

H I R D E T É S E K E T

f e l v e s z
Béres Károly
könyvnyomdája

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. ☐☐☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész.

Kiadja: a nagyváradí Református Egyház.

Előfizetési díj: havonta 4 Lei. - Negyedévre 10 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu.

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

Megfáradás

Ézs. 40: 27-31.

A megfáradás az emberi természethez hozzátartozik. Nincs alóla felmentve senki sem. Nem voltak alóla felmentve még a választottak sem, egy Mózes, egy Dávid, egy Illés, egy Jeremiás sem. Az ujszövetségben is szüntelen felhangzik az intés: „meg ne lankadjatok“

Alig volt kor, amely jobban elfárasztotta volna gyermekeit, mint a mostani. Akik nyitott szemekkel járnak, lehetetlen, hogy észre ne vegyék az emberek tulnyomó többségének arcán a fáradtság látható jegeit.

Sokakat a mindennapi élet gondja fáraszt el. A munkás, aki reggeltől estig hiába futkos munka után, fáradtabban tér meg családjához, mintha egész napját a gyárban töltötte volna. Aki lelkiismeretesen teljesítette kötelességét, hiven szolgálta embertársait és nem munkálkodhatik, üresen kell eltöltenie a drága napokat s ha a munka elvesztésével elveszett családjának jóléte is, kenyere egyre kevesebb, könnye annál több, csoda-é, ha lélekölő fáradtság lepi meg? Az egyesek kimerülésében része van az egésznek, a sokaság kényelemszeretetének, szivtelenségének. Ám a szeretet munkásait is meglepi a fáradtság, ha látják, hogy a gyámolított gyermek háládatlan, a tanítvány hűtlen, az iszákos újra visszaesik bűnébe, a segélyezett méltatlannak bizonyult. Nem fenyegeti-é megfáradás Isten országának szolgálait, ha látják, hogy szavuk pusztába kiáltó szó; a templomok lassanként megint csak megüresednek; az áldozatkészség meglankad, a lelkesültség elszáll a szivekről és a hideg közöny visszaköveteli birodalmát? A megfáradt emberek beletörődnek az elviselhetetlenbe; nem végzik kötelességüket, mert nem hiszik, hogy velők az Isten. Ugy állanak bünakeredten, mintha meghalt volna az Isten. Busan sóhajtják bele az őszi nagy hervadásba: „Elrejtett az én utam az Úrtól és ügyemmel nem gondol Istenem.“

A próféta, aki a szent ígéket írta, fáradt

emberek lekipásztora volt. Hívei a babiloni foglyok voltak, akik közül sokan megfáradtak, elvesztették hitüket, épen azok, akiknek élettapasztalataiknál fogva a legerősebbeknek kellett volna lenni. „Elfáradnak és meglankadnak, megtántorodnak a legkülönbek is.“

Ezeknek tolmácsolja a próféta Isten üzenetét: „Hát nem tudod-é, és nem hallottad-é, hogy örökkévaló Isten az Ur, aki teremtette a föld határait? Nem fárad és nem lankad el; végére mehetetlen bölcsesége“

Ha mi valóban hiszünk Istenben, akkor hinnünk kell azt is, hogy ő nem fárad el, elég erős, elég bölcs szent céljait minden akadályokon, minden emberi balgatagságokon keresztül megvalósítani. E hit menthet meg a lelki aléltságtól, elfáradástól, kétségbeeséstől. „Akik biznak az Urban, azoknak erejük megújul; szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el.“

Ezt a hitet kérjük a mi Megváltónktól; szóljunk hozzá bizodalommal: „légy segítségül a mi hitetlenségeinknek!“

Az adózásról

Lapunk 4., 5. és 6-ik számában az egyházi pénztárnok ur kimerítően ismertette a nagyváradí ref. egyház 1921. évi költségvetését, valamint egyházunk és kulturintézményeinek szükségleteit. Egyházunk fenntartása kizárólag az adóra és a hívek áldozatkészségére van utalva. Sajnos, hogy a kivetett 74,000 lei adó az eddigi jelek szerint aligha fog befolyjni, mivel híveink közül több, mint 250 olyan adózó távozott el, akik nemcsak anyagilag, hanem erkölcsileg is hatalmas támaszai voltak egyházunknak. A mai tényállás szerint mintegy 3100 adózó befizetett 48,000 leit, mely összeg az előirányzott 52,000 leinek is messze alatta marad. Hol van még a 8715 lei költségvetési hiány fedezete! Jelenleg két egyházi adószedő működik a városban és a hegyközségben, akik a város' és hegyközség nagy területe dacára minden adófizetőt felkerestek.

Most a jövő évi adókiivetéshez szükséges adatok összegyűjtésével egyidejűleg másodszer keresik fel a hátralékban levő hiveinket. Kérjük a hátralékban levő hiveket, sziveskedjenek az egyház helyzetét tekintetbe venni és adójokat vagy a beszédoknál lefizetni, vagy az egyház adóhivatali helyiségében (Alexandri., volt Teleki-utca, Református Kör) naponként délelőtt 9—12 óráig behozni.

Az egyházi törvény értelmében minden egyháztagnak, aki 20-ik évét betöltötte, köteles az egyház fentartásához hozzájárulni. Minden egyháztagnak tartsa tehát szigorú köteletségének afelett őrködni, hogy senki magát az adózás alól ki ne vonja. Minél többen vagyunk, akik az egyház terheit viseljük, annál kevesebb esik egy tagra. A mi egyházunk soha sem törekedett arra, hogy a hivek filléreiből vagyont gyűjtsön, hanem csak az évi szükségletének fedezetéig terhelte meg az egyháztagnakokat. Ezért van az, hogy míg a falusi hivek sok helyen a mi adóink 5—10-szeresével vannak megterhelve, mi megelégedünk 5—10 leles minimummal is.

Számítottunk ugyanis hiveink áldozatkész-ségére is.

A presbyterek és közgyűlési tagok szívleljék meg az egyház helyzetét és saját hatáskörükben gondoskodjanak arról, hogy az adózó hivek folyamatban levő összeírása mentől teljesebb legyen, hogy az általuk megszavazott kiadások fedezetet találjanak. A presbyterium az elfogadott és helybenhagyott költségvetését vagyoniilag is felelős, tehát érdekében áll, hogy az adózás alól senki ki ne bujjék és a kivetett adó be is szedessék. Az összes adók beszédését nem lehet két adószedőre bízni s ezért a presbytereknek is munkába kell állni. Kálvin János a presbyterektől megkövetelte, hogy az egyháztagnak családi, vallásos és magánéletét is figyelemmel kísérik. Egyházi törvényeink megkövetelik, hogy a presbyterek az egyházközség tagjait az egyház és iskolák iránti kötelelességeik teljesítésére buzdítsák. Vegyünk példát a zsidóktól, akik óriási áldozatot hoznak vallásukért, pedig ők is alig számlálnak több lelket, mint mi, nagyváradi reformátusok. Ne csak dicsekedjünk, ne csak büszkélkedjünk, hogy reformátusok vagyunk, hanem legyen meg bennünk az áldozatkészség, a lelkesedés és buzgalom. Legyünk Krisztus ügyéért lelkesülő és áldozó református keresztyének. A hit hegyeket is képes megmozgatni. A váchartyáni 449 lelket számláló kis község vallási célokra egy év alatt 120,000 koronát adott össze. Hát mi, 18,000 lelket számláló nagyváradi reformátusok, mit adunk? Majd kitudódik!

D-y !-e.

A városi tanács üdvözlöte

Sulyok Istvánhoz, püspökké-
választása alkalmából

A városi tanács Sulyok Istvánt, az ujonnan alakult királyhágómelléki református egyházkerület püspökét átiratban üdvözölte megválasztása alkalmával.

Az átirat szövszerinti szövege a következő:

Főtiszteletű és Méltóságos

Sulyok István re. püspök urnak

Helyben

Nagyvárad város tanácsa a folyó évi október hó 15-én tartott ülésében dr. Bucico Coriolán polgármester indítványára egyhangú lelkedéssel elhatározta, hogy Méltóságodat azon alkalomból, hogy az ujonnan létesített királyhágói ref. egyházkerület püspökkévé választatott meg, hivatalosan is üdvözli és működéséhez sok szerencsét kíván. A város tanácsa tudatában van azon érdemeknek, melyek a Püspök ur egyháza, valamint a nagyváradi társadalom és mint volt törvényhatósági tag a város közönsége érdekében is kifejtett s melynek eredményeképen egy hosszú, becsületos, önzetlen és puritán működés elismerése jeléül a református egyház azon legnagyobb kitüntetésben részesítette, hogy a legmagasabb egyházi méltóságot tette le Méltóságod kezébe. A városi tanács örömmel látja Méltóságodat az ujonnan létesített református egyházkerület püspöki székeében és abban a reményben van, hogy Méltóságod jövőbeni működése is úgy egyenazának, mint a város társadalmának hasznára fog lenni és elő fogja segíteni a consolidáció művét.

Kelt Oradea-Mare város tanácsának 1921 évi október 15-én tartott ülésében. Dr. Vostinár, primar s. Dr. Soós István, tanácsjegyző.

A templombajárás tiz parancsolata

E kedves intelem a nagybányai református egyház évi jelentésében olvasható és mert ebből mi, nagyváradi reformátusok is sokat tanulhatunk, leközzöljük:

1. Jőjj! — 2. El ne késsél! — 3. Imádkozzál, mikor helyedre ülsz! — 4. Énekelj erőteljesen és teljes szívedből! — 5. Kisérd az imádkozást igazi együttérzéssel! — 6. Figyelj áhitatosan a predikációra! — 7. Hozd magadévá az áldást! — 8. Adakozzál hálaadással! — 9. Ne távozzál el az istentisztelet befejezése előtt! — 10. Vidd haza az istentisztelet hatását s a következő alkalommal hozd magaddal egész családodat! [Hozzátehetnök azt is: Ne állj meg az ajtóban, ha még van hely, ahova leülhetsz; ne álld el mások utját.]

Két közérdekű presbyteri határozat

A presbyterium 1921. évi július hó 31-én tartott gyűlésében 42 szám alatt elhatározta, hogy lehetőleg a jövő év tavaszán egy új imaházat építet Velencén, amely egyszersmind iskolahelyiséggel is szolgál. Hogy a terv keresztülvihető legyen, kimondotta a presbyterium, hogy abban az esetben, ha adakozásokból megfelelő összeg nem folyik be, akkor a velencei templomalap egy része, esetleg a Rendes-féle szerződésből befolyó jövedelem e célra fölhasználható. Egyben intézkedett a presbyterium egy bizottság kiküldése iránt dr. Olasz Béla elnökle alatt dr. Szeghalmy Sándor, Csernák J. és a velencén lakó presbyteri tagokból. Ezen bizottság az egész város területére szétterjedő gyűjtést rendez és az építkezés előkészítésére megteszi az előmunkálatokat.

A másik [38. számú] határozat így szól: Elnök előterjeszti, hogy a főgondnoki és alagondnoki megbízások ez évben lejárnak, továbbá a presbyterium és közgyűlés tagjainak harmadik kisorsolása is bekövetkezik, ennélfogva kéri, hogy mondja ki a presbyterium, hogy a választást f. évi november hó utolsó vasárnapjára kitzúzi és indítványozza, hogy kerületenként bizottság alakíttassék, illetve bizassék meg a kisorsolás fogantatásával és a választás előkészítésével. Ezen bizottságba ajánlja, hogy Ujvároson id. Cser János elnökle alatt Sinka László, Varga László és egy jegyző, Olasziban dr. Olasz Béla elnökle alatt dr. Szeghalmy Sándor, Szabó Károly és egy jegyző, Velencén pedig dr. Tóth Ferenc elnökle alatt Bartha László, Fekete Sándor és egy jegyző választassanak meg.

A presbyterium a fenti kerületenkénti bizottságokat egyhangulag megalakítja és az előmunkálatok elkészítésével megbizsa. A választás helyéül a templomokat, illetve a velencei imaházat jelöli meg.

Anyakönyvi adatok

1921. október 1—15-ig.

Megszülettek: Jeremiás Sándor, Erdei Franciska, Pázmán Gyula, Turóczy Bálint, Szabó Juliánna, Harmati Magdolna, Barakonyi István János, Bódis Sándor József, Joanovits László, Hajdu Irén Juliánna, Högyes Imre, Lechner Ernő, Harasztosi Irén Katalin, Kempf Margit, Sárközy Margit.

Megesküdtek: Kovács Zsigmond ref.—Sinka Róza ref., Vizi József r. kath.—Kovács Mária ref., Peres Sándor ref.—Tóth Róza ref., Tarbay Lajos ref.—Mányi Ilona ref.

Meghaltak: Kis Gyula (Váradszőlős) 3 hónapos, Tóth Zsuzsánna 30 éves, Tóth Erzsébet 12 éves, Boros Mihály 75 éves, Buzi László 9 éves, Petheő Zsigmond 49 éves, Tasi Sándor 49 éves, Kerekes Eszter Sarkadi Imréné 46 éves, Peres Kálmán 6 éves, Buzás István 14 napos, Józsa József 19 éves, Méra Dávid 53 éves, Kovács Terézia özv. Kovács Ferencné 76 éves, Bakk Károly 58 éves, Petrika József 6 hónapos, Zsura Juliska 8 éves, Szűcs István 65 éves, Nyéki József 45 éves, Borsi Erzsébet Nagy Károlyné 50 éves, Arany Erzsébet Szabó Ferencné 41 éves, Kaszás Mária 7 hónapos, Mérai Mária özv. Molnár Ferencné 80 éves, Mile Teréz özv. Györfi Károlyné 64 éves.

Október 31.

A reformáció emlékűnnepén, október 31-én héttől reggel 9 órakor istentisztelet lesz valamennyi templomunkban, megjelennek az összes iskoláink tanulói, valamint a város más tanítézetibe járó református vallású tanulók. Ez után az istentisztelet után az elemi iskoláink csoportokint Ujvároson az iskolában, Olasziban pedig a tanítónőképző-intézet disztermében ünnepélyeket tartanak a szülők jelenlétében. Velencén ezt az ünnepélyt vasárnap, október 30-án délután 4 órakor tartják meg az alább közölt műsossal.

Ezeket az ünnepélyeket beléptidij nem lesz. Az önkéntes adományokat a szegénysorsu tanulók tandijára fordítja az egyház vezetősége. A református tanítónőképző-intézet és polgári leányiskola tanulóifjusága, a más jellegű középiskolákba járó tanulókkal együttesen október 31-én délután fél 6 órakor rendez ünnepélyt a körösparti református templomban a következő műsossal:

1. Gyülekezeti ének. [37. dics. 1. vers.] 2. Gyülekezeti ének [CV. zsolt. 1. vers.] 3. Imádkozik: Varga Gedeon hitoktató lelkész. 4. Gyülekezeti ének [XC. zsolt. 1. vers.] 5. Szaval egy tanítónőképződei növendék. 6. Ünnepi beszédet mond egy középiskolai tanuló. 7. Karének. 8. Szaval egy középiskolai tanuló. 9. Karének. 10. Záróbeszédet mond Csernák Béla lelkész. 11. Gyülekezeti ének: Himnusz. 12. Gyülekezeti ének [179. dics. 10. vers.]

Az ünnepélyen beléptidij nélkül vehet részt a közönség. Az önkéntes adományok a tanítónőképző-intézet fentartási költségeire fordíthatnak.

Vajha a gyülekezet áldozatkészsége bebizonyítaná a reformáció évforduló napján, hogy a Kálvinista ősök unokái nem kisebbek az áldozatkészségben az áldott emlékezteti elődöknél.

A velencei imaházban a reformációi emlékűnnepélyt október 30-án [vasárnap] délután 4 órakor a következő műsossal fogjuk megtartani:

1. Gyülekezeti ének. [XC. zsolt. 1. vers.] 2.

Imádkozik: Kiss Károly vallástanító lelkész. 3. „Emlékezzünk.” Irta: Szuhay B. szavalja Sós Gábor VI. o. t. 4. „Gondolatok okt. 31-re.” Irta: Medgyaszai Gy. szavalja: Boros Margit k. a. 5. Felolvasás: özv. Lázár Mártonné, Juhász Karolina ref. tanítónő. 6. „Krisztus mindenütt Kozma Andortól, szavalja Szilvássy Zsuzsika III. o. t. 7. Soló ének hegedű kísérettel, énekl. Kántor Juliska k. a. 8. „Luther.” Szavalja: Virág Sándor III. o. t. 9. Gályarabok éneke, Baja Mihálytól. Szavalja: Nagy Irén III. o. t. 10. „Kálvinista magyar vagyok.” Szavalja: Fekete Sándor IV. o. t. 11. Záró beszéd: Kiss Károly vallástanító lelkész. 12. Gyülekezeti ének. [179 dics. 10 vers.]

H I R E K.

Gyermekistenülszereleket tartunk vasárnap délután 3 órakor úgy az olasz- és újvárosi templomban, mint a velencei imaházban.

A budapesti egyház gyülekezeti lapjának október 2-iki száma Ravasz László beiktatása kalmából a magyar református egyház előkelőségeinek tollából Ravaszt méltató cikkekkel van tele. Nagy Béla sárospataki theol. tanár többek között ezeket írja: „Tudja meg a világ: a magyar kálvinizmus reneszánsza elkezdődött. Munkába vették azt egyszerű, de lelkes papok százai és követik, követni fogják őket a hívek tíz és száz-ezrei. És ennek a munkának, mely imádságból táplálkozva, Isten erejével, buzgó fáradozással meg akarja építeni a magyar református egyház fényesebb, boldogabb jövőjét, immár évek óta elismert és szeretettel övezett vezére: Ravasz László. Ennek az óhajtott, szép jövődönnek szól a mi örvendezésünk most, mikor vezérünk hivatalos formák szerint is vezéri polcra jut, éppen a fővárosban.”

A magyarországi református lelképásztorok egy tekintélyes tábora „péceli kör” néven szervezkedett, a magyar református egyháznak szervezésében és szellemében való megújítását tűzte ki célul. E tárgyban Balatonendrén, Sárospatakon, Szekszárdon, Hevesen, Nagybányban, újabban Kunhegyesen fontos lelkész értekezleteket tartott. Ezt a célt szolgálja a félhavonként megjelenő „Reformáció” című lap is, amely 125.000 korona amerikai segéllyel indult meg. Szerkesztője Forgács Gyula péceli lelkész.

A nagyszalontai egyházmegye százesztendő fennállása alkalmával 1922. január 11-én nagyszabású ünnepséget rendez. A jubileum megtartásának a gondolatát az egyházmegye legutóbbi gyűlésén, ez év július 13-án Debreceni István nagyszalontai lelkész vetette fel. Indítványára egyhangú lelkesedéssel határozta el a közgyűlés, hogy az évforduló emlékére megírta az egyházmegye történetét s Nagyszalontán református főgymnáziumi internátust létesít. Ez intézmény megalkotásán különben Debreczeni István régóta buzgólkodik s indítványára megtevésekor már törekvései eddigi eredményeként id. Kálmándy Mihály presbyter 50.000 lejes alapítvá-

nyát jelentette be, melyhez azóta a templomépítő Veress Károly presbyter méltó nagy adományát nyerte meg, ki ugyanis az internátus kezdő-helyisége gyanánt egy nagy lakóházat hagyott végrendeletileg az egyháznak. Mihor a jubiléum egyházmegye ez emberbaráti intézmény felállításának a gondolatát magáévá tette, tanujelét adta annak hogy a százesztendő múlt alapján céltudatosan akar a jövőbe nézni.

Hírek Csehszlovákiából. A beregi egyházmegye közgyűlését szeptember 15-én tartották meg Beregszászban; ekkor foglalta el hivatalát az új egyházmegyei gondnok dr. Szabó Bertalan aki székfoglaló beszédében hangsúlyozta a megdönthetetlen igazságot: a mi magyarságunk és református voltunk szétválaszthatatlan. Szinmagyar népiünk körében kettős erővel végzendő munkánkban vezérigénk legyen: akarat, kitartás és szeretet. E munkában nem gátolhat bennünket semmi szerződés. Huzhatnak bármilyen barázdát — határokul — a magyarság közé, a barázdán áthajolnak az ezeréves tölgynek lombjai s gyökerei ide és oda, szerte ágaznak a földben. Irredenták azonban senki kedvéért nem leszünk. Ellenségeink szeretnék, ha irredenta kalandokba bocsátkoznának a református magyarok. Ezt csak azért sem tesszük, mert tudjuk, hogy a gyümölcs nem akkor érik meg a fán, ha tüzet rakunk alá, — megérleli ezt a nap melege! A ruszinszókói: beregi, máramaros-ugocsai és ungi egyházmegyeiek augusztus 2-án Beregszászban tartott értekezletükön elhatározták, hogy nem szervezkednek püspökséggé, hanem egyházmegyei közti bizottságot létesítenek. Az egyháztörténetből emlékezzünk hasonló példára. A tiszáninneri egyházkerület községei egész 1735-ig nem választottak püspököt; esperesek kormányozták őket „egyesült esperességek” címe alatt.

Az előfizetések nyugtázását jövő számunkban folytatjuk.

Komoly vallásos nő, ki főzni is tud, tanári családnál alkalmazást nyer. Str. Bethlen-utca 11.

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallásfelekezetem igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely temetkezési és hullaszállítási ügyben szíveskedjenek üzletemet (Alexandri [Teleki] u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főtörekvésem leendő a lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárással nagybecsű bizalmukat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel

CSEKŐ LAJOS.

Bármilyen komplikált és különleges óra precíz javítását kritikán felüli alaposítással végzi

TISZAY JÁNOS

órás, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feltalálója. ALEXANDRI (TELEKY-) UTCA 9. SZÁM ALATT.

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. ☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész.

Kiadja: a nagyváradí Református Egyház.

Előfizetési díj: havonta 4 Lei. - Negyedévre 10 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu.

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

Krisztus evangéliomának hatalma

(Róm. I. 15. 16)

Az evangéliom, amely hangzott a bűnbeesett emberhez, amely zengett a próféták és angyalok ajakán, amely felénk dobog mennyei Atyánknak szívéből; az evangéliom, hogy Isten úgy szerette ezt a bűnös világot, hogy az ő fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen; — ez az evangéliomi hatalom.

Ez hívta létre a keresztyén egyházat az idők áldott teljességében. Azok, akik a pogány római birodalom összedőlésével bekövetkezett nagy világromlásban oltalmat kerestek, menedéket találtak az egyház hajójában

Mikor pedig a századok folyamán beléje hulló pogány elemektől megromlott s felette a reformációban felhangzott a mentő kiáltás: „vissza az evangéliomhoz!” az evangéliom megmutatta régi hatalmát, ujjászülte az egyházat.

Amelyik nép befogadta az evangéliomot, érezte annak áldásos, isteni hatalmát. Érezte, tapasztalta azt a magyar nemzet is.

Egy buzditó példa

Mondják, hogy nekünk, reformátusoknak megrögzött szokásunk, hogy a régi dicsőséggel hivatkozunk, de a jelenben vajmi kevés dicsőséget viszünk végbe. No, hát a biharpüspökiek éppen napjainkban mutatnak nekünk ragyogó szép példát templomuk megújításával.

Szokás, — reformáció emléknepjének közeltek a régi idők egyik-másik eseményét buzditó példának felemlíteni. Kegyeletes szép szokás. Ki multjára érzéketlen, szebb jövőre érdemtelen. De mi most nem a multból idézünk példát. A biharpüspökiek a költő szavai szerint cselekedtek: Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér. Messze jövőddel komolyan vess össze jelenkort, Hass, alkoss, gyarapíts!

Mikor mi, nagyváradí reformátusok Velencén egy iskola-imaházát óhajtunk felépíteni és sokan kishitűn csapják össze kezüket: honnan vegyük azt a hatvan-hetvenezer leit — a tizennyolcezer

Először akkor, mikor a honfoglaló, harbias és törzsekre bomlott népet a keresztyénség egységes nemzeté olvasztotta össze; erkölcsiében is megszelidítette s a békés munka és művelődés utjára segítette.

Másodszor a mohácsi vész után, ama rettentő időben, mikor „ország, állam harcban odaveszett, midőn az ország népe széttörve, zavarva, őrend kötelékét elvesztve kavargá; mikor becsület ér erkölcs romlott, lazult gyorsan, léha bűn sarjadzott ránk szakadt balsorsban,” akkor a reformációban hozzánk érkezett evangéliom lett ennek a szerencsétlen nemzetnek megtartó ereje; a megoldott kéréket új rendbe kötözte, a halálraváltat életre költötte. A darabokra tépett földön egy csodás nemzeti élet virult fel hatása alatt.

Ha elfelejtettük volna a régi igazságot, a reformáció emléknepja eleven erővel hirdeti mindnyájunknak: Krisztus evangélioma — Istennek hatalma, minden hívőnek üdvösségére. Tennéped üdvösségére is. Ugy, hogyha fáj nemzeted romlása, erkölcsi züllése, elfajulása, ha égeti lelkedet e szent vágy, hogy fajod, nemzeted ne legyen könnyelmű, gögős, pártos

nagyváradí reformátusnak azt mondják a biharpüspökiek, hogy ők háromezren hoztak százezer lei áldozatot. A hit mindenekre megsegít.

Négyszáz éve dicsérik az Urat a kálvinisták biharpüspöki-i templomukban. Százhusz éven át abban a templomban dicsérték a nagyváradíak is, mert itthon nem volt szabad templomot építeniök. Az idő megavasította a szép ősi templomot s meg kellett újítani. A megújított templom felszentelése október 23-án ment végbe.

Mint a „Nagyvárad” írja, Sulyok István püspök magasszárnyalásu, gyönyörű inája vezette be a templomavatást, Majd Tarnóczi Lajos lépett a szószékre s mondott a „második ház” dicsőségéről, az eredetileg katolikus templomnak épült, de később református kézbe átment istenházáról költői gondolatokban gazdag beszédet.

— Hitelvünk lett, — mondotta — hogy a templomok igazi ékessége nem az elefántcsont, nem az arany és drágakövek, hanem azok egyszerűsége, kegyessége és erényei, akik a templom-

és hitetlen, beteg és halotthoz hasonló, hanem egymást megértő, egymást szerető, becsületes, istentfélő, élettél és dicsőséggel teljes: akkor csak figyelmezzél a vigasztaló és bátorító üzenetre, hogy Krisztusban rejtett el az a csodálatos isteni erő, amely megválthatja népedet s új dicsőségre hívhatja el.

Ezt az evangéliomot a református egyház hirdeti a legtisztábban, legvilágosabban, legérthetőbben. És ha ennek az evangéliomnak prédikálásában meglankadtunk volna, az emlékezés napján a magyar reformáció nagy alakjai körénk állanak s szólanak hozzánk szent komolysággal: Halld meg te magyar református Sion! Szent kötelességed, hogy a te bűnös, nyomoruságba süllyedt, összetört népednek meg nem lankadó erővel hirdessed, predikáld Krisztus evangéliomát, hogy el ne vesszen, hanem éljen!

Fordulóponton

Fordulópont van mindnyájunk életében; bármilyen szürke, eseménytelen is nekünk, kis embereknek a mindennapi életünk, azért mégis érezzük olykor-olykor, hogy fordulóponthoz érkezünk. Komolyabban kell meggondolni teendőinket, mert amit ilyenkor teszünk, egész életünkre kihat. Ilyen fordulópontok vannak a népek és nemzetek életében, sőt magában a világtörténelemben is.

Jézus születése például fordulópontja a világtörténelemnek. Egész jogosan kezdünk ez időtől kezdve új, keresztyén időszámítást, mert e ponttól kezd élete és evangélioma behatással és irányítással lenni a bűnben küzdő világra. Ez időponttól kezdve Jézussal és evangéliumával mint világtörténelmi nagy tényezővel kell számolnunk.

ban megfordulnak. Ezek a falak átmentek e változásokon. Előbb képek díszítették, aranyos oltár, ezüst feszületek, ékes papi öltözetek és füstölő szerszámok voltak drágaságai. Idegen, a nép előtt érthetetlen nyelven folyt közöttük az istentisztelet. Majd második ház lett belőle. Igehirdetése, a nép nevelésének, a magyar egyházi irodalom gazdagításának vált hathatós eszközzé. Magyarságunk fennmaradásának józan vallásosságának, értékes faji jellegének legerősebb oszlopa volt a magyar igehirdetés. Minden magyar református templom, minden magyar református pap: megtestesülése a magyar nép gondolkodásának, mely Istenben és a Szabadságban kulminál.

A felemelő istentisztelet a Himnusz áhitatos éneklésével ért véget.

Az ősrégi templom historikumát röviden a következőkben foglaljuk össze:

A templom eredetileg a „templomos“ szervezet, másként „vörös barátok“ klostromával egyidejűleg épült 1514-ben. Néhány évtizeddel ké-

Ugyancsak fordulópont 1517. október 31 is. Nem azért, mert Luther Márton e napon 95 tételt szegezett ki a wittenbergi templom kapujára; hanem azért, mert e tételek Jézus evangéliomának újraeledését hirdették. Azt tartalmazták, hogy vonuljon háttérbe minden, ami emberi; ne szóljon hozzánk más, csak Isten tiszta evangélioma, hogy ember embertársának lelkén ne hatalmaskodjék, hanem uralkodjék a lelkiismereten maga az Úr!

Gondolatnak is nagyszerű ez, hát még életfeladatnak, amint a reformáció megvalósítani törekedett! Mi ma diadalmas örömel gondolunk a reformátori nagy munkára, az akkori világ azonban még alig tudott tisztán látni e tekintetben. Az akkori idők egyházi és világi hatalmasai egyenlőképen átkot mondtak e gondolatra és hirdetőire. És mégis diadalt aratott e nagy eszme, mert evangéliom volt, ez pedig Isten hatalma minden hívő üdvözítésére.

Fordulóponton vagyunk ma is, érezzük, a fordulat szintén világtörténelmi jelentőségű. Ma még mi sem látunk tisztán a magunk ügyeiben. Egyházi és világi katalmasok közé küzdőfél gyanánt emelkedik egy harmaeik: a nép. Amit kíván, amiért harcba megy, sokféle, de talán e kifejezéssel lehetne legtalálósabban jellemezni: egyenlő jogokat, emberi jogokat akar mindenkinek.

Egyszer már hallottuk e jelszót s a francia forradalom borzalmaival volt kapcsolatos. Azután újra hallottuk a közelmúltban s irtózva emlékezünk vissza a kommunizmus rémnapjaira.

De ne gondolja senki, hogy mindezzel a nagy kérdés el van intézve, a forduló ponton már szerencsésen áthaladtunk. Nem; érezzük, hogy még nem vagyunk túl. A diadal nem a lezajlott kommunizmusé, de nem is a régi világrendé. Ez egyedül az evangéliomé lesz ma is

sőbb, Nyakazó Kendi Antal várađi várkapitány a reformáció erőrekapásakor az összes várađi katólikus szerzeteseket elűzette. Ektor menekültek el Püspökiből is a vörös barátok s jutott klostromuk, templomuk kálvinista kézre. Első papjuk 1557-ben telepedett le Albensis Fehérvári Pál személyében. A történelem további folyamán a templom több ízben leégett s újraépült. Így 1685-ben a törökök, 1709-ben a rácok perzselték föl. Legutóbb 1711-ben építették újjá s ebben az alakjában állt fönn a templom idei renoválásáig. Augusztusban kezdték az idei tatarozást s ez alkalommal a főhajó régi deszkamenyezetén igen értékes dekoratív festményeknek bukkantak nyomára. Legbecsesebb műemléke ma is a templomnak az a díszes családi emléktábla, amit 1716-ban helyeztek el a templom falában.

A derék munkát végzett lelkész, presbyterek, hivek fáradozásával, áldozatkészségével megújított templom szolgáljon — Isten dicsőségére!

Háttérbe szoríthatják, elnyomhatják, átkozhatják ma is, de nem nélkülözhetik. Nem, mert népek, nemzetek, ez egész világ békét, boldogságot, jólétet, egyszóval üdvöt akar. Ennek pedig nincs más eszközlője, mint az evangéliom. Csupán ez több, mint emberi erő: Isten hatalma minden hívő üdvözítésére.

Fordulóponton vagyunk; magunk és népünk boldogságát vagy boldogtalanságát alapozzuk e történelmi időkben. Jól fontoljuk meg tehát, hogy minden munkánk igazán evangéliomi legyen.

Dr Tóth Lajos.
segésvári ref. lelkész.

A kálvinizmus

A magyar kálvinizmus napjainkban két gócpontban világol hatalmas fényvel: Budapesten és Debrecenben.

Amott inkább történelmi kálvinizmusról, itt lelki kálvinizmusról beszélnek. A jelzők megválasztása nem véletlen. A budapestieknek — így írják — azért kellett a „történelmi” kifejezést választani, mert ott van vallásos buzgóság és lelki élet már hosszú idők óta; a belmisszió és evangélizálás már évtizedek óta folyik, de hiányzik annak a történelmi fundamentoma, református jellege. Ezzel a szellemmel szemben (amely lelki- nek lelki volt, de történelmi érzelme nem volt) egyházunk és a kálvinizmus történelmileg kialakult tanaira, elveire és szellemére kellett helyezni a hangsúlyt. Viszont Révész Imre, a történettudós debreceni lelkész, aki a kálvinizmus debreceni lapját [Hit és Élet] szerkeszti, tapasztalhatta, hogy a Tiszántul erős a történelmi érzék, az ősökre hivatkozás, külső tradíció, de a lelki oldal sok tekintetben meggyengült: szóval a kálvinizmus bensőleg megüresült; ily körülmények között szinte természetesnek tetszik, ha valaki, mint Révész, a történelmi jelszavak tultengésének hatása alatt a lelki élet kiépítésének, szóval a lelki kálvinizmusnak szükségességét hirdeti. Lényegében azonban a budapesti történelmi s a debreceni lelki kálvinizmus egyet akar: az élő vallásosságot.

A református középiskolai tanárok között uralkodó szellem ellen sok kifogás hangzott el az utolsó évtizedben. Most ez a tanársereg a debreceni közgyűlésén nyíltan a kálvinizmus zászlója alá állott. Szószólója Borsos Károly mezőturi igazgató többek között a következőket mondta:

„Ha a keresztyén magyarok csak egy tizedrészének lett volna keresztyén világnézete; sőt ha csak a kálvinista magyarok egy tizedrészének lett volna, vagy lenne kálvinista világnézete: — hiszem és vallom — nem sülyedt volna ilyen mélyre szegény Magyarország. . .

Ingoványon vergődik jelenleg az emberiség; nincs biztos talaj a lába alatt; így a jövő esélyei kiszámíthatatlanok.

E szellem-erkölcsi ingoványból csak egy biztos kivezető út van: — a keresztyén világnézet. Legbiztosabb, legegyszerűsebb út pedig a keresztyénség legtökéletesebb formája: a kálvinizmus, a kálvinista világnézet. . .

A középiskola céljával a keresztyén világnézetre nevelés tüzendő, az általános műveltség nyújtása csak eszköz lehet e cél szolgálatában.

A kálvinista középiskola célja: kálvinista világnézetre nevelés.

Mohács után a protestántizmus, első sorban a kálvinizmus szelleme mentette meg a magyar nemzetet az elzúllástól, öntött bele új életet. A mai Magyarország újraépítésére is a magyar kálvinista szellemét tartom a legfontosabb erő-tényezőnek.“

A memorandum.

Egy reformatori okmány.

Már megemlékeztünk arról, hogy a magyar református lelkipásztorok, presbyterek egy tekintélyes tábora munkál a magyar református egyháznak szervezetében és szellemében való megújításán. A nyáron a Tiszántul, Kunhegyesen tartott egysázi értekezletükből egy memorandumot intéztek a zsinathoz. Erről a memorandumról a kálvinizmus debreceni harcosa dr Révész Imre a következőket írja „Hit és Élet” című lapjának szeptember 18-iki számában:

Memorandumot sokan olvastunk. . . De az a memorandum, amelyet a jövő századok magyar református egyházi történetírója „a memorandum” gyanánt fog megjelölni, most született meg a kunhegyesi ref. értekezlet legszebb gyümölcseként és legnagyobb tetteként.

A tartalma méltó a magyar református egyház fölébredt lelkiismeretéhez, amely ilyen öntudatosan és ilyen reményteljesen még soha és sehol sem szembesítette magát a múlttal, a jelent és a jövővel, mint most Kunhegyesen. A magyar református egyházi ébredés és újjászületés alapokmánya ez. Érces, tiszta harangszava — melyben meg-megkondul bűnbánatra hívón a vész jelzése, de megzendül a hálaadás hallelujája és elejétől végig alapmotívumként zsong-bong a szent reménység hozsannája is — szüntelenül ott kellene, hogy zugjon a magyar református egyház mind n pásztorának, tanítójának, presbyterének, diakonusának és minden olyan öntudatos tagjának a lelkében, akinek a hite, a vallása és az egyháza több, mint pusztá szó, halott-kegyelet,

képmutató álca, — akinek számára az Ur Jézus Krisztus neve valamiféle erőt, hatalmat, életet jelent!

Megrendült lélekkel, szent meggyőződéssel csatlakozunk mi — mondja Révész — a memorandum felette nagy seregéhez.

A memorandumot egész terjedelmében nem közölhetjük, de álljon itt belőle néhány szemelvény.

Meg vagyunk győződve, — mondja a memorandum — hogy zsinati Atyáink teljes tudatában vannak annak, hogy a történelmi idők, amelyek bezártak előttünk egy korszakot, a sok szenvedés, megaláztatás és veszteség fájdalmai mellett ítélettel is sújtják Anyaszentegyházunkat. Bár tudjuk, hogy nem egyedül állunk s hogy a többi keresztyén felekezetek sem dicsekedhetnek azzal, hogy mindeneket megcselekedtek, amit megcselekedniök kellett volna, mégis Isten előtt alázatosan leborulva, orcánk pirulásával kell megvallanunk, hogy Jézus Krisztus evangéliumát, amelyet a Mindenható Isten minden népek üdvösségére rendelt, nem hirdettük az iskolában és szószéken s nem tettünk arról bizonyosságot életünkkel és önfeláldozó szolgálatunkkal, oly mértékben, hogy utját állhattuk volna a hitelenség terjedésének és nem tudtunk hiveinkből olyan sereget toborozni, amely a nemzet testét-lelkét alattomosan emésztő bűnök légióival felvehette volna a harcot, Hiveink önkéntes buzgó áldozatkészsége helyett külső segítségekre támaszkodtunk... Elnéztük, hogy egyházi életünk szinte teljesen anyagias utakra tévedt... A száraz adminisztráció bizonytalan és sokszor személyeskedő szálai tartják össze... Így azután méltán csaptak össze fejünk felett saját bűneink hullámai: egyháztagjaink nagy része Mammont imád s nemcsak megveti Krisztus evangéliumát, hanem egyenesen egyháza ellen fordul; megadják sokan a kényszeradót, ha megadják, de szívüket maguknak tartják; hirdetik az Ige, de sok helyt üres templomoknak... Itt van egyházunk szétdarabolva, itt állunk tehetetlenül, megszegyenítve s a porig megalázva!

Adjon a kegyelmes Isten szívünkbe igaz bünbánatot és becsássa meg bűneinket a Jézus érdeméért.

Az Isten kegyelmének nagy ajándéka azonban az a reménység, amely tudja, hogy a felhők mögött a megbocsátó és újjászülő kegyelem napja ragyog, amely tudja, hogy a mi Istenünk emésztő tűz ugyan, de kegyelmes Atyánk is a Krisztusban.

Istennek legyen hála azért a reménységért, amely élénk tárja egyházunk boldogabb jövőjét... Ez a reménység hátorított minket arra is, hogy jelen emlékiratunkkal felkeressük egyházunk tör-

vényhozó testületét, felhívjuk zsinati Atyáink figyelmét némely fontos körülményre és tisztelettel előterjesszük egyházunk boldogulását kereső kéréseinket.

Amikor szemlét tartottunk egyházunk helyzete és a ma feladatok felett, amelyeknek megvalósítása meggyőződésünk szerint nélkülözhetetlen... Megállapítottuk, hogy abban a korszakban, amelynek küszöbén állunk s amelynek alapjait talán századokra most kell leraknunk, Magyar Református Egyházunk csakis abban az esetben töltheti be misszióját, ha megújul Annak Lelke által, aki mindeneket megújít...

Nem tételes törvényektől várunk mi megújulást, hanem Isten Lelkétől. Várunk azonban olyan törvényeket, amelyek Isten megújító munkájának ösvényét készítenének a kietlenben...

Nilvánvaló, hogy égető szüksége van egyházunknak olyan intézményekre, amelyek az Igének szóban és írásban való hirdetését és terjesztését elősegítsék. Mulhatatlanul szükség van arra, hogy tanáraink, tanítóink, presbiteraink és buzgó egyháztagjaink közül az önként vállalkozók megfelelő tanfolyamokon kiképzést nyerhessenek arra, hogy a családi áhitatok bevezetésében, a biblia elterjesztésében, a hitelenség ellen való küzdelemben, a szegények gondozásában, betegek látogatásában és általában a gyülekezeti munka teljesítésében a lelkipásztoroknak segítségére lehessenek.

... Az evangélium szolgálatának első hivatott tényezőjét, a lelkipásztort ki kell emelni lehetetlen helyzetéből. A törpe gyülekezetek közül azokat, amelyek nem bírják a módfeletti terhek viselését, missziói körökké alakítván, sok rátermett lelkipásztor szabadulna fel s teljesíthetne szolgálatot a városok a nagy tömegeiből kiemelendő legfeljebb 3000 lelket számláló gyülekezetekben.

... A Szentírás olvasásának méltó helyet kell biztosítani minden funkcionál... Az iskolában, a legnagyobb áldozatok árán megszerkesztett vezér- és kézikönyveknek kell szabályozni a vallásos oktatást és nevelést, külön és évente megismétlődő tanfolyamoknak kell tovább képeznie a hitoktatókat életbevágó munkájuk megfelelő teljesítésére. Sőt a presbiterok és buzgó egyháztagok szervezett csapatait kell beállítani a vasárnapi iskolai, a serdülők és ifjúság között sürgősen megindítandó evangélizáló munkába.

A hitélet elhanyagolása gyülekezeteinkben előbb-utóbb végzetes katasztrófába sodorná egyházunkat...

Föltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy Zsinatunk kisebb időközökben tartassék...

(Folyt. köv.)

Október 31.

A reformáció emléknapján október 31-én hétfőn reggel a rendes 8 órás istentisztelet után 9 órakor ünnepi istentisztelet lesz úgy az olasz-i, mint az újvárosi templomban, amelyen valamennyi elemi iskola református tanulója részt vesz.

Istentisztelet után a református elemi iskolák növendékei. Olasziban a tanítónőképző-intézet disztermében. Újvárosban pedig az iskola termében ünnepélyeket tartanak a szülők jelenlétében. Velencén ezt az ünnepélyt már vasárnap, október 30-án délután 4 órakor megtartják.

Október 31-én hétfőn délután fél 6 órakor pedig a református tanítónőképző-intézet és polgári leányiskola tanulói ifjúsága a más jellegű középiskolákba járó tanulókkal együttesen rendez emlékünnepelet a *körösparti református templomban* a következő műsorral:

1. Gyülekezeti ének [37. dics. 1. vers].
2. Gyülekezeti ének [CV. zsolt. 1. vers].
3. Imádkozik: Varga Gedeon hitoktató lelkész.
4. Gyülekezeti ének [XC. zsolt. 1. vers].
5. Nehéz időben. Irta Csengey Gusztáv, szavalja Csizsár Margit IV. tanítónőképzőint. növ.
6. Ünnepi beszéd. Tartja Hamary Dániel gymn. VIII. o. t.
7. Karének; Szívünk egészen... Előadja a középiskolai leányok énekkara.
8. Az ördögűző tenta. Irta Kozma Andor, szavalja Brády Albert gymn. VII. o. t.
9. Luther éneke: Erős várunk... Előadja az ifjúsági énekkar.
10. Záróbeszédet mond Csernák Béla lelkész.
11. Gyülekezeti ének: Hymnusz.
12. Gyülekezeti ének [179. dics. 10. vers.]

A persely-adományok a tanítónőképző-intézet fentartási költségeire fordítatnak. A kálvinista ősök unokái ne legyenek kisebbek az áldozathozatalban áldott emlékü elődeiknél!

Az olasz-i ref. gyakorlóiskola növendékei október 31-én délelőtt 10 órakor a tanítónőképző-intézet disztermében emlékünnepelet tartanak a következő műsorral:

1. Gyülekezeti ének [LXV. zsolt. 1. vers].
2. Ünnepi beszédet mond Csáthó Jenőné Tóth Mariska ref. tanítónő.
3. „A reformáció emlékünnepe.” Szavalja Dézsi Gizella IV. o. t.
4. „Hogyan terjedt el a biblia?” Felolvassa Bereckly Ilonka k. a. 5. „Nem hagyjuk el a bibliát!” Szavalja Kovács Erzsébet II. o. t.
6. Szóló ének harmónium-kisérettel. Éneklő Birinyi Ilus k. a. 7.
- „Ének a gályarabokról.” Szavalja Pécsi Lajos V. o. t.
8. „Ima.” Szavalja Szabó Ilona III. o. t.
9. Gyülekezeti ének [XC. zsolt. 1. vers].

Az újvárosi ref. iskola október 31-iki ünnepélyének műsora:

1. Fennálló ének: 37. dics. 1. vers.
2. A reformátorok szelleméhez. Irta: Osváth Kálmán, szavalja: Lucskay Zoltán II. oszt. tan.
3. Ünnepi beszéd. Tartja: dr. Kovásznay Marcellné, tanítónő.
4. Reformáció ünnepén. Irta: Jámbor Lajos, szavalja: Kimpán Béla IV. oszt. tan.
5. Erős vár a mi Istenünk... Éneklő a növendékek.
6. Erős vár a mi Istenünk. Irta Vojtkó Pál, szavalja Krisán Margit IV. oszt. tan.
7. Luther. Irta Vojtkó Pál, szavalja Bakucz Irén I. oszt. tan.
8. Gályarabok éneke. Éneklő a növendékek.
9. A gályarab. Irta Bihari Kálmán, szavalja Sajtos János és Harangi Lajos IV. oszt. tanulók.
10. Hymnusz. Éneklő a jelenlevők.
11. Karének [XC. zsolt. 1. vers.]

Ezek az ünnepélyeken beléptidij nem lesz, az önkéntes adományokat azonban szeretettel kérjük a szegénysorsú növendékek tandíjának fedezetére.

FELHÍVÁS.

Felkérjük azokat, akik a november hónap folyamán tartandó egyházkerületi közgyűlésre és püspök szentelésre érkező egyházi vendégeknek szállást nyújtani hajlandók, hogy nevüket, lakásukat és hogy hány vendégnek tudnak szállást adni, — vagy személyesen, vagy egy levelező-lapon az olasz-i református lelkészi hivattal (E. Emléktér 32.) vagy az újvárosi lelkészi hivatalban Konrád Géza titkár úrral közölni szíveskedjenek. — Az elszállásolás valószínűleg csak egy napra szól.

HIREK.**Vasárnapi istentisztelet sorrendje**

Az újvárosi templomban d. e. 10 órakor Sulyok István püspök, délután 3 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál.

Az olasz-i templomban d. e. 10 órakor este fél 6 órakor Csernák Béla lelkész szolgál.

A velencei imaházban d. e. 10 órakor Kiss Károly vallásitanító lelkész szolgál.

Előfizetési felhívás.

Kis lapunknak még csak a 8-ik száma jelenik meg és már is az előfizetők számának jelentékeny szaporodásáról számolhatunk be. Messze vidékről, távoli megyékből érkeznek előfizetések, némelyik helyről 15-20 is, a mi kétségtelen bizonyítéka annak, hogy lapunk hiányt pótol. Mi mégis leginkább nagyváradi hűveinket akarjuk megnyerni hűséges olvasóink táborába, főcélunk lévén a nagyváradi egyház beléletében történő minden eseményről és tervről bőven tájékoztató

lapot adni hiveink kezébe. Ezért küldöttük lapunknak minden eddig megjelent számát több száz példányban azoknak is, akik még nem állottak be előfizetőink sorába, de akikről biztosan tudjuk, hogy szívesen olvassák lapunkat és talán csak kényelmi szempontok gátolják abban, hogy az előfizetési díjakat személyesen vigyék be a lelkeszi hivatalhoz, vagy az egyházi pénztárba, esetleg lapunk Fő-utca 14. sz. alatti nyomdájába.

Közöljük tehát, hogy egyházi pénztárosunkhoz (dr. Szeghalmy Sándor, Szt. János-utca 82.) egyszerű levelező-lapon irt bejelentés után szívesen elküldjük az előfizetési díjnyugtát bárkinek a lakására.

Ujbori uroacsora osztás leend november 6-án. Ahik ez alkalommal jó adományokkal meg akarják ajándékozni az Urasztalát, nemes szándékukat jelentsék be a lelkeszi hivataloknál, vagy az algondnokoknál.

A „Református Híradó“-ra előfizettek:

[Folytatás.]

Negyed évre: Konkoly Lajos, Könyves Ferenc, Köteles Péter, Kovács Béla, Kulcsár Sándor, Kuczik Etelka, özv. Knauer Károlyné, Koppányi András, ifj. Keledi József, Kócsi József, Kiss György, Korbucz József, özv. Kiss Gyuláné, dr. Kovásznay Marcellné, Kiss József, Kárándy József, Kovács József, Kiss Géza, Komáromy József, Kiss Gyula, Kamuti Imre, Kóta Lajos, Kiss Ferencné, Kerekes Ferenc, dr. Kenéz Kálmán, Koch Károlyné, Kába Antal, Kozma Lajos, Kövesdi Lajos, Kovács Lajos, özv. Király Zsigmondné, özv. Kardos Kálmánné, Kádár Mihály, Kovács Béla, Koós Benedek, Kiss Gyula, Keszyi János, Kernáts Ferenc, Losonczy Gábor, Lerchner Ernőné, Lányi Józsefné, özv. Lázár Mártonné, Láposy Erzsébet, özv. Lehóczky Józsefné, Labancz Mihályné, Major Ferenc, özv. Mischák Józsefné, Molnár János, Molnár Sándor, Magyar Ferenc, Matkó Benjámin, Méhes Lajosné, Major Róza, Molnár Bálint, Molnár János, Teleky-u., Molnár Imre, Makay Pál, Mágocsi János, Mile Lajos, Nagy P. István, Nagy Imre, Nagy Sándor, Náduvály Juliska, Nagy Zsigmond, Nagy János, Nagy Elemér, Nagy Gyula, Nagy János, Huszár-u., Nagy Sándor, Nagy Ferenc, Nagy Lajos, R. Nagy Odón, Nagy István, Nagy János, Nagy Zoltán, Novák Balázs, Nagy Béla, Nyerges Ilona, K. Nagy Lajos, Nagy Imre, fűtő, Nagy Imre, özv. Nagy Miklósné, Nagy József, Nagy János, Oláh András, Osváth Jenő, Ováry Imréné, Oláh István, Oláh János, özv. Orbán Lászlóné, Petróczy Lajos, Papp Sándor, Papp Mihály, Pázmány Lajos, Porcsalmy Pirooska, Pongor János, Pintye Erzsike, Pap Jenő, dr. Papp János, Palmer Mihály, Peres Kálmán, Rózsa Sándor, Rácz Ferenc, Ramming Istvánné, Rovács István, Sulyok István, Sinka László, Sólyom Gyula, Sály József, dr. Soós István, dr. Sarkadi Sándor, Simon Ferenc, Somogyi Sándorné, özv. Steinbacher Mihályné, Surányi Gyula, özv. Sarkady Sándorné, Sólyom István, Sipos Mihály, Sipos Lajos, Schingloff Gyuláné, Simon Mihály, Sály Bálint, Serestes Sándor, Simándi István, dr. Szemes Ferenc, Szabó István,

Szabó Zsigmond, Szabó Béla, Szabó Károly, Szabó János, Szabó László, Szabó Lajos, Szikszay Lajos, Szépe Béla, Szilvássy János, özv. Szakács Jánosné, Szőke József, Szabó Lajos, Szilágyi Mihály, Szilágyi Sándor, Szilágyi Lajos, Szücs József, Szilágyi Sándor, Szilágyi Lajos Magyar-u., Szilvássy István, Székely János, Szücs Sándor, Szabó Ferenc, Szikszay Lajos, Szentpály Gyula, Szunyogh Albert, Szücs József, Szabó Lajos, Szőke Róza, Székely Imre, Szolga Gyula, Tóth Kálmán, Tóth Gusztáv, Takács Endre, Tóth Dániel, Török Győző, Tatay Ambrus, Tóth Mihály, Tonk Emil, Turi Margit, özv. Tárnok Istvánné, Tenrey József, Török Károly, Takács Albert, Tatar Zoltán, Tallódy Dániel, Taricska Gergely, Tiszay János, Tóth Zsigmond, Tóth Lajos, Tóth László, Tamás Lajos, Ursz Sándor, Ungváry József, Ujvárosy István, Ujlaky István, Ujlaki Károly, Ungváry Imre, Ujváry József, özv. Udvardy Pálné, Vitán Árpád, Varga József, Vass Károly, Vura Lajos, Veres Gyula, Venyige Sándor, Vargha László, Varga György, Vasadi Ferenc, Váry Margit, Virág Imre, Vig József, Vértes Bernát, Varga József, Veres József, Vig József, Zeke Ferencné, Zalányi Gyula, Zsibrita Márton.

Két hónapra: Papp Lászlóné, Márton József. [Folyt. köv.]

A NAGYVÁRADI HITELBANK R.-T.

Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, kifizetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.

Folyósít váltó-, jelzalog-, előleg- és folyószámla kölcsönt.

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallásfelekezetem igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely temetkezési és hullaszállítási ügyben szíveskedjenek üzletemet (Alexandri [Teleki] u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főtörökvésem leend a lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárással nagybecsű bizalmakat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek tesszik. — Tisztelettel

CSEKŐ LAJOS.

Bármilyen komplikált és különleges óra precíz javítását kritikán felüli alapossággal végzi

TISZAY JÁNOS

óras, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feltalálója. ALEXANDRI-(TELEKY-) UTCA 9 SZÁM ALATT.

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. ☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész.

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: havonta 4 Lei. - Negyedévre 10 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

Az erőtlének ereje.

(1 Kir. XIX. 1-8.)

Illésről mindig azt tanították nekünk, hogy hatalmas, rettenthetetlen bátorságu próféta volt, aki Isten ügyéért egy egész világgal szembezállott. Ezt az Illést a Királyok első könyve XIX részének első versei összetört, gyöngé embernek mutatják be, aki életét megunva, reménytelenül tölti napjait.

Illést nem a tulajdon személyén esett sérelem, nem az üldözés ejti kétségbe, hanem Isten ügyének reménytelenné válása. Óh, mi mindent megtett Isten ügyéért! Ugy is látszott, hogy diadalra segíti azt. Karmel ormán diadalt nyert Baál felett. Ugy látszott, jobbra fordult nemzetének sorsa: a sok szenvedés után boldogabb jövőre vár reá. Aztán nagyhirtelen minden remény romba dől. Hiábavalónak bizonyul a próféta hite. Hiábavaló egy emberöltő munkája. Hát nem azt kell-e Illésnek hinnie, hogy Isten elvetette őt, elfeledkezett róla, hogy nincs többé keresnivalója? „Elég! most óh Uram, vedd el az én lelkemet, mert nem vagyok jobb az én Atyámnál!”

A mi papunk a XVIII-ik század végén

„Lafiatoc feyleym zumtuchel mic vogmuc ysa pur es chomuv vogmuc.” — mondja a legelső halotti beszéd a XII-ik századból, mely a mostani beszédmód szerint így hangzik: „Látjátok feleim szemetekkel, mik vagyunk. Bizony! por és hamu vagyunk!”

Ha kutatnánk annak a mi XVIII-ik század-végi hatalmas papunknak, aki kimondhatlan küzdelem után 1784-ben letette a körösparti templomnak alapkövét, Keresztesi Józsefnek emlékére: felsóhajthatunk a legelső magyar halotti beszédre: „Bizony! por és hamu vagyunk!”

Az lett Keresztesi József is és pora már régen összekeveredett a szalacsi szántóföld porával, anélkül, hogy fejfa, vagy márvány jelölne azt a helyet, ahol nyugszik.

Ha Illés lemond is magáról, Isten nem mondott le róla. Még nagy feladatra, még újabb küldetésekre akarja őt felhasználni.

Nincs szomorubb annál, mikor valaki felhagy minden reménnyel. Ilyenkor csak az Istennél van egyedül segedelem, aki a kétségbeesett szivbe beoltja annak bizonyosságát, hogy a mindenható Isten nem hagyta el őt.

Nekünk is erre a bizonyosságra van szükségünk. Elestünk. Más föl nem emelhet, csak az Isten. Hirdeti is szent igéjében, hogy nem hagy el. Örök isteni terveinek végrehajtásában szüksége van még reánk.

Illéssel angyal által közli üzenetét az Ur, üzenetének hirdetésére választhat akárkit. De azok között, akik Isten üzenetét hozzák hozzánk, a legnagyobb Jézus Krisztus. Azt a boldog bizonyosságot, hogy Isten nem mond le rólunk, nem hagy el minket, megőriz és örök céljainak véghezvitelére használ — senki oly elevenen nem hirdeti nekünk, mint Jézus. Ha csüggedünk, szomorkodunk, ha gyászban, megtörtén járunk-kelekünk; ha ebből az életből el-kifutni vágyunk, Isten angyalának, Jézusnak szavára eltűnik minden életuntságunk. Előttünk

Mikor ott jártam a felső Érmelléken: Szalacson — mely az Árpád-királyok korában egyetlen szabadkirályi városa volt Biharvármegyének — nagy érdeklődéssel tudakozódtam Keresztesi József sirja után — aki Váradról odament papnak — de nem tudták megmutatni, mert azt a régi temetőt — amelyben eltemették volt — már régen fölszántották. Hanem bevezettek a templomba, hol a keleti karzat alatt két fekete tábla [epitáfium] áll. Az egyik a szintén Váradról odakerült Lengyel József — az 1821-ben [tehát ezelőtt száz évvel] meghalt — lelkésznek, a másik pedig a mi XVIII-ik század-végi papunknak: Keresztesi Józsefnek emlékére tartja fenn.

Könnyes szemekkel olvastam el arról a fekete tábláról a következőket:

„E gyászos tábla Emlékezetét tartja Egy igen tisztelt predicatornak Keresztesi József ur-

egy új életet tár fel, új életcélokkal, megérteti velünk, hogy Isten nem feledkezett el rólunk, nem dobott el magától.

Mikor Isten új megbízatást ad Illésnek, mikor azt parancsolja, hogy vágjon neki a pusztaságnak, ne riadjon vissza a sivatag szentvédéseitől, menjen a Hóreb hegyére, akkor az Ur megerősíti őt álommal, étellel, itallal. Új erőt önt belé. Ezt az Ur megcselekszi velünk is. Látásokat láttat velünk, amelyek fellekesitenek. Jézus által táplál azzal az étellel és azzal az itallal, amelynél semmi jobban meg nem erősíthet. Adja az örök életnek mennyből alászállott kenyerét: az újszövetségnek poharát. Járhatunk nehéz utakon, hordozhatunk súlyos keresztet, de ha ettünk ebből a kenyérből és ittunk abból a pohárból, akkor pusztában vándorlásunk tarthat nemcsak negyven nap és negyven éjjel, de akár negyven vagy hetven esztendőig is, lesz hozzá elegendő erőnk.

A memorandum.

Egy reformátori okmány.

Legyen szabad rámutatnunk arra a veszedelmes principiumra, amely egyházunk közigazgatását, a hitéletet az egyéni egyházas érzülettel valami különálló tényezőnek tekintvén, a presbytereket s így a magasabb fórumok tagjait olyan egyének közül is engedi választani, akik rangban, vagyonban és népszerűségben talán megütik a mértéket, de az egyházi adófizetésen kívül az egyházhoz tartozásuknak még csak az által sem adják bizonyosságát, hogy a templomnak rendes látogatói lennének, nem is említvén egyéb, a református keresztyén élet gyakorlati követelményeit.

nak. Született Veszprémben 1748. nov. 29. Tanult Miskolczon és Debreczenben. Öregbítette tudományát és tapasztalását Helvétiában és Belgiumban. Mutatta buzgóságát és Vallását Szent Hivatala folytatásában. Vezérlett Vértesen, N. Váradon és Szalacson. Sok híveket az Igazságra. Fáradozott Bátor szívvel okos ésszel. A Krisztus nyája körül Szintén XXX esztendőig. Viselt Ermelléki Tiszt. megyében Assessorságot XXII. esztendőig. Töltött Házassági életben Zemplényi Krisztinával XXX évet. Hagyott maga után rajta siránkozó VII. Magzatokat. Megnyugodott Sok munkája és Fáradozása után Szalacson 15-dik Májusban MDCCCXII.

A kegyelet mély hálával tartozik annak, ki ezt a fekete táblát készítette s aki azt megőrizte és ezután is megőrzi!

Sok gyülekezet van, ahol presbyternek valójában egyén nincs. Kérdjük, szabad-e a presbyterium bibliai és kálvini intézményét lejártni oly módon, hogy büntetett előéletű és egyházellenes érzésű hitetlen egyének akadályozzák a lelkipásztor munkáját és vezessék Krisztus gyülekezeteit azon a címen, hogy más és jobb nincsen?

Nagy hiánya jelenlegi törvénykönyvünknek, hogy benne sehol fel nem találhatjuk azt, hogy mily értelemben és mily mértékben áll egyházunk a református keresztyénség alapján, mely hitvallásokat tart még érvényeseknek s mily alapelvek megtartását és hirdetését kívánja meg lelkipásztoraitól, tanáraitól, tanítóitól, presbtereitől s a gyülekezetek tagjaitól?

Nem határozza meg törvénykönyvünk azt sem, hogy kik lehetnek a tagjai Református Egyházunknak? Egyházunk, mint a lelkiismereti szabadság letéteményese, lehetetlen, hogy tagjai közé sorozzon olyanokat, akiknek fogalmuk sincs Egyházunk hitelveiről, akik keresztyén kötelességeik teljesítése helyett pogány módon élnek s azt a meggyőződést vallják, hogy a magyar kálvinistának nem kell semmit hinni, semmit cselekedni, hogy üdvözüljön...

... Az a „gyülekezet”, amely élni akar, amely missziói rendeltetésének betöltésére komolyan igyekszik, amely egyik csapat akar lenni egyetemes Egyházunk hódító seregében, csakis Krisztusban hívő a jóra igyekező, minden áldozatra kész emberekből állhat. A gyülekezeti tagsággal járó jogokat csakis ilyenek gyakorolhatnák...

A megalkuvó és a keresztyén erkölcsi élet követelményeit figyelmen kívül hagyó gyakorlat, amely egyházunk életét megbénította, máris elnyerte büntetését abban, hogy híveink áldozatkészsége bezárult előttünk. Képzeld el például

Pedig ez a tábla csak nagyjából sorolta fel Keresztesi József érdemeit s nem említi meg, hogy ő írta a ma is használatban levő Énekes könyvben a következő szép és buzgó Dicséreteket: 2, 12, 14, 18, 31, 32, 38, 52, 56, 79, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 150, 151, 159, 164, 169, 178, 183, 186, 191, 197, 201, 219, 223, 226, 228, 230. Tehát harminchét éneket szerzett a debreceni Superintendencia felszólítására és megbízásából 1804-ben és 1806-ban.

Jegyezzétek meg Zsoltáraitokban ezeket a szebbnél-szebb dicséreteket, hogy szálljon firól-fira, akkor is fennmaradjon Keresztesi József neve, mikor [a 2. Dicséret 8. verse szerint]

„Egymás után mi is kimulunk
Emlékezetünkkel...”

K. Nagy Sándor.

hogy együtt ül egy presbyterium és segélyért folyamodik egy-kétezer koronáért akkor, amikor a presbyterek bármelyike ez összeget azonnal kivehetné a zsebéből anélkül, hogy azt megérezné. Híveink filléreket dobnak a perselybe akkor, amikor százakat dobnak ki haszontalan dolgokra . .

Súlyos veszedelmet látunk abban, ha Egyházunk anyagi létének biztosítékát első sorban a külső, politikai változások esélyeinek bizonytalan talaján nyugvó segélyekben keresné és elhanyagolná a gyülekezeteink és intézményeink fentartásához szükséges hőséges anyagi erőket egyetlen bizonyos forrását, Egyházunk buzgó tagjainak Isten iránti hálájukból és Egyházunk iránti szeretetükből való áldozatkészségét.

Ez az áldozatkészség azonban még föléb-resztésre vár és együtt jár a hitbuzgóság föléb-resztésével, határozott célok kitűzésével, a gyülekezeti élet megelevenedésével . . .

Ha keressük az okokat, amelyek egyházi életünk jelen siralmas hiányait előidézték, az elsők között találjuk Egyházunkban a bibliai és kálvini fegyelmezés hiányát.

.. Most törvénykönyvünkben a büntetés kenyér- és jogi kérdéseket állít előtérbe és hiányzik pl. az úrvacsorától való eltiltás, hiányzik az Egyházból való kizárás és visszavétel, amikben a fegyelmezés lelki célzatai is kidomborodnának.

.. Komoly meggyőződésünk, hogy amennyiben egyházunk a testvéries fegyelem erélyes alkalmazásával késlekedik, kockára teszi minden más jóindulatu intézkedéseinek eredményét.

Emlékiratunkban csak arra szorítkozunk, hogy egyházunk megújulásának főbb elveit hangsúlyozzuk . . .

Bizalommal és hittel tekintünk Zsinatunk munkájára abban a reményességben, hogy Istennek Leleke meg fogja mutatni azokat az utakat és módokat, amelyek Egyházunk megújulására vezetnek.

„Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.“

A memorandumot a zsinati ülés második napján szeptember 28-án, az ülés megkezdése előtt egy kisebb küldöttség élén adta át Forgács Gyula péceli lelkész dr. Baltazár Dezső elnöknek, akit a zsinati atyák nagy serege állt körül. Az ülés megnyitása után gróf Dégenfeld József világi elnök bejelentette, hogy a memorandumot a zsinat tárgyalás alá fogja venni.

[Vége.]

Anyakönyvi adatok

1921. október 15—31-ig.

Meg. eresztettek: Buka Imre, Venyige Juliánna, Csarnai Piroška, Andreika Mária Magdolna, Kovács Margit, Domokos Ilona Anna, Győri János, Kádas Gáspár, Tóth Géza, Tandi Mária, Nagy Károly Sándor, Bagdi Lajos Sándor, Illés István, Cser Mária, Kertész Gizella, Arany Ferenc, Nagy Sándor Béla, Szabó Sándor Gyula, Nagy Miklós, Hevesi Terézia, Pál István, Molnár Etelka, Kalmár Gábor, Sütő Ilona, Mellán Róza, Bereczky János.

Megesküdtek: Mészáros Lajos ref.—Bihari Eszter ref., Fekete László ref.—Rosol Malvin ref., Matyi János g. kath.—Kurucz Ilona ref., Szőnyi József róm. kath.—Göcz Eszter ref., Szabó György ref. Bogdán Juliánna róm. kath., Faragó Mihály ref. Károlyi Eszter ref., Varga Béla ref.—Koháry Etelka ref., Nagy Lajos ref.—Ladányi Juliánna ref., Nán Tibor g. kel.—Papp Róza ref.

Meghaltak: Kalmár Eszter Vida Imréné 60 éves, Fekete János 72 éves, Kocsis Margit Kocsis Gusztávné 46 éves, Kis Zsuzsanna 3 hón., Jurenka Lajos 2 hónapos, Vida István 62 éves, Győri János 21 napos, Rábai Eszter Gergely Józsefné 39 éves, Villás Rozália 1 hón., Sipos Olga 6 éves, Fekete Róza 16 éves, Bogáti Lajos 69 éves, Szakács Zsuzsanna özv. Tóth Lajosné 66 éves, Nagy Magda 2 hón., Kis Juliánna Simon Mihályné 45 éves, Cziber Fani Delimán Györgyné 38 éves, Lovas Lajos 37 éves, Szabó Katalin özv. Szilágyi Ferencné 67 éves.

FELHÍVÁS.

Felkérjük azokat, akik a november hónap folyamán tartandó egyházkerületi közgyűlésre és püspök szentelésre érkező egyházi vendégeknek szállást nyújtani hajlandók, hogy nevüket, lakásukat és hogy hány vendégnek tudnak szállást adni, — vagy személyesen, vagy egy levelező-lapon az olasz-i református lelkészi hivatallal (E. Emléktér 32.) vagy az újvárosi lelkészi hivatalban Konrád Géza titkár úrral közölni szíveskedjenek. — Az elszállásolás valószínűleg csak egy napra szól.

H I R E K.

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje

Olasziban délelőtt 10 órakor Sulyok István püspök, délután fél 6 órakor Csernák Béla lelkész szolgál.

Újvároson délelőtt 10 órakor Csernák Béla lelkész, délután 3 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál. — Újvároson délelőtti az egyházi énekkar Juhász Károly énekező vezetése mellett közreműködik.

A velencei imaházban d. e. 10 órakor Kiss Károly vallástani lelkész szolgál.

Mindhárom helyen délelőtti úrvacsora-osztás is leend.

A reformációi emlékülnepelek teljes anyagi és szellemi sikerrel folytak le. Lelki győnyörűséggel hallgattuk mindkét nembeli gyermek- és ifjusereg szereplő tagjait. A perselyadomány volt Velencén 156 lei 50 bani (ugyanitt Fekete Sándor az új iskolára 50 leit adományozott); Újvároson 76 lei 40 bani, Olasziban 180 lei. A

középiskolai növendékek október 31-iki ünnepélyén a tanítónőképző-intézet javára perselyadomány 617 lei 20 bani. Az adományok végösszege 1080 lei 10 bani. Isten áldása legyen a jókedvű adakozókon!

Vándorbotot vett kezébe és e hónap első napján repatriált dr. Halász Elemér, a margittai járás volt főszolgabírája. Nem emlékezünk olyan vasárnapra, hogy templomban ne láttuk volna. Hozzánk intézett levelében fájdalmasan vesztetett el a nagyváradi szent ekklesiától. Utolsó gondolata is az volt, hogy segítségünkre legyen nagy feladatainkban: szegényeinknek 100 leit, az olasz-i templom világítására 100, a Református Híradóra 100 leit küldött. Az Úr legyen őriző pásztora nehéz útjain.

Őzo. Tóth Lajosné Szakács Zsuzsanna urnőt nagy részvétellel temettük el e hó 26. napján. Hosszas özvegye alatt sok gonddal és szeretettel nevelt két iker fiát, akik önfeláldozó édesanyját sirattak a megboldogultban. Egyházi célokra 100 leit hagyományozott. — Nem első alkalom, hogy halálessel kapcsolatban egy-egy ilyen adományról is be kell számolnunk. Eszünkbe jut a Sárreuten fekvő furtai egyházban fennálló szokás, hogy egyetlen gyermek nem hal meg, egyetlen felnőtt ember nem dől ki az élők sorából, hogy hozzátartozói a temetés alkalmával többet kevesebbet ne áldozzanak — Isten dicsőségére. — Egyházát szerető buzgó nő emlékét kegyelettel őrizzük. Találja meg örök ügösségét a Jézus Krisztusnál.

A pittsburghi magyar református egyházközség 30 éves jubileumi ünnepéről vettünk hírt Amerikából. Az Amerikába kivándorolt magyarok Pittsburghban építették a legelső református templomot. 1891. szeptember 20-án alakult meg az egyház, a jubileumi ünnepélyt ez év szeptember 25-én tartották meg. Ott voltak Balogh Elemér pozsonyi lelkész, a csehszlovákiai dunán-inneni kerület püspöke, dr. Boér Elek erdélyi főgondnok, dr. James I. Good professzor, híres történetíró, a református világszövetség alelnöke. Az istentiszteleten Balogh Elemér püspök imádkozott, Takaró Géza budapest-kőbányai lelkész predikált, amelynek hatása alatt az egész ünneplő gyülekezet hangos zokogásba tört ki. A megindult gyülekezethez dr. Good szólott angol nyelven, lelkére kötve, hogy atyái szent eszményeihez, hitéhez hív maradjon. Az ünnepélyt Kalassay Sándor pittsburgi esperes-lelkész imádsága s a magyar Hymnus éneklése zárta be.

Ragyogó példa. A clevelandi [amerikai] evangélikus egyház értesítette Raffay Sándor budapesti ev. püspököt, hogy egy egész eszten-deig fedezi a volt eperjesi és pozsonyi, jelenleg budapesti ev. theologia akadémia minden költségeit. Erre a célra 300,000 koronát átutalt. Ragyogó példa, amelynek követésére a mi királyhágómelléki református egyházkerületünknek is égető szüksége volna.

A nagyváradi-ujvárosi ref. Egyházi Ének-kar hétfőn, november 7-én a Ref. Körben megkezdte énekóráit. Fölkérjük az egyházukat szerető tagokat, akik az összhangzatos éneket szeretik, szíveskedjenek a jelzett napon este 7 órakor az énekórára eljönni. *Az elnökség.*

Összes gyógyszerek, gyógyszerkülönlegességek, pipere szappanok, parfümök, **toilett-cikkek,** **Alabásfrom-crème.** kötszerek, gummi áruk, **Liszka-olaj,** a legjobb minőségben kaphatók

Németh Pál Arany Kereszt gyógyszerárában
□ Piata Unirii (Szent László-tér) □
a Városháza mellett.

Hirdetéseket

felvesz Béres Károly könyvnyomdája

A NAGYVÁRADI HITELBANK R.-T.
Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, kifizetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.

Folyósít váltó, jelzálog-, előleg- és folyószámla **kölcsönit.**

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallásfelekezetem igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely **temetkezési és hullaszállítási ügyben** szíveskedjenek üzletemet (Alexandri[Teleki]-u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főtörökvésem leendő lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárással nagybecsű bizalmukat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel

CSEKŐ LAJOS.

Bármilyen komplikált és különleges óra precíz javítását kritikan felüli alaposággal végzi

TISZAY JÁNOS

órák, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feitalálója. ALEXANDRI-(TELEKY-) UTCA 9. SZÁM ALATT.

Református Híradó

Vallásos irányú néplap. ☐☐☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész. Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: Negyedévre 10 Lei. Egy évre 40 Lei. Egyes szám ára 1 Leu. Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

Ricsoda a művelt ember?

(II. Kor. III. 18.)

Ez a kérdés zavarba ejt nagyon sok u. n. művelt embert. Talán az a művelt ember, aki ügyes társalkodó s egy félóráig szépen elcseveg sok mindenféléről? Ha megfigyeled, a legtöbb művelt társalkodó lelkét sekélyesnek, felületesnek találod; nincs egyebe, csak mérészsége. Vagy talán az a művelt, aki minden helyzetben jól nevelt ember módjára viselkedik? Óh, a sima, nyájas modor sokszor csak színes takaró, mely értéktelen bensőt fedez. Vagy talán a legolvasottabb ember lenne a legműveltebb? A tudás mellett a szív tele lehet alacsony indulatokkal, tisztátalan érzésekkel, romlottsággal.

Ha kérdésünket a Biblia világosságánál vizsgáljuk, kettő lesz előttünk nyilvánvaló. Az egyik az, hogy e szót: műveltség — a Bibliában nem találjuk fel. A másik az, hogy a legfelségesebb életideált, eszményképet mégis csak a Biblia állítja eléink — a Jézus Krisztusban.

Krisztusban áll előttünk az igazi művelt ember, aki tökéletes szellem, tökéletes szív és tökéletes kedély. „Egész lénye azt kiáltja felénk: ilyenek legyetek, ilyenek lehettek! Jézus személye a minta, amelyre formáltatik a világ. Mi azért születünk, hogy erre az ábrázatra elváltozzunk. Az ő arca a mi emberi életünk titka, mértéke, itélete, dicsősége.”

Ha érezzük, hogy gyöngék vagyunk, képkeptelenek arra, hogy Jézushoz hasonlók lehessünk, nem szabad elcsüggednünk. Krisztus nemcsak példakép, de Mester, Alkotó is. Eget, földet betöltő vonzó erő sugárik le Róla, amelyet kegyelemnek nevezhetünk. Adjuk oda magunkat ennek a kegyelemnek, hogy vigye végbe bennünk csodás átalakító munkáját. Hogyan? Hát úgy, ahogy átfarmálódik az a fényképlemez, amelyet a csillagos ég felé fordítunk: kezd lassan-lassan elváltozni, kezd rajta a csillagos ég képe kifarmálódni; egyre több és több csillag gyulad fel rajta, mignem rajta lesz az egész menyboltozat dicsősége.

A presbyteri tisztség

— Ez alatt a cím alatt egy nagyon figyelemre-méltó közlemény jelent meg a „Kálvinista Szemlé”-ben dr Nagy Sándor tollából, — amit mi is időszerűnek tartunk nagy vonásaiban ismertetni és a következtetéseket a mi egyházunkra is levonni, mert a cikk megállapításai általában véve a presbyteriumokra vonatkoztatva olyan találóak, hogy feltétlenül igazat kell adnunk abban, — hogy a presbyterek helyes megválasztásában rejlik a hitélet meggyógyulásának és megerősödésének titka és egyik orvossága. Időszerűnek tartjuk ismertetni e cikket most, amidőn egyházunk is éppen presbyterválasztás előtt áll. Nem győzzük elegendet hangsúlyozni, hogy a hitélet elerőtlenedésének, az áldozatkészség ellanyhulásának a presbyterek nemtörődömsége a főoka, mert mit várjon a nép az olyan presbyteriumtól, amelynek tagjai nem teljesítik törvényben lefektetett kötelességeiket és ahelyett, hogy jó példával járnának a nép előtt és hitüknek mélységét, meggyőződéssüknek szilárdságát az Úrvacsorának gyakori felvételével is nyilvánvalóvá tennék: még az Isten házat sem látogatják. Hogy pedig áldozathozatalukkal egyházi intézményeinket erősítsék: arra kevesebb példát látunk, mint az egyházi adó elleni panaszokadásukra.

Vessen számot azért magával mindenki, aki erre a szép, de felelősségteljes tisztségre vállalkozik és jól válogassák meg a hivatalosak is azokat, akiket megválasztásra fognak ajánlani a községnek, — mert az új idők szelét a mi egyházunkban is érezzük és tudjuk, hogy a nagy romlás után eljött a lázas alkotó és ujjáépítő munka ideje...

„Azok az okok, — mondja a „Kálvinista Szemle” — amelyek egyházunk hitéletét az utóbbi évtizedekben oly élettelené tették, általában arra is vezethetők vissza, hogy a presbyterek nem állottak hivatásuk magaslatán. Általában el lehet mondani, hogy egyházunk tagjai előtt teljesen feledésbe ment a presbyteri tisztség fogalmának jelentősége és így nem csoda, ha a gyülekezet kormányzásának munkája teljesen egyoldaluvá fejlődött és csak az anyagi kérdések megoldása képezte a presbyteri tiszttel járó kötelességeket. A legtöbb esetben nem a hivatás és a képesség érvényesült a presbyterválasztásnál, hanem a vagyoni, politikai és magasabb társadalmi állás.

Kálvin elmondja, hogy az őskeresztyének a lehető legkomolyabb dolognak tartották a presbyteri választást és „különösen ügyeltek arra, hogy a presbyterek annak a tehernek, — amit rájuk rónak, — elviselésére képtelenek és alkalmatlanok ne legyenek, vagyis el legyenek látva azokkal a tehetségekkel, amelyek tisztök betöltésére szükségesek.”

A gyülekezeti közösségben minden egyháztagra a testvéri szeretetnek drága kötelességei hárulnak, de abban a pillanatban, amikor az egyháztag a presbyteri tisztségre elválasztatik, ez a megválasztottra egy magasabb parancsoló kötelezettséget jelent és az nem merülhet ki — Cypriánus egyházatyja szavaival élve — az „egyház pénzes asztala” mellett való tanácskozában. Már 1578-ban megállapítja a skót egyház törvénykönyve, hogy „a presbyterség lelki szolgálat, épügy, mint a lelkészi tisztség,” vagy amint dr Harper fejezte ki a presbyteri világszövetség első kongresszusán: „a presbyter tisztsége elsősorban és legfőképpen az emberek lelki érdekeit szolgálja és így nagyon megérdemli, hogy lelkinek jellemeztessék.” Az amerikai presbyteri egyház már 1649-ben megállapította hogy „a kormányzó-presbyter tiszte különbözik a tanító-presbyter [lelkész] tisztelettől... A kormányzó-presbyter tiszte az, hogy együtt végezze a lelkésszel a lelki kormányzásnak azokat a cselekményeit, amelyek különböznek az Ige és a sákramentumok szolgálatától...”

... Ott még ma is az a gyakorlat, hogy minden presbyter rendszeresen látogatja a gyülekezet reá eső körzetét, tanít, vagy vezet a vasárnapi iskolában, aszerint, amilyen a képessége. Felelősséget érez az egyháznak nemcsak anyagi, hanem lelki élete iránt is...

Hogy ezeknek a nagyfontosságú várakozásoknak meg tudjon felelni a presbyter, ahhoz első sorban szükséges előfeltétel az, amit Kálvin mond, hogy „nem nagyravágyásból, nem kapzsiságból és nem más valami kívánságból, hanem Isten iránt való igaz félelemből és az egyház felépítésére való igyekezetből fogadjuk el a felajánlott tisztséget...” Általában a reformáció százada megkövetelte azt, hogy a presbyterek a legtisztább életű és a gyülekezetben a legtisztább beszédű emberek legyenek, mert „nem illik, hogy a korrupció szolgálja tekintéllyel birjanak ítélkezni az Isten egyházában...”

— Milyen messzire távolodtunk az alapgonddalattól, mennyire nem ügyeltünk arra, hogy a kormányzó-presbyterek „el legyenek látva mindazokkal a tehetségekkel, amelyek tisztök betöltésére szükségesek.” — Választottunk magas állású politikai személyeket, akik ugyan nagy méltósággal jelentek meg az „egyház pénzes asztala”

mellett, de annál kevésbé alázták meg magukat azzal, hogy néha az Ur asztala előtt is megjelenjenek és akiknek példaként kellett volna világitaniok a nép előtt, — életük üres volt a hitnek gyümölcseitől... — Nagyvagyonu férfiakat választottunk, akik csak nagyravágyásból fogadták el a felajánlott tisztséget, de aztán a földi javakhoz tapadó sívár lelkük nem tudott fölemelkedni a köz érdekében önzetlenül munkálkodó és azért áldozatot is hozó ember magasabb színvonalára és fukarságuk elsorvasztotta áldozathozataluk iránt táplált hiu reményeinket. Nagyeszü jogtudósokat választottunk az egyház kormányzói közé, akik ugyan mindig feltalálták magukat a törvényszakaszok szövevényeiben, de annál kevésbé szent hitünknek mélységes titkaiban, sőt néha még egyszerű egyházi szertartásaink ismeretében sem. És ha néha erőshitű bár, de egyszerű és kisebb képzettségű hívek kerültek az egyház kormányzó asztala mellé, ők meg nem tudva fölemelkedni a független ítélőképesség szilárd talapzatára: a vélemény-nyilvánítás szélkakasai lettek. Micsoda nagy eredményeket, micsoda hitépítő munkát várhattunk az ilyen presbyteriumoktól? Bizony, csak: „lassító teher” voltak ők az egyházi élet meg-megújuló fejlődésében, mert inkább akartak szolgálni a világnak, hogy sem az Istennek.

Habár mi is azt valljuk, hogy az egyház kormányzására tekintélyes, eszes és vagyoniilag független egyháztagokat kell kiválasztanunk, — de alapfeltételül: a hit mélységét, a meggyőződés szilárdságát és az egyház ügyeiben való fáradhatatlan munkálkodást állítjuk oda. S ennél a kérdésnél nemcsak a külföldi példa lebeg szemünk előtt, hanem tételes törvényünk is, mert a jelenleg érvényben levő Egyházi Törvények világosan előírják, hogy „a presbyter kötelességei: a) a presbyterium közgyűlésein és a tanácskozásban résztvenni; b) a presbyterium által alkotott bizottságokban közreműködni s külön megbízások esetén kiküldetésükben eljárni; c) az egyházközség tagjait az egyház és iskolák iránti kötelességeik teljesítésére buzdítani; d) a lelkész egyházvédő és építő munkájában minden irányban támogatni; e) ugy magán, mint családi életükben az egyház iránt törhetetlen ragaszkodással, tisztos magukviseléssel, Isten házában buzgó gyakorlásával, a sákramentumokkal való éléssel az egyháztagok előtt példaként világolni.” [I. t. c. 121. §.]

... Ezek az idők, — így végződik a közlemény — soradöntők egyházunkra nézve. A presbyterek csak fél munkát végeztek eddig, ki kell tehát a régi gyakorlatot pótolni. Ezt követeli nem a külföldi példa, hanem a hazai szükség, ha élni akarunk és boldoggá akarjuk tenni az életet a jelen és a jövő nemzedék számára. Arranézve azután, hogy a presbyterek megfelelhessenek a nagy követelménynek és mint „jól forgoló presbyterek, kettős tisztségre méltassanak”, be kell őket vezetni a munkába. A lelkész a saját munkája érdekében és könnyítésére tesz akkor, ha ilyen szempontok vezetnek a presbyterek ajánlásában. Azok a presbyterek pedig, akik

érik az élet tüzeit tápláló Lélek indítását, de képességet nem éreznek munkájuk lelki részének betöltésére, indítsanak mozgalmat azíránt, hogy megismerkedhessenek a gyülekezeti élet lelki kérdéseivel és problémáival. Hiszen az adók nemfizetésének, a díjlevél-zavaroknak, az üres diplomoknak, az öntudatlan kálvinistaságnak az okai mélyen a lélekben gyökereznek. Itt a gordiusi csomó. A külföldi testvéregyházak élete fényes példa arra, hogy a hitélet meggyógyulása és egészséges élete minden bajt megszüntet..."

— Örömmel tölthet el bennünket, hogy nemcsak a külföldi ref. egyházakban, hanem a mi magyar református egyházunkban is megindult az újabb reformátori munka. Jól esik hallanunk azt a bátor hangot, ahogyan lelkészek és világiak egyaránt vallást tesznek hitükről és hirdetik, hogy ezt a mélyre sülyedt világot mostani fertőjéből csak az evangéliumi Lélek szabadíthatja meg. Mikor a rombolás géniuszának szolgálói olyan elbizakodottan mernek kérkedni istentagadó materialista elveikkel: nekünk is nyitlan kell valónunk tiszta Istenhitünket és az ellenértés világnézetek megújult küzdelmében büszkén kell zászlónkra írunk az apostolnak örökkön élő szózatát: „Az igaz ember hitből él.”

*dr Szeghalmy Sándor
presbyter.*

A református egyházak

presbyteri világszövetségének
egyetemes gyűlése

A szeptember hó 16. és 25. napján Pittsburghban tartott gyűlésen a csehszlovákiai dunáninnyi egyházkerületből Balogh Elemér pozsonyi lelkész és püspök jelent meg, a magyarországi református konventet Takaró Géza kőbányai lelkész, az erdélyi reformátusokat dr Boér Elek főgondnok képviselte. A presbyteri világszövetség előtt a világszövetség keleti osztaályainak kiküldöttei [Flemming titkár, Cullis theol. prof. és Webster lelkész] beszámoltak Magyarországon, Csehszlovákiában és Romániában tett körútjukról.

A világszövetség tavaly Schweizban tartotta konferenciáját. Akkor küldötte a magyar reformátusokhoz a következő üdvözlét:

„Mi a presbyteri rendszert követő ref. egyházak világszövetségének kiküldöttei Lausanneban konferenciára gyülekeztünk, egyúttal kinyújtjuk a rokonszenvnek és a Krisztusban való közösségnek kezét a magyar ref. egyház gyülekezeti felé és szívbéli üdvözlésünket küldjük nektek. Mélyszéges szomorúsággal értesülünk azokról a megpróbáltatásokról, amelyekben át kell mennetek atyánkfiai. Fájlaljuk egyházi egységetek széthullását, amelyet olyan régen megalapítottatok. — Együtt érzünk veletek súlyos aggodalmaitokban, amelyekbe a jelen idők döntöttek benneteket. Köszönjük kiküldötteiteknek értékes szolgálatait. Hálásak vagyunk hősiesség közdelmeitekért, amelyet a multban a protestáns szabadságért és kulturáért folytattatok. És buzgón kérjük a mindenható

Istent, hogy kegyelmesen tartson meg titeket állandó gondoskodásával és őrizetében s vezessen ki titeket nehézségeitekből, hogy folytathassátok munkátokat ref. egyházaink közösségében. Szívvel szeretettel és egy indulattal ajánlunk titeket Öneki, aki képes megőrizni titeket a kárvalástól. Mindig emlékezni fogunk rátok.”

A csehszlovákiai reformátusok között van néhány száz tót református is; ezek számára az állam külön lapot ad ki Slovensky Calvin címen. Ennek a lapnak szept. 30-án megjelent 9-ik száma a ref. egyházak pittsburghi gyűlésével is foglalkozik. Legérdekesebb a magyarországi küldött [Takaró Géza] és a szlovenszkói delegátus [Balogh Elemér] szónoklatáról tett gunnyal teljes megjegyzése. A magyar küldött, ahogy már náluk szokásban van — írja — sirással kezdte, krokodilusi könnyeket hullatott, elpanaszolta, hogy megcsalták őket a békeszerződés által... Beszélt nagy elnyomatásról, de hogy ők más nemzeteket századokon át hogy nyomtak el, arról egy szót sem szólt. Megrójjja Baloghot (a pozsonyi ref. püspököt), aki a szlovenszkói ref. egyház létfeltétele gyanánt autonómiát, a magyar nyelv használatát, a magyar iskolát, a magyar teológiát stb. hangoztatta. Amire a lap szerkesztője megjegyzi, hogy ha ezeknek csak egy tizedrésze is megvalósulhatna, a magyar sógorok nagyon magasan hordanák a fejüket.

Reformáció-émlékünnepély Nagyszalontán

A reformáció emlékeztetének 404 éves emlékünnepét nagyságának és fényes multjának megfelelő keretek között ünnepelte meg a nagyszalontai ref. egyház is. Az ünnepély első része okt. 30-án vasárnap délután 3 órai kezdettel folyt le. A 8 pontból álló magas nivóju műsor legkiemelkedőbb száma volt Böszörményi Lajos esperes-lelkésznek a „Lelkiismeret szabadságáról” tartott történelmi igazságokban gazdag és meggyőző beszéde és Debreczeny István lelkész magasszónyalású, költői szépségű imádsága, Rovács István jegyző szép szavalata egészítette ki a műsort.

Az ünnepély második része október 31-én délelőtt 10 órakor kezdődött s Juhász András s. lelkész imáján kívül a 12 pontból álló műsor minden egyes számát a tanuló-ifjúság soraiból kikerült szereplők foglalták le. Bár a műsor minden egyes száma szépen sikerült, mégis kiemelkedett a szereplők sorából Fráter György VIII. gymn. tanuló szépen előadott tartalmas emlékbeszédével s Kulin István VIII. o. tanuló, ki Baja Mihály „Luther és a biblia” c. költeményét szavalta el meglepően szép előadással.

A hatalmas szalontai templom boltozatai színtülig megteltek mindkét ünnepély alkalmával ünneplő közönséggel. Bár Szalontán sohasem lehet panasz a templomot látogató közönség száma ellen, — mégis egy-egy ilyen ünnepélyes alkalom mutatja meg igazán, hogy mekkora számbeli és erkölcsi erők rejlenek e hatalmas alföldi gyülekezetben. Hála Istennek, nem szunnyadó erők — amit a létesítendő ref. fiuinternátusra tett 50,000 leies alapítvány és ugyane célra hagyott értékes

épület és telek igazolnak. A két lelkipásztor buzgó működésének lélekemelő gyümölcsei ezek. Isten áldása kísérje munkájukat s a gyülekezetet.

HIREK.

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje

Olasziban délelőtt 10 és délután fél 6 órakor Csernák Béla lelkész szolgál.

Ujvároson délelőtt 10 és délután 3 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál.

A velencei imaházban d. e. 10 és d. u. 3 órakor (a gyermek istentiszteleten) Kiss Károly vallásitanító lelkész szolgál.

Előfizetési felhívás. Örömmel számolhatunk be arról, hogy az előfizetési díjak átadásának megkönnyítése folytán, előfizetőink tábora ismét jelentékeny számmal növekedett. Amennyiben a megkívánt számot elérhetjük: úgy lapunkat nagyobb terjedelemben tudjuk kiadni az előfizetési díjak emelése nélkül és így mindenki saját érdekét is szolgálja, ha lapunk részére előfizetőket gyűjt. A gyűjtőívek az előfizetési díjakkal együtt Béres Károly nyomdájában is. [Fő utca 14.] átadhatók s azonkívül a már régebben köztölt helyeken.

Bőkezű adományokról számolhatunk be ismét híveinknek: Németh Pál gyógyszerész, fia születésének öröme 1000 Leit adományozott az ujvárosi orgona-alapra; és ugyancsak 1000 Leit adott Herczegh Lajos kocsigyártó mester, az olasz-i egyházi szegények gondnoka a velencei iskola és imaház építési alapjára abból az alkalomból, hogy egy elveszettnek hitt követelését megkapta. Dr. Szeghalmi Sándor presbyter pedig 500 Leit a „Bethlen Gábor Kör”, részére és 500-at az „ö.zv. Szeghalmi Bálintné ifj. énekkari aladivány” növelésére. Szolgáljanak a hálás köszönettel fogadott adományok híveinknek követésre méltó például.

Egyik reparáláshoz készülő hívünk egy darabka földet adott el a napokban. Fölkeresett bennünket is és a föld árából 200 Leit adott át egyházi jótékony célokra. Megköszöntük; majd felolvastuk előtte a furtai református egyház történetéből az 1771-ik évből eredő következő följegyzést: „akkor olyan szokása volt az ekklesia tagjainak, hogy aki mit eladott, az ekklesiának szakasztott el elsőbb is belőle.” Az egyházat szerető sziv minden időben megérezte, mi a kötelessége.

Örökre fogadna 10-12 éves református leánykát egy tisztos református házaspár. Jelentkezhetni az olasz-i református lelkészi hivatalban.

BÓDIS FERENCZ

Ékszer üzlete:

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 1. szám.

Órás üzlete:

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 2. szám.

Ékszerkészítő ipartelepe:

Vulcán József-utca [Nagy Sándor-u.] 1. szám.

A háboru alatt leszerelt

ORGONA sipoknak ujjakkal

pótlását megkezdtem és már eddig is több református eg.ház orgonájának

helyreállítását

pontosan elvégeztem. — A nagytiszteletű lelkészi hivataloknak szívesen küldök költségvetést, de kérem, hogy előbb a leszerelési bárcát beküldeni szíveskedjenek.

ORSZÁGH ANTAL orgonaépítő

O.-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király (Rákóczi)-út 41. sz.

Összes gyógyszerek

gyógyszer különlegességek, pipere szappanok, parfümök, **toilet-cikkek**, **Alabástrom-crème**, kötszerek, **Lizha-olaj**, a legjobb minőségben kaphatók

Németh Pál Arany Kereszt gyógyszerárában

□ Piata Unirii (Szent László-tér) □
a Városháza mellett.

A NAGYVÁRADAI HITELBANK R.-T.

Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, kifizetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.

Folyósít váltó-, jelzálog-, előleg- és folyószámla kölcsönt.

Bármilyen komplikált és különleges óra precíz javítását kritikán felüli alaposággal végzi

TISZAY JÁNOS

órász, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feltalálója. ALEXANDRI-(TELEKY-) UTCA 9. SZÁM ALATT.

Hirdetéseket lapunk részére felyesz **BÉRES KÁROLY** könyvnyomdája.

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallásfelekezetem igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely temetkezési és hullaszállítási ügyben szíveskedjenek üzletemet (Alexandri Teleki-) u. 34.] bizalommal felkeresni. Főtörekvésem leend a lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárással nagybecsű bizalmukat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel

CSEKŐ LAJOS.

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. ☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész.

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: Negyedévre 10 Lei. Egy évre 40 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu.

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) uf 14.

Pálóczi Czinke István a csehszlovákiai tisztánnemi püspök székfoglaló beszédéből

Textus Máté IX. 35—38.

Nem kell ahoz prófétai lélek, Testvéreim, csak egy kis elfogulatlanság s egy kissé mélyebbre, vagy inkább magasabbra tekintet s legott tisztán látjuk, hogy a népek lezüllésének szomorú oka az, hogy *nincsenek többé eszményei.*

Az ősidők keresték az „ismeretlen Istent.” Akkor az volt a nagy ideál. S mikor megnyílt az ég s az ismeretlen Isten a testet öltött szeretet képében, a Jézus Krisztusban alászállt a földre: megújhdott tőle az akkori világ. Eszményképe lett a mennyei Jerusálem aláhozása a földre, az Istennek az emberekkel való együttflakozása, a tökéletes békeség várása.

A középkor eszményképe: a lemondás, az imitatio Christi s a Szentföld visszahódítása. Az ujkoré a szellem szabadsága, az ember méltósága, a nagy lelki megújhdás a reformációban. Még a vérben és bűnben fogantatott nagy francia forradalomnak is meg volt a maga ideálja: a szabadság, egyenlőség és testvériség glóriás háromsága, bár szabadon hamisítva a Jézus Krisztus után.

Azután jött a két utolsó század a maga hamis isteneivel, mefisztói tagadásával s tiszteletlen harcaival az eddigi szent eszmények ellen. Az emberi nemzet sok ezerezstendős történetét, küzdelmeit, nagy föllángolásait az iszapba taposta. Tagadta, hogy ember valaha eszmékért és eszményekért lelkesedett volna. Nincs hős, nincs nagy ember, nincs önzetlen felbuzdulás. Akit hősnek, nagy embernek, önfeláldozó martyrnak hitt és vallott idáig a világ: az mind számító lélek volt. Minden magasztosnak vélt cselekedetnek az önzés és az anyagi érdek volt az indítója. A Mózesek, a próféták, az apostolok, reformátorok, a Hunyadyak, a Zrínyi Miklósook, a bujdosó Rákócziak, a számkivetett, hontalan Kossuthok,

mind érdekből cselekedtek, amit cselekedtek.

Ennek a szörnyű magvetésnek az aratása ért meg a mi szemeink láttára, arcunk pírulására. Ez a pokoli tanítás kiölte a lelket a világból, kiölte Krisztust a lelkekből s azért nem tud a nép egymásra találni. Nincs, aki vezesse; nincs, ami ihlesse; nincs, aki ember-testvérei iránt részvétre indítsa. Irtóztató sötétben tévelyeg, mert csillaga, az ideál lehullott az égről s csillag nélkül, Krisztus nélkül úgy elhagyta egyszerre minden szépség a világot, úgy megfakult, úgy eltörpült, úgy kivészett belőle a lelki nagyság, a lelki nemes-ség, a tisztaság, a szüzi szemérem, mint ahogy kialszik a pirosság naplementkor a keleti égbolton egyszerre, hirtelen, mint egy varázs szóra.

Két földi mécs vezeteli csak: az indulat s a korlátolt értelem, melynek halvány fénye csak egy arasznyira ha világít, míg a lélek ragyogása egy egész világot átölelt.

Még ebben a szörnyű sötétségben is tudott valami életjelt adni magáról a lélek. Míg lent vértől és gyülölelettől piroslott a föld, fent megjelent az égen — ti is jól láttátok, hisz' csak tegnap történt — egy hunyó fényű üstökös. mint egy új ideál, hogy új erőt öntsen a fáradt harcolókba.

* * *

Mivel lehetne ezt a világot meggyógyítani? Csak azzal, amivel Krisztus gyógyította. Vissza kell adni az eszményeit, vissza kell adni elvesztett hitét. Vissza kell adni mindennekfelett a legragyogóbb eszményképét — a Krisztust.

Oh, aki azt vissza tudná adni, az volna a világ legnagyobb embere, legnagyobb orvosa!

Mivel, oh mivel lehetne azt visszaadni, T.?

Csak a Krisztussal magával: az ő nagy hitével, az ő jóságával, az ő országának megépítésével.

A reformáció ünnepe Belényesen

A belényesi református egyház október 30-án ülte meg a reformáció emléknapiját. Dél-előtt alkalmi istentisztelettel, délután pedig a felekezeti különbség nélkül összegyűlt nagyszámu intelligens közönség meleg érdeklődése mellett ifjúsági ünnepély volt a következő műsorral: Fennálló ének a 37. dics. 1. verse. Második ének a LXVII. Zsolt. 3. verse. Imádkozott Szakács Dénes tárkányi lelkész. „Erős várunk...” énekelte az ifjúsági énekkar. Megnyitó beszéd, tartotta Polgár Gyula fenési lelkész. „Miatyánk...” szavalta Budai Mariska. „Nagypéntek” szavalta Lőrincz Juliska. „Óh, kereslek” előadta az énekkar. „Ki volt Kálvin János?” szavalta Budai János. Ünnepi beszédet tartott Balla Károly VIII. gymn. tanuló. „Luther” szavalta Barthos Rózsika. „Óh, szent Isten” előadta az énekkar. „Pilátus” szavalta Faragó Gizella. „Kálvária” szavalta Popa Mariska. „Jézus megjelent” szavalta Dandé Ilonka. Bezáró imádságot mondott Buder Györgyike. „Beh régen...” énekelte az ifjúság.

Az ünnepély sikerét mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a tárkányi egyház meghívására november 6-án az összes szereplőknek ki kellett oda szállaniok s az ottani templomban megegyeszer előadni a sikertült számokat.

A szereplő személyek összehozásában, a tárkányi kiszállás rendezésében nagy érdeme van a belényesi egyház gondnokának Antal Béla urnak, ki sem az anyagi, sem az erlőcsi áldozatot nem kimélve buzgólkodott az ünnepély siker érdekében.

Dicséret illesse azokat, akik fogataikat felekezeti különbség nélkül rendelkezésre bocsátották, hogy a tárkányi kirándulást lehetővé tegyék.

CSÖNDES ÓRA

A föld népei közül a legtöbbször megtaláljuk az étkezés előtt való imádságot. Minden országban azt találjuk, hogy az emberekben meg van érzete annak a kötelezettségnek, hogy a nyert adomány élvezete előtt valamelyes formában hálálkodva vagy imádkozva gondolnak az adományozóra is. Az utazók egybevágó értesítései szerint a négerék soha sem fogyasztják el ételüket a nélkül, hogy annak egy részét az Isteneknek ne áldozzák — náluk ez a megszokott módja háládatosságuk kifejezésének. Az indiánusok és a szibériai néptörzsek ételükből az első falatot a tűzbe dobják, hogy így hívják le a náluk még megmaradt ételre isteneik áldását. A kínai semmit nem eszik, a nélkül, hogy le ne helyezné az eledelt a házi oltárra, hogy ez által előbb felajánlja az Istennek, mielőtt ismét letenné a tálát a bálványkép előtt kifejezi a maga módján tiszteletét. A bramánok étkezés előtt egy darab megszentelt szénnel érintik meg homlokukat és Istenük nevét hangosan kiáltják. A régi rómaiak és görögök soha

A csehszlovákiai tiszáninneri ref. egyházkerület hármass ünnepe

Rimaszombatban, a rimaszombati ősi református egyház kebelében folyt le szeptember 30-án az új tiszáninneri egyházkerület főgondnokának és tisztviselői karának hivatalba iktatása, — püspökének fölszentelése — és ifju lekövetkező felavatása.

A közgyűlést délelőtt 9 órakor nyitották meg a Polgári Olvasókör dísztermében. A közgyűlés a választás eredményének kihirdetése után mindenek előtt Lukács Géza főgondnok esküjét és székfoglaló beszédét hallgatta meg. A főgondnokot Réz László rozsnyói lelkész, főjegyző üdvözölte. Majd letették az esküt az egyházkerület többi tisztviselői.

Ezután a virágokkal, zöld galyakkal ékesített templomba vonult a közgyűlés. A menet élén a két püspök: Balogh Elemér pozsonyi lelkész dunáninneri és Pálóczi Czinke István rimaszombati lelkész, a fölszentelendő tiszáninneri püspök haladt.

Az énekek elhangzása után Balogh Elemér intézett beszédet fölszentelendő társához, amelynek elhangzása után Czinke letette az esküt. Most előléptek az esperesek és buzgó könyörgések között avatták fel az új főpásztort, aki az orgona és ének felzúgó hangjai kíséretében lépett a szószékre, hogy megtartsa nagyhatású székfoglaló beszédét Máté ev. 9; 35–38. alapján.

A nagyhatású beszéd egyik részét lapunk elején közöljük.

Predikáció után imádkozott és megáldotta a gyülekezetet, amelynek lelkében ott visszhang-

sem mulasztották el kiönteni az isteneknek az itáláldozatot, az úgynevezett libátiót, de a rómaiak szóval is mondtak asztali imát. A szandvics-szigetlakó pogányok étkezés előtt egy dicsőre zenditenek rá. A nubiaiak étkezés előtt és utána imát mondanak. A madagaszkári meghajtja mélyen magát, mikor az asztaltól felkel, így „üdvözlí a szellemeket.” A lappföldiek összeütik a kezüket és ezt kiáltják „Légy áldott, jó Isten ez ételért.” A muzulmán férfiak soha sem ülnek le az evéshez, amíg ezt nem mondják: „A legkegyelmesebb és legkönyörületesebb Istennek nevében.” Izráel ősi népe állandóan megtartotta az asztali imát. (118. Zsolt.) Nem felejtette el, hogy minden, amit élvez Isten kezéből jött és hogy az Úr maga parancsolta neki, hogy adományokért hálával emlegesse az ő joságos kezét. A Megváltó is mindig, valahányszor vevé az ételt, előbb feltekintett az égbe és hálát adott. Az egyedüli kivételt az általános szabály alól csak a — keresztyének képezik, egyedül ők, vagy legalább is közülök nagyon sokan nem tartják szükségesnek az asztali áldást, az asztali imát. Nem kell-e szégyenkezniök a pogányok előtt? — Szoktál te imádkozni?

zottak a püspök első szavai:

A gyülekezeti ének alatt az urasztala mellé sereglett tizennyolc ifju lelképásztor, akiket az új püspök az esperesekkel együtt imádságok és könnyhullatások között bocsátott ki magasztos hivatásuk teljesítésére.

Istentisztelet végeztével a küldöttségeket a templomban fogadta a püspök.

Feltűnt, hogy az államkormány szlovenszkói képvisellete nem vett részt az egyházkerület ünnepén.

Értesítés. Az egyházközség főgondnoka három algondnokának megbízása ez évi december hó 31-én lejárván, ugy ezeknek a tisztségeknek, valamint a sorshúzás folytán kilépő presbyterek helyeinek betöltésére határidőül *f. évi november hó 27-ik napjának délelőtti 11 órája*, a választás helyéül az olasz-i, ujjvárosi templom és velencei imaház tűzetett ki. Az egyházközség választó tagjait tehát felhívjuk, hogy egyháztagsági joguk gyakorlása végett a nevezett időben és helyen megjelenni sziveskedjenek. Az Olasziban és hegyen lakók az *olasz-i*, az Ujjvároson és Külvároson lakók az *ujvárosi* templomban, — a Váralján, Velencén és csillagvároson lakók pedig a *velencei* imaházban szavaznak. Minden választó egyháztag a múlt évi lakása szerinti parókhialis kör választói névjegyzéke alapján szavaz és *jogosult választó minden olyan férfi vagy önjogu nő, a ki egyházi közteherviselés alapján a választók névjegyzékébe fölvetetett.*

Anyakönyvi adatok

1921. november 1—15-ig.

Megkereszteltettek: Balogh Mária, Papp Rozália, Szabó Erzsébet, Dudás András, Kovács Béla János, Bede Margit, Vig Róza Silvia, Csák Sándor, Baja Sándor, Szücs Juliánna, Domján Ilona, Brinzás Anna, Vig Erzsébet Ilona, Csizmadia Sándor, Nagy László, Szentmiklósi Sándor, Nagy Lajos, Varga Irén.

Megesküdtek: Mlctay Sándor ref.—Erdélyi Erzsébet r. kath., Marosán József g. kath.—Kósa Juliánna ref., Magyar György ref.—Hepperli Mária r. kath., Puskás Lajos ref.—Kiván Erzsébet ref., Nyerges Sándor ref.—Döge Róza ref., Tóth Imre ref.—Kiss Juliánna ref., Vékony István ref.—Zefer Juliánna ref., Gaál Zoltán ref.—Nagy Juliánna Borbála r. kath., Rácz János r. kath.—Szilvási Margit ref.

Meghaltak: Szabó Zsigmond 53 éves, Mozsik Ferenc 14 éves, Millye Lajos 40 éves, Molnár Etelka 15 napos, Kovács Pál 51 éves, Gerzsenyi Juliánna Kardos Ferencné 50 éves, Németh Margit 5 éves, Szücs Juliánna Kósa Lajosné 61 éves, Balázs Mária Fazekas Kálmánné 18 éves, Kóródi Juliánna Tandi Gáborné 36 éves, Vásárhelyi Erzsébet Serdült Józsefné 69 éves, Bene József 10 éves, Bódi István 73 éves.

Felhívás.

Az egyházkerületi közgyűlés és püspök beiktatás napja a minisztériummal folyamatban levő tárgyalások következtében pontosan nincs még megállapítva, — mégis kérjük azokat, akik az ünnepekre érkező vendégeknek szállást nyújtani hajlandók, hogy nevüket, lakásukat és hogy hány vendégnek tudnak szállást adni, — vagy személyesen vagy egy levelező-lapon az olasz-i református lelkészi hivattalal (Emléktér 32.), vagy az ujjvárosi lelkészi hivatalban Konrád Géza titkár úrral közölni sziveskedjenek. — Az elszállásolás valószínűleg csak egy napra szól.

HIREK.

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje

Olasziban délelőtt 10 órakor Gargya Géza s. lelkész, délután fél 6 órakor Csernák Béla lelkész szolgál.

Ujjvároson délelőt 10 órakor Csernák Béla lelkész, délután 3 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál.

A velencei imaházban d. e. 10 órakor Kiss Károly vallástanító lelkész szolgál.

K. Nagy Sándor ny. táblabíró, h. egyhm. gondnok, amint lapunk zártakor sajnálattal értesültünk, hirtelen ismét súlyosan megbetegedett. Az Ur adjon neki erőt betegségének legyőzésére, hogy egészségét visszanyerve, szép tervét, mely szerint a nagyváradi református egyház multjából akart lapunk számára sok érdekes történetet feljegyezni, valóra válthassa.

Szép szokás az sok gyülekezetünkben, hogy miután a református ember nem gyújt gyertyát halottja sirján: kedvese halálának évfordulóján a közöttünk élő szegényekről emlékezik meg. Igy áldozott szegényeink javára özv. Kiss Gyuláné két évvel ezelőtt elhalt férjének emlékére 200, Farkas Elek sarkadi lakos pedig édesanyja emlékére 40 Leit.

Megemlítésre méltónak tartjuk, hogy lapunkban az egyházi költségvetésről és adózásról megjelent közleményünk hatása alatt egyik buzgó

egyháztagunk Haró Zoltán bankhivatalnok felkereste pénztárosunkat és panaszkodott, hogy eddig öhozzá még sohasem jöttek az egyházi adóért, bár ő nagyon szívesen hoz áldozatot az egyházért és tevékeny részt akar venni az egyházi életben. Az adót is hajlandó 3 évre visszamenőleg megfizetni, — amióta városunkban lakik. — Bár lenne ez a példa buzdító hatással másokra is és a Teleki-utca 36. sz. alatti egyházi adópénztárt mindenki felkeresné, aki az összeírás hiányossága folytán az adózók névsorából ki-maradt.

Megjelent az új énekeskönyv. A magyar reformátusok új énekes-könyve Debrecen sz. kir. város és a Tiszántuli református Egyházkerület könyvnyomda-vállalatában szeptember hónap folyamán jelent meg. Kívánatos, hogy az új énekeskönyv, amelyet oiy sok ezren vártak, annyi buzgó lélek óhajtott s amelynek más körülmények között ujjongva kellene örvendeznünk — minél előbb forgalomba jöjjön a Királyhágómel-léki kerületben is. Az új énekeskönyvet az emlitett nyomda „Méliusz” könyvkereskedése áru-sítja Debrecenben.

Protesztáns Naptár kapható kiadóhivatalunkban. A szatmári egyházközség „Egyházi Híradó”-jának szerkesztője Bélteky Lajos lelkész állította össze, a tavalyinál bővebb tartalommal s mindazokat a szükséges tudnivalókat közli, [vásárok ideje stb.] amelyek az 1921-iki naptár-ból hiányoztak.

Tilos a dohányzás az amerikai nőknek. A new-yorki „Times” azt a hírt közli, hogy az amerikai képviselőház elé törvényjavaslatot nyujtottak be, hogy a nőknek öt font pénzbüntetés mellett tiltassék meg a dohányzás. Ismétlődés esetén 25 font fizetendő minden elszívott cigaretta után. Ha pedig nyilvános helyiségben dohányzik egy nő, a tulajdonos is büntetést fizet.

ORGONA homlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe **első-rendű kiöfialben** készülnek

Wegenstein Sipót és Fia orgona-gyárában
Timisoara — Temesvár.

A sipmérték beküldése ellenében költségvetéssel díjtalanul szolgálunk! — Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek.

Harmoniumok raktáron!

BÓDIS FERENCZ

Ékszer üzlete:

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 1. szám.

Órák üzlete:

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 2. szám.

Ékszerkészítő iparfelepe:

Vulcán József-utca [Nagy Sándor-u.] 1. szám.

Lerchner Ernőné női divat terme Alexandri (Teleky) -utca 49.

A legkényesebb izlésnek megfelelő megbízások elfogadtnak.

Készülnek: kosztümök, estélyi és utazó ruhák, valamint táncruhák fiatal leánykák részére.

Gyászruhák 48, szükség esetén 24 óra alatt készülnek.

Összes gyógyszerek

gyógyszer különlegességek, pipere szappanok, parfümök, **toilet-cikkek**, **Alabástrom-crème**, kötszerek, **Liszka-olj**, a legjobb minőségben kaphatók

Németh Pál Arany Kereszt gyógyszer-tárában
□ Piata Unirii (Szent László-tér) □
a Városháza mellett.

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkértem vallásfelekezetem igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely **temetkezési és hullaszállítási ügyben** szíveskedjenek üzletemet (Alexandri [Teleky-] u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főtörökvésem leend a lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárásommal nagybecsű bizalmukat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel

CSEKŐ LAJOS.

Bármilyen komplikált és különleges óra preciz javítását kritikan felüli alapossággal végzi

TISZAY JÁNOS

órák, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feltalálója. ALEXANDRI-(TELEKY-) UTCA 9. SZÁM ALATT.

Hirdetéseket

lapunk részére felvesz
BÉRES KÁROLY
könyvnyomdája.

A NAGYVÁRADI HITELBANK R.-T.

Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, kifizetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.

Folyósít váltó-, jelzálog-, előleg- és folyószámla **kölcsönt.**

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla református lelkész.

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: Negyedévre 10 Lei. Egy évre 40 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu.

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

Jövel, Uram Jézus!

(Jelen. XXII. 20.)

Négy adventi vasárnapon, tehát négy héten át készülünk Krisztus eljövetele (latinul — adventus Christi), Krisztus születésének emlék-ünnepéhez, a karácsonyhoz. Az ószövetségi időszámítás szerint négyezer esztendő telt el Krisztus születéséig; tehát a világ a maga Megváltója elé nem mint mi 4 hétig, hanem 4000 esztendeig készült.

A Krisztus utáni vágy épen Jézus születésének idejében, az idő áldott teljességében lett a legizzóbbá.

Az egész teremtetett világ sóhajtozott és nyögött a bűn rabságában és sóvárogva várta a Megváltót; vágyakozott az Isten fiai dicsőségének szabadságára.

A pogányok mély erkölcsi süllyedés sötét éjszakájában ülve várták, mikor ragyog fel felettük a fény, amelynek világosságánál emberhez méltó életet élhetnek.

A pogányok életénél nem volt külön b

zsidóké, akiknek erkölcsi romlottságához járult nemzeti szerencsétlenségük, hogy országukat a zsarnok hatalom leigázta, darabokra törte. Nem tudtak segíteni sem a farizeusok, sem a sadduceusok. A nép sóvárogva várta a Szabadítót, aki széttöri a szolgaság láncait s visszaszerzi népének régi dicsőségét.

Keresztelő János, az utolsó próféta, merész bátorsággal predikált Krisztus eljöveteléről. Kemény szavakkal hívta azt a gonosz nemzetiséget: „Térjete meg, mert elközelített a mennyeknek országa; a fejsze immár a fák gyökerére vettetett, minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágatik és tüzre vettetik.“

Az első keresztyének, mikor tapasztalják, hogy bár Krisztus itt járt a földön, itt munkálkodott, tanított, — az Istennek országa nem valósult meg: Krisztus visszatérését várják boldog bizonyossággal. Elragadó öröm tölti meg lelköket, ha arra a napra gondolnak, mikor majd megnyílik az égbolt és eljő Az, aki hivatik vala hívnek és igaznak, aki igazságosan ítél s hadakozik. Eljövetele majd mindent

CSÖNDES ÓRA

A baranyai magyar kálvinisták pusztulása

Baksay Sándornak, a Dunamellék néhai nagynevű, költő-püspökének Baranya-vármegyéjéből szomorú hírt vettünk. Erről a vármegyéről írta a nagy püspök az ő arany tollával, hogy aki valaha itt megfordult, elragadtatással beszéli tapasztalásait. Maga a természet annyi bájt ruházott birodalmának ezen szögletére, hogy nem csuda, ha vonzotta az idegent, a betelepülőket, a vándorló, a hódító népeket: a keltát, a római, a gót, a vandált, a logobárdot, az avart, a frankot, a magyart, a törököt. Még a török is épített benne s amerre járt, a fű nem száradt ki a nyomán.

Most mást irnak Baranyáról. Azt írják, hogy aki odamegy, mintha száraz avaron járna. Körös-körül szeles, virághervasztó ős... Csak-hogy a száradt levelek zörgése helyett meg nem született gyermekek nyöszörgésével telik meg a lég...

Annak a 120 református gyülekezetnek családjaiban, amelyeket négyszáz évvel ezelőtt a török hódítás zivataros napjaiban Sztáray Mihály nagy reformátor vezetett az evangélium kies folyóvíze mellé, — több évszázadon át sok volt a gyermek. Akkor az egyház is biztosan, gyönyörűen nőtt, mert ha a török a községeket többször fel is dulta, ha a háborúk viharában, a menekülés nyomorúságában sokan el is hullottak, de az új családok ismét sok hajtást hajtottak és a veszteség gyorsan kiegyenlítődött. Így volt az 300 éven át... Hatvan év óta azonban az előbb népes családokban csak egy gyermek szület-hetik.

Ez a franciáktól átvett szörnyű bűn a baranyai kálvinistákat elképzelhetetlen mértékben pusztítja. A laskói lelkész tudósítása szerint a a templomfelőli utcában 26, a község háza felőli utcában 16 ház van gyermek nélkül. A gyermeknélküli református magyarok kezéből a családok kihalása után más vallású, más nemzetiségű nép ölébe hull a ház, a föld. Ott, ahol 1855-ben még 24,324 református élt, 1915-ben már csak 17,134, tehát a fogyás hatvan év alatt

megváltoztat: az ellenség, mely őket törte, rabolta, porba hull; a hívek és igazak pedig fölemeltetnek a porból.

Mikor ez adventi napokban Krisztus születésének ünnepéhez készítgetjük magunkat, teljesedjünk meg mi is Krisztus eljövételének hitével. Ne úgy képzeljük eljövételét, mint a zsidók, ne is úgy, mint az első keresztyének; de azért éppen olyan erősen, olyan tüzzel, olyan belső meggyőződéssel, a szívnek és a léleknek épp' olyan odáadásával higyjünk Krisztus eljövételében, mint hittek az első keresztyének.

Egy pillanatig se kételkedjünk, hogy az emberiség célja, amely felé haladnia kell: Krisztus! Szent bizonyossággént éljen bennünk a tudat, hogy Isten országa akkor valósul meg, ha Krisztus lelke, szeretete áthatja az emberiséget. Ne kételkedjünk Krisztus eljövételében, végső győzelmében. Ezért imádkozzunk. Ezért reménykedjünk! Ilyen legyen a mi adventünk.

Templomaink világitása

Sokan azt mondják, hogy a világitás nem illik a mi templomainkba s hogy ez ellentétben áll a mi puritán gondolkozásunkkal és szertartásainkkal. De tévednek, akik így gondolkoznak, mert az az egyszerű tény, hogy templomunkban a napnak természetes fényét mesterséges világitással pótoljuk, nem ellenkezik Kálvin tanításával

29 %... Nem egy baranyai gyülekezet iskolájában kétszer annyi az idegenből leszármazott más vallású gyermekek száma, mint a faluban született reformátusoké.

Es az egyke, az egyes gyerek, az elkényeztetett egyetlen gyermek a föld legrosszabb gyermeke. Munkakedve nincs, egészen rabja a korcsmának s a háboru után nyílt ugynevezett játékházaknak. A hajdan tiszta erkölcsű, egyházát, nemzetét, hazáját szerető baranyai magyar ma önző, szűkmarku, gyönyört hajhászó. Osei hitének még a nyomai sem maradtak meg az eldurvult lelkekben.

Baranya népét nem a szerb megszállás sodorta a pusztulás lejtőjére, hanem a teljes hitelenség. Már husz év előtt majdnem ott voltak, ahol most. Már akkor egy 6-700 lelkes gyülekezet templomlátogatóinak, urvacsorával élőinek száma 15-20 volt. A hitelenség ily nagy rombolását látva, kérjétek a könyörülő Istent, hogy Szentelkével teremtsen újjá azt a romlott népet. Adjon erőt a pásztoroknak, hogy önfeláldozóan, buzgón munkálkodjanak, — szívökben Krisztus evangéliomával — a megromlott népért...

A Dunamellék új püspöke, dr Ravasz László fölszentelése utáni napokban azonnal körutra indult Baranyába, hogy felrázza, jobb utra vezesse a veszni indult népet. Isten legyen segítségére.

sem. Hiszen az őskeresztyének is fáklyákkal világították meg a földalatti katakombákat, ahol az államhatalom üldözése elől elrejtőzve imádták az igaz Istent.

Nem ütközik hitelveinkbe sem a templom világitása, hiszen nálunk a világitás csak a napfény pótlása és nincsen szerves összefüggésben az istentisztelet szertartásával, — mint pl. katolikus atyánkfiaiánál a gyertyák meggyújtása. A kultúra haladásával, az életviszonyok átalakulásával együtt jár, hogy az esti órákat is fel kell használnunk istentiszteletek, vallásos előadások tartására, mint azt a külföldi reformátusok is gyakorolják, — hogy azoknak is alkalom adassék lelki szükségleteik kielégítésére, akiket egyébként hívatusukkal járó elfoglaltságuk gátolt a templom nappali látogatásában.

Először Olasziban mozdultak meg hiveink, hogy a téli estekre már készen álljon a világitási berendezés. E munkálatnak legtevékenyebb vezetői voltak: dr O l a s z Béla és dr Sz e g h a l m y Sándor presbyterek, továbbá Fülöp István, Incze Albert, Morvay András, és Bor Imre egyháztagok, akik fáradhatatlanul dolgoztak azon, hogy a szükséges költséget összehozzák. Meg is volt az eredmény, mert szeptember elején már teljesen készen állott körösparti templomunkban a nemes egyszerűségű, de pompásan bevált villanyvilágitási berendezés, amely Nagy Ferenc villanyszerelő mester, egyháztagunk kiváló szakértelmét és gondos munkáját dicséri.

Lapunkban is megörökítjük azoknak nevét, akik áldozathozatalukkal e sokak által hitellenkedve fogadott, de mégis oly gyorsan valóra vált tervünk végrehajtásához hozzájárultak, különösen kiemelve szegényebb egyháztagjainknak azt az igazán szives adakozó kedvét, amellyel anyagi erejükhez mérten részt kívántak venni a munkálatok költségeiben.

Az adományok a következők: 500 Leit Nagy Mihályné, 200 Leit Bódis Ferenc, Németh Sándor, Gyémánt Elek, Gyémánt Ernő, Németh Pál, Vaiszlovich Emil, 100 Leit dr Sarkady Sándor, Szarvas Pál, Kereszthy Kornél, Polonkay József, dr Morvay Zsigmond, dr Stern Ödön, Darvas Istvánné, Papp Dezső, dr Halász Elemér, özv. Tóth Lajosné, Csanda Endre, Csethe József, dr Schilling Árpád, Fejér Gyula, dr Kassay Kálmán, Szilágyi Artur, Schwartz Gyula, Nagyvárad Agrár Takarékpénztár, Egyesült Bank, Nagyvárad Tkptr., Leszámitoló és Jelzálogbank, Keleti Bank, Pesti Magyar Keresk. Bank, Biharmegyei Tkptr. Molnár Imre, 60 Leit dr Fráter Imre, 50 Leit Szabó József (Örvénd), Szilágyi Lajos, Száva Antalné, Sütő Gyula, dr Fried János, Léderergyár, Fülöp István, Torjay Károly, Polgári Tkptr.

Rózsa Sándor, Altalános Tkp., Névtelen, Varga József, N. N. 40 Leit Schess Gyula, N. N. 20 Leit Harmathy István, Losonczy Cékör, Incze L. 25 Leit Kullly József, Koczaryi András, Tárncsi László, Papp Mihályné, Krausz-Moskovits gyár, Tárnoki Lászlóné. 20 Leit Fráter M., Ürögdi Bénié, Gegey Gyula, Tokay András, Dézsi István, Máté Ferenc, Szűcs Juliska, Szrai Eszter Karcsanyi Gyula, Zsigován Jánosné, Moskovits M., Szerző József, Vardics Jánosné, Szabó Ferenc, Török Károly, Varga József, Czirják Zsigmond, Vass Károly, dr Szöllösi Ernő, Hajnal József, Haró Zoltán, Vitán Zoltán, Fekete József Domokos László, N. N. dr Cabáné, A. N., Hitter B., Berger S. Kesztyüs János, Goldburg Ferencné Biró Gyuláné, Resch Mihályné. 15 Leit Incze Albert, Joó Lajos, Ozsváth Jenő, Tóth Béla, Debreczy Imre, Borbély Lajos, Magyar Zoltán, 10 Leit Bányai Károly, Papp Sándor, Szabó Mihály, Kiss Jenő, Hodán István, özv. Tóth Jánosné, Varga József, Davole József, Dajka Sándor, K. K., Nagy Sándor, Szabó Géza, Dobák Győző, N. N., Bor Imre, Magyar Mihály, Schag Ferenc, Horváth Ferenc, Kajaba Mária, Magyar Jolán, Fluck Ernő, dr Tóth L., Bor Vera, Horváth J., Szabó Károly, Biró Silvi, Czencz Klára, Szilágyi Dezső, Biró Lajos, Buzás István, Biró István, Tóth Kálmán, Albert János, Könyves Gerend, Balogh István, dr Szegedy Lajos, Balogh Sándorné, Maák Mária, Salamon Istvánné, Biró Gyula, N. N., Barabás Sándor, O. Z., R. J., Nagy Lajos, Fodor Gábor, S. L., Pethő András. 5 Leit Kállay Gyula, Bém, N. N., Székely János, Gergelyfy Klára, Lincsik Ferenc, Herbst Ö., Márk Zsigmond, Kiss Imre, Harsányi Gábor, Jancsó József, Toth Mariska, Harsányiné, Jancsó Józsefné Ujváry József, Ónodi József, Jakab J., Bene Sándor, N. N., Stephani D. 3 Leit Gyápay József, Jámbóé, S. I. G., N. N.

Összesen begyűlt 6740 Lei, a tavaszi vallásos előadásokon: 1380, együtt 8120 Lei. A berendezés kerüli 6600 Leibe s a maradványként mutatkozó 1520 Lei, mint az olasz-i templom világitási alapja kezeltetik az egyházi pénztárban, mely a később felmerülhető hiányok pótlásának fedezetére szolgál.

Örömmel állapítjuk meg, hogy az esti istentiszteleteket éppen olyan számosan látogatják, mint a délelőttiakat, kiváltképen a nők.

Balogh János gondnokunk hosszas távollét után hazajött és a bádagos- és vízvezetési munkákat készítő műhelyét újra megnyitotta és kéri ismerőseit és barátait, hogy becses megrendeléseikkel támogatni sziveskedjenek. Egy jóra való fiút tanulónak felvesz.

Értesítés. Az egyházközség főgondnoka három algondnokának megbízatása ez évi december hó 31-én lejárván, úgy ezeknek a tisztségeknek, valamint a sorshúzás folytán kilépő presbyterek helyeinek betöltésére határidőül *f. évi november hó 27-ik napjának délelőtti 11 órája*, a választás helyéül az olasz-i, újvárosi templom és velencei imaház tüzetett ki. Az egyházközség választó tagjait tehát felhívjuk, hogy egyháztagsági joguk gyakorlása végett a nevezett időben és helyen megjelenni sziveskedjenek. Az Olasziban és hegyen lakók az *olasz-i*, az Újvároson és Külvároson lakók az *újvárosi* templomban, — a Váralján, Velencén és csillagvároson lakók pedig a *velencei* imaházban szavaznak. Minden választó egyháztag a múlt évi lakása szerinti parókhialis kör választói névjegyzéke alapján szavaz és *jogosult választó minden olyan férfi vagy önjogu nő, a ki egyházi közteherviselés alapján a választók névjegyzékébe fölvetett.*

H I R E K.

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje

Olasziban délelőtt 10 órakor és délután fél 6 órakor Csernák Béla lelkész szolgál.

Újvároson délelőtt 10 órakor Sulyok István püspök, délután 3 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál.

A velencei imaházban d. e. 10 órakor Kiss Károly vallásitanító lelkész szolgál.

Néhaj Pelheő Zsigmond atyánkfia elhalálása alkalmából koszoruváltáság címén többektől 200 Lei tolyt be a velencei imaház és iskola céljaira. Midőn ez összeget Balogh János gondnok nr az egyházi pénztárba beszolgáltatta, lelkünkben az a kérdés merült fel, vajjon nem Istennek tetszőbb dolog volna-é, ha a drága halotti koszoruk költségeit ily, messze jövőre kiható célok megvalósítására fordítanók valamennyien?

Új egyházközségi lap. A temesvári református egyházközség Szabolcska László s. lelkésznek szerkesztésében „Egyházi Ujság” címmel a mienkhez hasonló terjedelmű vallásos irányu néplapot indított meg. Csak örülhetünk, hogy egy testvérrel gyarapodtunk. Két egyházkerületünk közel egymillió reformátusságának lapjait elsorolhatnók újjainkon, holott a francia protestánsoknak, akik alig vannak többen egy félmilliónál, 150 lapjuk, a portugál protestánsoknak pedig, akik néhány ezren vannak, 13 egyházi lapjuk van. A gyülekezeti és kerületi lapok mellett szükségünk van szaklapokra, folyóiratokra, ifjusági lapokra; legyen minél több lapunk s mindegyiket éltesse ugyanaz a szellem: Krisztus evangélioma.

Lerchner Ernőné női divat terme

Alexandri (Teleky) -utca 49.

A legkényesebb izlésnek megfelelő megbízások elfogadtnak.

Készülnek: kosztümök, estélyi és utazó ruhák, valamint táncruhák fia' al leánykák részére.

Gyászruhák 48, szükség esetén 24 óra alatt készülnek.

KLEIN ÉS TARJÁN

református vallástani kézikönyvek nagy raktára
Oradea-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király (Rákóczi) -út 6. szám.

Értesítés. Van szerencsénk úgy a Nagytiszteletű Ref. Lelkészi kar, mint az igen tisztelt ref. Tanár és Tanító Urak szíves tudomására hozni, miszerint a ref. vallástani könyvekből stb. a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület részére teljes lerakatot létesítettünk. Ezen tankönyvekből beérkeztek a következők:

Református Énekeskönyv

kötelező használatra megállapított kiadás.

Elemi iskolák részére: Mocsári László: Bibliai történet II. osztály részére. — S. Szabó József (B. P.): Bibliai történet az I. és II. osztály részére. — Fiers Elek: Vallástani kézikönyv a III. és IV. osztály részére. — Nánai Béla: Egyháztörténet az V. osztály részére. — Szappanos Károly: Vallástan a VI. osztály részére.

Közép- és polgári iskolák, tanító- és tanítónő-képző intézetek részére: Farkas Kálmán: Ó- és Újszövetség az I. és II. o. részére. — Barla Jenő [Gergely Kovács-Szabó]: Keresztyén Hittan a III. o. részére. — S. Szabó József [Gergely-Kovács]: Ker. Erkölcsstan a IV. o. részére. — S. Szabó József: A Ker. Egyház története I. rész az V. o. részére. — S. Szabó József: A Ker. Egyház története II. rész a VI. o. részére. — S. Szabó József: Keresztyén Egyháztörténelem különös tekintettel a magyar prot. egyház történelmére. Tanító- és tanítónőképző-intézetek részére és a középiskolai összevont vallástanítás céljaira. — Dr Erdős József: Ker. Hit- és erkölcsstan VII. o. részére. — S. Szabó József: Ker. Hit- és Erkölcsstan tanító- és tanítónő-képző-intézetek számára. — **Dr Balogh Ferenc és S. Szabó József: A Magyar Protestáns Egyház története középiskolák VIII. o. részére.** — Murányi: Bibliai szemelvények. Szikszay György: Ker. Tanítások és Imádságok. 97-ik kiadás.

Cégünknel beszerezhetők finom famentes papíron készült iskolai nyomtatványok, u. m.: **Előmeneteli és mulasztási napló, Haladási napló és Felvételi napló.** Az összes elemi iskolai tankönyvek és iskolai felszerelések, irószerek, térképek, stb.

Kiváló tisztelettel **Klein és Tarján.**

ORGONA homlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe **elsőrendű kifaltalban** készülnek

Wegenstein Cipót és Fia orgona-gyárában
Timisoara — Temesvár.

A sipmérték beküldése ellenében költségvetéssel díjtalanul szolgálunk! — Orgonajavitások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek.

Harmonikumok raktáron!

Összes gyógyszerek

gyógyszer különlegességek, pipere szappanok, parfümök, **toilet-cikkek, Alabásztrom-crème.** kötszerek, **Liszka-víz,** a legjobb minőségben kaphatók

Németh Pál Arany Kereszt gyógyszertárában
□ **Piata Unirii (Szent László-tér)** □
a Városháza mellett.

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallásfelekezeteim igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely temetkezési és hullaszállítási ügyben szíveskedjenek üzletemet (Alexandri [Teleky]-u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főfölkérem leend a lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárásommal nagybecsű bizalmukat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel

CSEKŐ LAJOS.

Bármilyen komplikált és különleges óra precíz javítását kritikán felüli alapossgággal végzi

TISZAY JÁNOS

órás, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feltalálója. ALEXANDRI-(TELEKY-) UTCA 9. SZÁM ALATT.

Hirdetéseket lapunk részére felvesz **BÉRES KÁROLY** könyvnyomdája.

A NAGYVÁRADAI HITELBANK R.-T.

Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, ki fizetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.

Folyósít váltó-, jelzálog-, előleg- és folyószámla **kölcsönt.**

Református Híradó

Vallásos irányú néplap. ☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla lelkész (Emléktér 32).

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: Negyedévre 10 Lei. Egy évre 40 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu.

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

Térjetelek meg!

(Máté III. : 1, 2.)

Az igazságoknak az a tulajdonságuk, hogy ezerszázados multával is igazságok maradnak. Keresztelő János szavai is az igazság erejével hatnak ma is.

Egy erkölcsileg lesüllyedt nép mindaddig nem remélheti sorsa jobbra fordulását, míg meg nem ösmeri, hogy ő bűnös és bűneiből meg nem tér. Keresztelő János nemzete nagyon elbizakodott sok ezerszázados multjába, ősei dicsőségébe. Büszkén hangzott a szó: Ábrahám nekünk atyánk! Az Ábrahám érdeméért, érneiért szinte követelte a nép, a bűnbe süllyedt nép, a maga számára is Isten kegyelmét. Keresztelő János szavai megrázólag hangzanak: Térjetelek meg!

Tapasztaljuk, érezzük református vallásunk tanításának igaz voltát, hogy ember a maga erején mássá nem lehet, meg nem térhet, ujja nem születhetik. Avagy a mocsárba süllyedt kiemelheti-e magát hajánál fogva a mocsárból? Szükségünk van a segítő erőre, a Megváltóra,

az Idvezítőre. Ezt az Idvezítőt Keresztelő János fedezi fel. Jézus szülei, családja tagjai, rokonai nem sejtenek még semmit, mikor Keresztelő János már felfedezi a Jézusban megjelent isteni erőket és hirdeti, hogy utban van a Megváltó. Térjetelek meg, mert elközelgetett a mennyeknek országa.

Egy nagy államférfi mondotta a minap, hogy ennek a megromlott világnak az evangéliom ujjászülő erejére van szüksége. Siesünk megnyitni lelkünket Jézus evangélioma előtt, hogy vigye véghez bennünk csodás átalakító munkáját. Ha lesznek itt emberek, akik nem adják oda magukat többé az állati ösztönöknek; akik nem lesznek többé az anyag, a test rabszolgái; akik megteljesednek magasztos eszményekkel; akik többet áldoznak egyházuk, nemzetük javára, mint ölebeik eltartására; akik jobban érzik magukat a templomokban, mint a mulató házakban; akik kívánatosabbnak tartják a hálaadásnak poharát, mint a sörös kancsókat; akik élnek kálvinista puritánságban és nem fényelgésben, tobzódásban; akik bátran szembeszállnak a romlott

A csiz és a kanári

Két aranyos kalitka volt egymás mellé felakasztva a pompás nyíló virágokkal megrakott üvegház ablaka mellett: egyikben egy sárgászöld hasu csiz, a másikon egy arany színű kanári madár. Kívül hóvihár tombolt, bent a virágok édes illata tette tavasszá az enyhe levegőt.

A csiz félig leeresztett szárnyakkal gunnyasztott kalitkájára keresztifáján, szomorúan bámulva kifelé, míg a kanári énekelve ugrándozott egyik rudról a másikra.

Egyszer észrevette a csiz buslakodását.

— Mi bajod, pajtás?

— A rabság!

— Mit bámulsz kifelé?

— A szabadságot.

— Bolond vagy te, pajtás! Hiszen idebent a tavasz virul, kívül a tél dühöng; itt helyedbe hordják a legkedvesebb eledeledet s aranyos vályuba adnak vizet; kívül pedig hó borítja a földet s eltakarja a leghítványabb fűmagot is s a víz jéggé fagyott.

— Jobb a szabadban éhezni és szomjuhozni mint rabságban lakmározni!

— A vihar földre tiporja a gyenge madarat odakint.

— A szomorúság leszédíti a kalitkában!

— A kegyetlen hideg megölne most.

— Szébb ott meghalni, mint itt élni!

— Lásd, én jól érzem magamat s vigan vagyok.

— Te rabságban születél, a kalitkán kívül meg sem élnél, de én ott születtem az erdőn, a virágos bokor ágai közt, illatos szénából rakott kis fészekben, — a pirosló hajnal nyitotta fel s a leáldozó nap utolsó sugára zárta le szemem, a harmattól nőtem, a völgyből felszálló fehér párában fürödtem, — fenyvesekben laktam. ezeknek zugása tanított dalra, patak a csevegésre, — a fák gyenge rügye, sarjadzó levele volt a táplálékom, — enyém volt a völgy, hegy, bérc, a földtől az égig. Egész világ helyett most egy szűk kalitka!

— Hadd el, ne beszélj így, — mondá részvétellel a kanári.

korszellemmel; akik az igazságnak szentelik életüket; akik egész lelkükkel Istenen csüggenek: akkor majd a föld, amely annyi vért ivott, amelyről annyi sóhaj szállott, amely annyi szenvedést, embertelenséget látott, akkor majd ez a föld látni fog jobb napokat, emberiesebb viszonyokat és az emberek között, az emberek szívében megvalósul a mennyeknek országa.

K. Nagy Sándor

Lapunk munkatársainak kicsiny gárdája bánatos szívvel sóhajtja: „Leesett a mi fejünk koronája!” K. Nagy Sándor író, ny. táblabíró, a bihari református egyházmegye tanácsbírája és h. gondnoka, közhasznú tevékeny életének 76-ik évében, 1921. november 26-án, reggel 2 órakor megtért az ő Urához.

A nagy Ritoók Zsigmond közvetlen környezetéhez tartozott. Ennek a nagy embernek hatása alatt állott egész élete.

Fáradhatatlan volt a munkában. A hetvenes évek elején jelent meg első könyve: Bihar vármegye és Nagyvárad leírása. Ezt követték a többiek, amelyeknek száma félszázra rug. Akár a jobbság történetéből ír, akár az ügyes-bajos embereknek ad tanácsot, akár az állatvilágról beszél, regél kedvesen — mindenik könyve nemes

— Nem soká beszélék már, — sóhajtott a csiz — mert megöl a bánat. Pedig ha megegyezik kikerülhetnék innen, ha láthatnám a fenyvest, tudom, meggyógyulnék s örökké háladalát énekelnék annak, aki visszaadná szabadságomat. Addig rimázkodnám a fenyőillatnak, felszálló felhőnek, míg felvinnék dalom a magas mennyekbe, ahol Isten lakik és Ő meghallgatna és meg is áldaná az én jóltevőmet!...

Mikor a csiz bevégezte bánatos zengését, hirtelen előlépett a páлма mellől a kis Pali, aki könnyes szemekkel hallotta a panaszt s a csiz kalitkájára elé állva kérdezé:

— Kis madaram! Édes kis madaram! Hát nem szeretsz már? Hisz' én ugy szeretlek!

— Nem te ejtél törbe, de kiszabadíthatasz — felelte a csiz — a madár a szabadságot szereti s aki a madarat szereti, az nem fosztja meg azt szabadságától. Aki másokat boldogít, maga is boldog lesz, aki másat megvigasztal, maga is megvigasztalódik.

A kis Pali levette a csiz kalitkáját és ajtaját kinyitván, az üvegház kisablakát feltárva, szólt:

— Légy szabad, menj, légy boldog!

A kis csiz elcsicseregte magát, visszatekingett a kanárra, azután a kis fiura, megrázta kis szárnyait és vidám dalhoz kezdve, kirepült a hó-zivatarba...

A kis Palinak soha nem volt boldogabb álma, mint ezen az éjszakán, mert érezte, hogy jót tett...

K. Nagy Sándor.

szívének szeretetével van tele. Vállain sok esztendő terhével, szívében forrón szeretett felesége után sajnó bánatával is szüntelenül munkálkodott. Két műve maradt készen íróasztala fiókjában. Egyik a „Gyermek bűnök”, a melyhez az anyagot Budapesten gyűjtötte össze, mint a gyermekbiróság elnöke; a másik a „Gyermekek története.” Lelke kincséből juttatott nekünk is. A Református Híradó 2-ik számában jelent meg tőle „A kereki iskolás fiúk”, a 6-ik számban „A körösparti templom”, a 9-ik számban „A mi papunk a XVIII-ik században”. Mikor tapasztalta, hogy olvasóink mily nagy érdeklődéssel és örömmel fogadják tárcáit, elhatározta, hogy egyházunk történetének nevezetesebb mozzanatait megírogatja. Tervezetett, dolgoztatott az utolsó napokig. Azt az estét is, mikor másnap reggel ágyából fel nem kelhetett, íróasztalánál töltötte; az nap adtuk át neki a várfogságot szenvedett Nagy István esperes és a harangot adományozó Kola Gábor sírkövén található felírásokat, amelyeket megbízásából jegyeztünk le, Róluk akart közelebbről megemlékezni.

A szelidség, jóság, becsületesség, szerénység, a tiszta erkölcs, a kálvinista puritánság, a hívő és szerető ember példaképe nincs többé. Isten megdezette lelkét a halállal szemben. Nyugodtan, az emberiség nagy szellemeivel társalkodva várta a Nagy Aratót. Utolsó olvasmányai Hervey Sirhalmi és Young Ejszakái. Betegsége előtti napokban jött el hozzám, hogy elkérje dr. Makkay Sándor kolozsvári theol. tanárnak könyvét: A halál mysteriumát. Betegsége alatt ezt és a Bibliát láttuk többi könyvei felé helyezve.

Most már a halál kérdése, talánya, titka, mysteriuma fölfejtve előtte. Lelkét befogadta az örökkévalóság.

November 28-án délelőtt 10 órakor bucsuztunk el tőle. Koporsója felett Sulyok István püspök mondott megragadó beszédet, találó szinekkel festette le előttünk ez igaz embernek életét. Majd e sorok írója köszönte meg imádságában Istennek, hogy ezzel az igaz emberrel minket ajándékozott meg.

Az'tán elbocsátottuk utolsó útjára. Szülőföldjének, Nagykerékinek, az édes hazai földnek hantjai alá, haló porában is forrón szeretett feleségének porai mellé, kivánt temetkezni. Ugy hitte, ott a holtak álma is édesebb. A kereki iskolásfiúk bizonyos sirva kísérték oda. A sirhalom hervadt koszorúi között fészkelő kis énekes, akit ő egyik elbeszélésében megörökített, bizonyos hálással zendíti meg dalát sirja felett az eljövendő tavaszon!

Az igaznak emlékezete áldott!

Csernák Béla

Előfizetésük megújítására bizalommal felkérjük t. olvasóinkat. Közöljük, hogy akik egy negyedévre előfizettek s az első számtól kezdve kapták lapunkat, azoknak előfizetése december 1-én lejárt. Az előfizetési díjak az olasz-i lelkészi hivatalba, vagy az egyházi pénztárba [Szt. János-u. 82.], esetleg Béres Károly nyomdájába küldendők be.

Az egyházközség tisztujtása

Az 1921. nov. 27-ikére meghirdetett egyházi választások élénk érdeklődés mellett folytak le a kitűzött helyeken, — melyeknek eredménye a következő:

Főgondnok: dr. Thury Kálmán.

Algodnokok: [Olaszi] Herczegh Lajos, [Ujváros] Boros Péter, [Velence] Kiss Gyula.

I. Presbyterek:

Olaszi: Domokos László, dr. Kassay Kálmán, Varró Domokos, Papp Dezső [uj], Fülöp István [uj], Szerző József [uj].

Ujváros: Molnár János, dr. Morvay Zsigmond [uj], Németh Pál [uj], Sarkady Zoltán [uj].

Velence: Barna Sámuel [uj], Kovács Gábor [uj].

Pót presbyterek:

Olaszi: Tatár Zoltán, dr. Fráter Imre, Szilágyi Géza, dr. Schilling Arpád, Bódis Ferenc, Száva Antal, Matula Gyula, Kuthy József.

Ujváros: dr. Sarkady Sándor, Major Ferenc, Kovács József, Nagy János, ifj. Vargha László, Béres Károly, Varga József, ifj. Cser János.

Velence: Matkó Benjámín, K. Nagy Lajos, Tikos András, Vigh József, Bóna Imre.

II. Képviseletestületi tagok:

Olaszi: Bige Béla, Szilágyi Géza, Balogh János, Tatár Zoltán, dr. Fráter Imre, dr. Schilling Arpád, Bódis Ferenc, Száva Antal, Kuthy József, Matula Gyula, Papp Sándor, Bene S., Borbély Lajos, Bányay Károly, Hajnal József, Losonczy Gábor, Kesztyüs János.

Ujváros: Kutassy Benedek, Lőrinczy A., Kolláti Károly, dr. Sarkady Sándor, Major Ferenc, Kovács József, ifj. Vargha László, Nagy P. István, Béres Károly, ifj. Cser János, Szabó László, Boros János.

Velence: Vigh József, K. Nagy Lajos, Tóth Zsigmond, Harmathy István, Mészáros Elek.

Póttagok:

Olaszi: Dukrét Lajos, Sáhy József, Agárdi István, Bereczky Kálmán, id. Nagy Lajos, Polonkay József, Zeke Ferenc, Varga Dezső.

Ujváros: Czakó Lajos, Dézsi Lajos, Cser Lajos, Csekő Lajos, Kulcsár Sándor, Töttös Mihály, Báthory József, Czégény Sándor.

Velence: Gulyás Ferenc, K. Nagy István, Kiss Sándor, Pálczsa Viktor, Rózsa Sándor.

A választás mindhárom helyen közfelkiáltással történt.

Anyakönyvi adatok

1921. november 16—30-ig.

Megkereszteltettek: Horváth Zsófia, Papp Gyula, Eszenyi Ferenc József, Barlán Anna Mária, Szilágyi Edé Gyula, Kocsis Gizella, Németh Lóránd Pál, Kovács László, Sujtó Sándor, Danidrics Antal, Hajdu Hedvig Erzsébet, Fábian Irén, Horváth Margit Erzsébet, Borbás Lajos.

Megesküdtek: Bimbó Benjámín ref.—Veress Anna ref., Kotymann Bálint ref.—Borzási Julianna ref., Zilahy László ref. Deák Mária r. kath., Széplaki Ferenc ref.—Zih Mária ref., Sipos József ref.

—Leptich Erzsébet r. kath., Vadkerti Mihály ref. —Pap Irén g. kath., Schultz István ág. ev.—Szücs Mária ref., Szabó László ref.—Bereczki Ilona ref.

Meghaltak: Szabó Ferencz 15 hón., Mecseri Pál 46 éves, Szücs József 75 éves, Csontos Amália Demetrovits Miklósné 78 éves, Domokos Ilona 1 hón., Simon János 5 hón., Pénzes Zsigmond 40 éves, Nagy Karolin Szabó Lőrincné 39 éves, Polonkay Gyula 36 éves, Török József 33 éves, Kis János 68 éves, Jeremiás József 57 éves, Balogh Sándor 29 éves, Jenei Sándor 23 napos, Szabó Lajos 36 éves, Abloncz József 50 éves, K. Nagy Sándor 76 éves, Kovács László 3 nap, Rácz Mihály 60 éves, Somogyi Juliánna Furulyás Józsefné 74 éves, Juhász Gyula 34 éves, Duka Sándor 8 éves, Újhelyi Zsuzsánna Nagy Józsefné 56 éves, Kiss Sándor 76 éves, Fekete Vera Sziki Mihályné 36 éves.

HIREK.

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje

Olasziban délelőtt 10 órakor Sulyok István püspök, délután fél 6 órakor Csernák Béla lelkész szolgál.

Ujvárosban délelőtt 10 órakor Csernák Béla lelkész, délután 3 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál.

A velencei imaházban d. e. 10 órakor Kiss Károly vallásitanító lelkész szolgál.

Egy repatriáló egyháztag az olasz-i lelkési hivatalnak, a segédlelkésznek használatára egy íróasztalt ajándékozott, amelyet Szabó Károly asztalos atyánkfia aztán rendbehozott. Köszönjük mind a kettőnek. Asztal hát volna, de nincsen segédlelkész. Három hónap óta tudakozódunk utána. A segédlelkész hittan-órát Papp Emma okl. tanítónőre bíztuk, egyéb teendőket magunk igyekszünk ellátni, amint fölünk telik. Nem panaszkodunk. De az már fáj, hogy ha némelyek, — mikor temetés, beteglátogatás, vagy egyéb lelkési munkák végzésére eltávoznak hazulról, — zugolódnak: „megint nincs itthon ez a pap.” Ha nem tekintjük is a lelket, egyedül csak a testet, akkor se felejtkezünk el arról a természettani törvényről, hogy egy test egy időben csak egy helyen lehet.

A velencei imaház és iskola építési költségeire újabb adakoztak: özv. Gyalokay Gyuláné 50 lejt, Száva Antalné 100 lejt, özv. Resch Mihályné 50 lejt, Matula Gyula 100 lejt, Péchy Lajosné 30 lejt, Szilágyi Géza 500 lejt, Demeter János 200 lejt, dr. Oláh Béla 100 lejt, id. Vargha László K. Nagy Sándor halála alkalmából koszorúválság címén 100 lejt és néhai Kiss Sándor emlékére a gyászoló család 50 lejt, Varga György kályhás mester atyánkfia pedig a terembe egy cserépkályhát ajánlott fel, amelyet ő maga óhajt beállítani. — A jókedvű adakozót szereti az Isten.

Az erdélyi református püspök jelentéséből: Egyházunknak sokképen megnövekedett terhe közvetlenül a hívők vállaira neheztül. Hívőink fizettek 1918-ban a lelkészek és tanítók javadalmára, [amikor az államsegély még fizetett ren-

desen) 2.141.000 koronát, 1920-ban, mikor az államszegélyeket is pótolniok kellett: 8.731.000 koronát 1918-ban csak 175 ref. elemi iskola volt 287 tanítóval, 1920/21-ben 573 ref. elemi iskola volt 896 tanítóval. Ugyanakkor a középiskolák (gymn. reál, polgári) száma 8-ról (108 tanárral) 30-ra [291 tanárral] emelkedett, amelyeknek fenntartása 5 millió koronával terhelte hiveinket. Ha a természetbeni járandóságokat is felértékeljük, az erdélyi református magyarok 1920-ban legálább 20 millió korona terhet viseltek.

Az Amerikai Magyar Reformátusok Lapja XXII-ik évfolyamának 32-ik száma közli a következő statisztikát: „Az Egyesült Államokban ezidőszert 202 elismert vallásfelekezetet van. Az elmúlt tíz év időszakában alatt 31 új felekezetet „alapítottak” és ugyanezen idő alatt 17 felekezet oszlott fel. Az Egyesült Államok területén levő templomok száma 227 ezer. Ezeknek értéke másfél billió [1500 milliárd] dollár. A protestáns egyházak hiveinek száma több, mint 30 millió, míg a katolikusoké 15 millió. Megjegyzendő azonban, hogy a protestánsok nem veszik fel a statisztikai kimutatásba egyháztagok gyanánt a meg nem konfirmált gyermekeket, míg a római katolikusok beleszámítják a kisdedeket is. A katolikusok csak 10 százalékkal szaporodtak a lefolyt tíz év alatt ebben az országban, míg a protestánsok 23 százalékkal.

A háboru alatt
leszerelt

ORGONA sipoknak
ujakkal

pótlását megkezdtem és már eddig is több
református egyház orgonájának

helyreállítását

pontosan elvégeztem. — A nagytiszteletű lelkesi hivataloknak szívesen küldök költségvetést, de kérem, hogy előbb a leszerelési bírcát beküldeni sziveskedjenek.

ORSZÁGH ANTAL orgonaépítő

O.-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király (Rákóczi)-út 41. sz.

Lerchner Ernőné női divat terme

Alexandri (Teleky) -utca 49.

A legkényesebb izlésnek megfelelő megbízások
elfogadtatnak.

Részülnek: kosztümök, estélyi és utcai ruhák, valamint táncruhák fiatal leánykák részére.

Gyászruhák 48, szükség esetén
24 óra alatt készülnek.

BÓDIS FERENCZ

Ékszer üzlete:

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 1. szám.

Órás üzlete:

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 2. szám.

Ékszerkészítő ipartelepe:

Vulcán József-utca [Nagy Sándor-u.] 1. szám.

ORGONA homlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kifolgelben készülnek

Wegenstein Lipót és Fia orgona-
gyárában
Timisoara — Temesvár.

A sipmérték beküldése ellenében költségvetéssel
díjtalanul szolgálunk! — Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek.

Harmoniumok raktáron!

Összes gyógyszerek

gyógyszer különlegességek, pipere szappanok, parfümök, **toilett-cikkek**, **Alabástróme**, **crème**, kötszerek, **Liszka-olaj**, a legjobb minőségben kaphatók

Németh Pál Arany Kereszt gyógyszertárában

□ Piata Unirii (Szent László-tér) □
a Városháza mellett.

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallásfelekezetem igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely temetkezési és hullaszállítás ügyben sziveskedjenek üzletemet (Alexandri [Teleky] u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főtörökvésem leend a lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárással nagybecsű bizalmukat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel
CSEKŐ LAJOS.

Bármilyen komplikált és különleges óra precíz javítását kritikán felüli alapossággal végzi

TISZAY JÁNOS

órás, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feltalálója. ALEXANDRI-(TELEKY-) UTCA 9. SZÁM ALATT.

Hirdetéseket lapunk részére felvesz
BÉRES KÁROLY
könyvnyomdája.

A NAGYVÁRADAI HITELBANK R.-T.

Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, kifizetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.

Folyósít váltó-, jelzálog-, előleg- és folyószámla kölcsönt.

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. ☐☐☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla lelkész (Emléktér 32).

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: Negyedévre 10 Lei. Egy évre 40 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

Adventi ének

Édes Jézus, jövel hozzám,
Vidámitsd fel halvány orcám.
Légy gyámolom, Légy vezérem,
Oltalmadat esdve kérem.

Patakként hull könnyem árja
Tiszta fehér nyoszolyámra;
Számláld meg a hulló könnyet
S szívem, lelkem mindjárt könnyebb.

Ha lelkemből sóhaj támad,
Óh, vedd hála-imádságnak.
Ne nézd bűnöm, sok nagy vétkem,
Irgalmadból adj részt nekem.

Édes Jézus, jövel, jövel!
Hitem karja körül ölel.
Maradj nálam, lágy vendégem,
Engedj boldog üdvöt érnem.

Kürthy Károly
ref. lelkész.

Könyörgő sóhaj

Krisztusom, rólad prédikáltam,
Mind a jó, mind a rossz napokba.
Biztam benned, hittem szavadnak
Kis iskolás koromtól fogva.

Ifjuságom tündéri álmán
Te voltál a fényes igézet;
Szemem a fehér orgonákon
Nem pihent meg, arcodra nézett.

Most is, éltem kezdő nyarában
Ezernyi gonddal harcra kelve
Feléd táru! szívem s a lelkem,
Mint nyíló virág szomjas kelyhe.

És mig karom küzködve fárad
A súlyos és nehéz robotba,
Te jó, te szent, tekints, tekints rám,
Ugy, mint iskolás koromba'.

Kürthy Károly
ref. lelkész.

CSÖNDES ÓRA

NAGY ÁR

Angliában Cromwell Olivér protektorsága idejében egy embert felségsértés miatt halálra ítélték. Az elítélt feleségének sikerült az örökön keresztül bejutni a hatalmas protektor sátorába. Ott lábai elé borult, térdeit átölelte és patakozó könnyek között kérte, hogy kegyelmezen meg elítélt férje életének. De Cromwell kérlelhetetlen maradt. Nyers szavakkal utasította el a nőt: „Férjed eljátszotta életét. Mikor holnap megszólal az estharang, akkor viszik a vesztőhelyre.” Evvel elbocsátotta a szegény asszonyt.

Mikor a kövekező nap estéje elközelgett s az alkony leszállófélben volt, egy női alak surrant föl a toronyba, ahol az a harang függött, melyet este szoktak meghuzni. Fönt a haranglábnál megállt, tágranyílt szemeit a harangra függesztve. Végre megmozdul a harang, de hangot nem ad, mert az asszony a harang nehéz nyelve

és oldala közé tette kezét, hogy a hangot fölfogja. Így megy ez minden ütésnél. A harangnyelv nehéz, megsebzti gyöngye kezét, nemsokára patakokban foly a vér sebeiből, de ő, fájdalmát leküzdve, helytáll. A kéz szét van tépve és roncsolva, már csak egy csonk maradt belőle, de az asszony meg nem tántorodik, hanem helyén marad. Már közel van az elájuláshoz. „Még most sem hagyja abba odalent az öreg, süket harangozó?” — így sóhajt föl gyakran. De ameddig a harang mozog, ő is kitart. Végre végre megszűnik lóbálódzni a harangnyelv, végre a harang is megáll. De ő még mindig vár, hogy egy utolsó, elkésett kongás nem veszélyezteti-e férje életét? — Azután lejön a toronyból s a protektor sátorába siet. Eppen akkor ér oda, mikor a protektor odabent szitkozódni kezd, hogy miért nem szól az estharang, mikor az elítélt kivégeztetésének ideje már régen elmúlt. Ekkor az asszony berohan, mielőtt az örök meggátolhatnák: „Óh uram, huzzák a harangot, de én minden hangot fölfogtam ezzel a kézzel.” Avval megmutatja kezének véres roncsát.

Aldozatkészség

I. Ujvárosi orgona és templomvilágítás

Egy idő óta egyre több gondot okozott egyházunk vezetőségének az a körülmény, hogy az újvárosi templom orgonája, amely egy időben városunk legjobb orgonája volt, mind jobban és jobban használhatatlanná vált. Elkerülhetetlenné lett annak alapos kijavítása. A költségek nagysága jó ideig tétlenségre készítetett bennünket, míg végre a hívek adozatkészsége ez alkalommal is segítségére jött egyházunknak és lehetővé teszi, hogy e remek, mesterművi orgonát — az egyházközség tagjainak javára és öröme — a tönkremenéstől megmentsük.

Páratlan a maga nemében az az adozatkészség, amellyel egyházunk tagjai nagy összegek adományozásával az ez irányban telmerülő fokozott igények kielégítésére siettek. A református hívek közismert adakozási készsége elismerésre méltó módon nyilvánult meg az alkalommal is. Akadtak ugyan egyháztagek, akik a megváltozott körülményeket nem tudván mérlegelni, nemcsak a köteles adozathozatalnak vonakodtak eleget tenni, de e nemes cél érdekében önkéntesen fáradozók munkásságát sem a legjobb indulattal bíralták meg. Annál örvedetesebb volt tapasztalni az egyháztagek nagy többségének jószívű és bőszeges adozatkészségét. Tettük önmagában hordja jutalmát és dicséretét. Istennek sokszoros áldása bizonyítsa meg éltökben a Szentírásnak szavait: „A jókedvű adakozót szereti az Isten.” — A gyűjtésben különösen ifj. Vargha László egyh. jegyző és Gargya Géza s. lelkész fáradoztak.

1000 L. Németh Pál, Nagyvárad Hitebank, Egyesült bank és takarékpénztár.

700 L. Ifj. Mónus Sándor.

500 L. Ifj. Cser János, Balaton József és neje, Tarsoly János, Boros Péter, Orbán Ferenc, Vargha László, Bódis Ferenc, Nagyvárad Takarékpénztár, Agrár Takarékpénztár, Biharmegyei takarékpénztár és Hungária gyár, Keleti Bank, Krausz-Moskovits gyár.

300 L. Molnár János, Balogh Mihály, Nagy József, K. Nagy Lajos.

„Te azt mondtad: mikor az estharang megszólal, férjem életének vége. De a harang nem szólalt meg, mert én feltartóztattam.” A hatalmas ur hátrahőkölt: „Asszony” — mondta — „nem tudok neked ellentállni; menj, mondd meg férjednek, hogy szabaddá lett a te véred által.”

Miért meséltem el ezt a történetet? Mert ez egy halvány, másolata annak, amit Jézus tett mi érettünk. Ő is vérevel vásárolt meg bennünket, hogy minket, elítélteket, örök halálra kárhözottatottak, megmentsen. „Tudjátok,” — mondja az apostol — „hogy nem veszendő állatokon, mint aranyon, vagy ezüstön váltattatok meg a ti hiábavaló életetekből, melyet a ti atyáitoknak tanításokból vettetek volt, hanem drágalátos véren, t. i. a makula és szeplő nélkül való báránynak a Krisztusnak véren.”

250 L. N. N.

200 L. Czégény Sándor, Szabó László, Hant Frigyesné, özv. Szabó Józsefné, Szilágyi Géza, Boros János és neje, Tonk Emil, Miskotczy Albert, Vaiszlovich Lajos.

150 L. Czira Kátmáné.

100 L. Kutassy Béla, Oláh József, Mester Mihály, Tóth Sándor, Nagy János, Tóth Zsigm., Kovács József, Csarkó András, Major Ferenc, Vargha Erzsébet, Birinyi Ilona, Kerekes Ferenc, Juhász József, Szabó Lászlóné, Joó Lajos és neje, Béres Károly, Balogh Gyula, Csekő Lajos, Forgó Lajos, Harmathy Károly, Fazekas Lajos, Danó György, dr. Möriz Ernő, Csapó Lenke, Felvinczy Lajos.

50 L. Varga József, Fráter Zsigmond, Zagyi Mihály, Kiss Ilonka, Somogyi József, Berkesi István.

40 L. Andriska Jánosné, Fóris Mihály.

20 L. Kun Sándorné.

15 L. Korváth Zsófia.

5 L. Özv. Gulyás Károlyné.

(A kimutatást folytatjuk)

II. A velencei imaház építésére:

Kovács Zoltán vállalkozó 100 Leit, özv. Kovács Albertné 50 [ném régen jöttek Kolozsvárról városunkba s máris ily szép jelét adták együttérzésüknek], továbbá Tóth Kálmán bádogos 40 Leit.

III. Egyházi közszükségletre:

Demeter János 70 éven felüli szücsmester — lapunk buzgó olvasója — 100 Leit, özv. Udvari Pálné 45 T. M. 10, Takács Endre 20, Kis Sándor 15 Leit adott.

H I R E K.

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje

Olasziban délelőtt 10 órakor Varga Gedeon hitoktató s. lelkész, este fél 6 órakor Csernák Béla lelkész szolgál.

Ujvároson délelőtt 10 és délután 3 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál.

A velencei imaházban d. e. 10 órakor Kiss Károly vallástani lelkész szolgál.

Előfizetésük megújítására bizalommal felkérjük t. olvasóinkat. Közöljük, hogy akik egy negyedévre előfizettek, s az első számtól kezdve kapták lapunkat, azoknak előfizetése december 1-én lejárt. Az előfizetési díjak az olasz-i lelkész hivatalba, vagy az egyházi pénztárba (Szt. János-utca 82.) esetleg Béres Károly nyomdájába küldendők be.

Kürthy Károly lelkész, a nagykarolyi, majd a szatmári egyházak s. lelkésze, akinek tollából a szatmári Egyházi Híradóban gyakran [olvasunk] vallásos költeményeket, verseit „Virágos kertemből” cím alatt egy kötetbe foglalva Nagykarolyban kiadta. Költeményeiből kettőt bemuta-

tunk. Könyvére, amelynek ára 15 lei, olvasóink figyelmét szeretettel felhívjuk.

Temesváron a reformátusok összeírását a presbyterek végzik, akik városrészenként magok között felosztották e munkát és személyesen keresik fel és látogatják sorra a református családokat. Ez az, amit adóügyeink vezetője Debreczy Imre atyánkfia nálunk is régóta sürget.

A temesvári Egyházi Újságból olvassuk, hogy ottani testvéreink egyházközségi fentartási alapra rövid idő alatt 40.000 leit adakoztak össze. Az egyházközségnek ezer adófizetője után 100.000 lei adományt várnak e célra.

A jó példa vonz. Nemrégiben emlékeztünk meg arról, hogy valaki önként jelentkezett az adófizetők sorába leendő felvételre és már ismét hasonló szép esetről irhatunk. Bor Imre törvényszéki irodatiszt kérte az adózók közé való felvételét és négy évre visszamenőleg fizette ki adóját, hogy így az alkotmányos jogok gyakorlatába léphessen. Reméljük, hogy még számosan fogják követni a tiszteletreméltó gondolkozást.

Magyar Nép címmel egy igen ügyesen szerkesztett, egyházi életünket is figyelemmel kísérő, képes hetilap indult meg Kolozsváron dr. Nalaczy István és Gyallay Domokos szerkesztésében, mély a falusi népnek sok hasznos és gyönyörködtető olvasmányt nyújt. Aki ismeri Gyallay Domokos Ősi rögön cím alatt kiadott elbeszéléseit, amelyekben egy nemes lélek tiszta világfelfogása nyilatkozik meg, az lapja felől a legjobbat remélheti. Előfizetési ára egész évre 44 lei, negyedévre 11 lei.

Kérelem. Lapunk 1, 3, 4, 5. számai teljesen elfogytak. Vannak előfizetőink, akik keresik ezeket a példányokat, mert minden számot megőriznek. Valaki e számokat nélkülözheti, legyen szives szerkesztőségünkbe beküldeni (olaszi-i lelkészi hivatal).

Gyermekkerl címen megindult Amerikában az első református gyermekújság.

A „Református Híradó“-ra

december 1-ig beérkezett előfizetések:

(Folytatás.)

Egész évre: Soltész Elemér Nagybánya, Szunyogh László, Németh Pál, Mester Mihály, Tóth Elek, Kovács Mihályné.

Félévre: Balogh János algondnok, Buttyka Lajos, Bordé János, Czeglédy Jeremiás, Csósz József, Dohy Bertalan Közsegremete, Gara József Szentandrás, Kelemen Kálmánné, Kágyi Szabó István, Merza Sándorné, Máthé Pál, Mészáros Miklós, özv. Nemes Lajosné, Nagy Ferenc dr. Oláh Béla, dr. Szőke Ferenc, özv. Tanka Miklósné, Tóth Elek, Vadász Ferenc, Zathuréczy Gedeon, Zagye Mihály, Vízny János, Báthory József, Dukrét Lajos, dr. Frankó Józsefné, Hamar

Dániel, Jankai Mihályné, Szabó Zsuzsanna, dr. Bige Géza (Debrecen), dr. Nagy Sándor (Erdőd), Országh Antal, Paksy István, Gyulay János, Szabó László, Kecskeméti László, Mogyorósi József, Molnár Józsefné, Méhes Lajos (Bihar), Mócz Péter (Belényes), Tötös Mihály, Tóth Gábor (Kishábon).

Negyedévre: Bárdos István, Biszterszky Iván, Bakó Sándor, özv. Barczagh Albertné, Bükk Ilona, Bige Gyula, Buzás István, Biró István, Biró Lajos, Bor Imre, Bor Vera, Biró Gyula, Borbély Lajos, Babuczai István, Buzi János, Boczoni Ferenc, Böszörményi József, Bulbuk Jenő, Beregi Sándor, Csanády Kálmán, Csizmadia János, Czirják Sándor, Czira Kálmánné, Csilcsér György, Diószegi M. tyás, Dézsi István, Dull István, Dajka Ferenc, Diószegi Albert, Demeter János, özv. Farkas Imréné, Fekete Lajos, Fekete József, Főző Jenő, Fodor József, Fekete János, Bujdosó Lajosné, özv. Bozsó Jánosné, Czirják István, Cserepes Imréné, Doby István, Fekete Nándor, Fekete István, Gyémánt Elek, György László, özv. Gál Józsefné, Gál László, özv. Györi Józsefné, Gulyás János, Gergelyfy Klára, Gajdó Gáspár, Gonda János, Hajnal Árpád, Hajdu Ferenc, Herczeg János, Horváth Teréz, Horváth Sándor, Hajnal József, Horváth József [B.-Diószeg], Horváth Lajos, Jakabos Tivadarné, Ignác Lászlóné, Józsa Károly, Koos Elek, Kiss Lajos, Köteles Gáspár, Kondor László, Kágyi Lajos, Körözy Árpád, Kovács Lajos, Kiss Gyula, Kálmán János, Kis Ferenc, özv. Kántor Imréné, Kalenda János, Kovács Imre, Kádár Albertné, dr. Koroknay Györgyné, Király Károly, Kiss Imre, Kovács László, özv. Kiss Gyuláné, Kis Gábor, Lovász Vilmos, Ludász Istvánné, Mózsik Albert, Mányi Ferenc, Magyar Mihály, Márk Zsigmond, Molnár Géza, Mészáros Lajos, Muszka János, özv. Macskási Alajosné, Mészáros Sándor, Nagy Sándor, Nagy Imre p. s. t., Nagy József, Nagy Jotán, id. Nagy Lajos, K. Nagy Lajos, Nagy Elek, özv. Nagy Józsefné, özv. Nagy Károlyné, Nagy László, Nagy Gábor, Nagy József, T. Nagy Sándor Hksztmiklós, özv. Nagy Sándorné, Oláh István, Ormos Lajos, Perczel János, Polcz Sándor, Pázmány Ferenc, Pakó Bálint, Pécsy Lajos, Pankolics Károlyné, dr. Radnai Zoltán, Rigó János, Ref. Lelkészi Hivatal Tenke [14], Várásfenes [10], Belényes [40], Pusztajlak [10], Mezőtelegd [15], Bszjtános [14], Magyarcséke [5], Hegyközpályi [4], Belényesujlak [2], Stern Zoltán, özv. Steffner Ferencné, Sós István, Somogyi Lajos, Saja Róza, Sáradi Péterné, Somosi Miklós, Székely Sándor, dr. Szeles István, Száva Antal, Szabó János, Szántó Gyula Margitta, özv. Staudary Györgyné, özv. Szabó Józsefné, Szabó Gyula, Szekeres István, Szücs József, Szabó Károly, Szász Dávid, Tripsó Sándor, Tóth Béla, dr. Tóth Kálmán, Török Lajos, dr. Tóth Lajos, Takács Vince, Takács Géza, Tötös György Szilagybagos, Theisz Jánosné, Turi Sándor, Török Lajos, Tömpe György, Udvarhelyi Béla, Ürögdi Béla, Vonz József, Váradi Imre, Venyige Gáspár, Varga Dezső, özv. Váci Lajosné, Vajna Józsefné, Veres György, özv. Zilahy Józsefné, özv. Zagyva Gyuláné, Vitályos Albert.

Lerchner Ernőné női divat terme
Alexandri (Teleky) -utca 49.

A legkényesebb izlésnek megfelelő megbízások elfogadtatnak.

Készülékek: kosztümök, estélyi és utcai ruhák, valamint táncruhák fia al leánykák részére.

Gyászruhák 48. szükség esetén 24 óra alatt készülnek.

4-6

KLEIN ÉS TARJÁN
 református vallástani kézikönyvek nagy raktára
Oradea-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király (Rákóczi) -út 6. szám.

Ertesítés. Van szerencsénk egy a Nagytiszteletű Ref. Lelkészi kar, mint az igen tisztelt ref. Tanár és Tanító Urak szives tudomására hozni, miszerint a ref. vallástani könyvekből stb. a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület részére teljes lerakatot létesítettünk. Ezen tankönyvekből beérkeztek a következők:

Református Énekeskönyv
 kötelező használatra megállapított kiadás.

Elemi iskolák részére: Mocsári László: Bibliai történet II. osztály részére. — S. Szabó József (B. P.): Bibliai történet az I. és II. osztály részére. — Fiers Elek: Vallástani hézikönyv a III. és IV. osztály részére. — Nánai Béla: Egyháztörténet az V. osztály részére. — Szappanos Károly: Vallásban a VI. osztály részére.

Közép- és polgári iskolák, tanító- és tanítónő-képző intézetek részére: Farkas Kálmán: O- és Ujszövetség az I. és II. o. részére. — Barla Jenő [Gergely Kovács-Szabó]: Keresztény Hittan a III. o. részére. — S. Szabó József [Gergely-Kovács]: Ker. Erkölcsstan a IV. o. részére. — S. Szabó József: A Ker. Egyház története I. rész az V. o. részére. — S. Szabó József: A Ker. Egyház története II. rész a VI. o. részére. — S. Szabó József: Keresztény Egyháztörténelem különös tekintettel a magyar prot. egyház történelmére. Tanító- és tanítónőképző-intézetek részére és a középiskolai összevont vallástani céljaira. — Dr Erdős József: Ker. Hit- és erkölcsstan VII. o. részére. — S. Szabó József: Ker. Hit- és Erkölcsstan tanító- és tanítónő-képző-intézetek számára. — **Dr Balogh Ferenc és S. Szabó József: A Magyar Protestáns Egyház története középiskolák VIII. o. részére.** — Murányi: Bibliai szemelvények. Szikszay György: Ker. Tanítások és Imádságok. 97-ik kiadás.

Cégünknel beszerezhetőek finom famentes papíron készült iskolai nyomtatványok, u. m.: **Előmeneteli és mulasztási napló, Haladási napló és Felvétel napló.** Az összes elemi iskolai tankönyvek és iskolai felszerelések, írószerek, térképek, stb.

2-2 Kiváló tisztelettel **Klein és Tarján.**

Összes gyógyszerek

gyógyszer különlegességek, pipere szappanok, parfümök, **toilett-cikkek**, **Alabástrom-crème**. kötszerek, **Liszka-olaj**, a legjobb minőségben kaphatók

Németh Pál Arany Kereszt gyógyszerárában
 □ Piata Unirii (Szent László-tér) □
 a Városháza mellett. 6-26

Bármilyen komplikált és különleges óra precíz javítását kritikan felüli alapossággal végzi

TISZAY JÁNOS

órás, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feltalálója. ALEXANDRI-(TELEKY-) UTCA 9. SZÁM ALATT.

ORGONA homlokzatsipok

4-13 a rekvirált sipok helyébe **elsőrendű kifoljelben** készülnek

Wegenstein Sipót és Fia orgona-gyárában
Timisoara — Temesvár.

A sipmérték beküldése ellenében költségvetéssel díjtalanul szolgálunk! — Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek.

Harmoniumok raktáron!

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallásfelekezetem igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely temetkezési és hullaszállítás ügyben szíveskedjenek üzletemet (Alexandri [Telesy] u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főtörökvésem leend a lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárásommal nagybecsű bizalmukat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel

9-26 **CSEKŐ LAJOS.**

Hirdetéseket lapunk részére felvesz
BÉRES KÁROLY
 könyvnyomdája.

A NAGYVÁRADI HITELBANK R.-T.

Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, kifizetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.

Folyósít váltó-, jelzálog-, előleg- és folyószámla **kölcsönt.**

7-13

Református Híradó

Vallásos irányú néplap. Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla lelkész (Emléktér 32).

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: Negyedévre 10 Lei. Egy évre 40 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

Eltörlé bűnünket . . .

(1. Ján. III. 5.)

Nagyon sokszor hangzott már a kérdés: miért jött Jézus erre a világra? A kérdésre nagyon sokféle képen váaszoltak már az emberek, de válaszuk sokféleségén nem csodálkozhatunk, mert annak oka az, hogy Jézus életéből, munkálkodásából, személyesétől sokféle áldás fakadt. Már a tanítványok, ahányan voltak, annyiféleképen fogták fel Jézus személyét: láttak benne barátot, mestert, nevelőt, megváltót, idvezítőt, urat . . . Manapság is, ahány ember feléje fordul, annyi áldást nyerhet tőle.

Meggyőződés, hogy Jézust, az ő személyét, küldetését akkor fogtuk fel leghelyesebben, megváltói hatalmát akkor tapasztaltuk meg igazán, ha lelkünk János apostollal együtt vallja: „Jézus azért jelent meg, hogy a mi bűneinket elvegye.“ Ez az evangéliumi igazság csendül meg szép adventi énekünkben is: „Fölvevé testünket, eltörlé bűnünket.“

CSÖNDES ÓRA

Krisztus nélkül való világ.

Egy ember álmodott a Krisztus nélkül való világról. A különféle keresztyén népek sok ezer képviselőjét látta bemenni egy nagy templomba. Mikor minden hely zsufolásig megtelt s a harangok elnémultak, akkor felállott egy férfi és fejtegette az összejövetel célját. Így szólt: „Nagy korúak lettünk. Nem akarunk többé keresztyéneknek neveztetni. Ezután tulajdon bölcsességünk világosságánál akarunk járni.“ Ez a nyilatkozat nagy tetszést aratott. A jelenlevők egyik része összeförte a keresztet, másik része széttépte a bibliát. Mikor az izgalom kissé csillapodott, megnyílt az oldalajtó s rajta belépett egy egyszerű alak. Mindenki észrevette, hogy Krisztus az. Így szólt: „Nem akarom rákényszeríteni magamat az emberiségre. Ha nem kívánnak, visszavonulok, de visszavonok mindent, amit én, vagy enyéim adtak e világnak. Azután eltűnt. A jelenlevőket leirhatatlan érzés fogta el. A gyűlés eloszlott. Csöndben hagyták el a templomot. Oda künn mindenkinek feltűnt, hogy a hol a templomok, kórházak, szeretet-

Bűn! Milyen kellemetlenül hangzik ez a szó! Nem hiába, hogy sokan vannak, akik ezt a szót szeretnék örökre kitörölni a szótárból. Szeretnék a bűn fogalmát kiküszöbölni gondolkodásukból. Azzal mentegetik a bűnösöket, hogy azok csak betegek. A könnyelmű, kicsapongó, iszákos, indulatos, önző, szeretetlen, igaztalan embert azzal védik, hogy más-ként nem cselekedhetett. Azt mondják, hogy azokra a régi kemény szavakra: töredelem, bűnbánat, megtérés, újjászületés — nincs semmi szükség. Jobb lenne, ha ebben a kis lapban is ilyen rossz csengésű, kellemetlen hangzású szavak helyett valami vidámabb, mulatságosabb igéket írának.

Mi nem engedhetjük elfeledni ezt a szót: bűn. Nem nyugodhatunk bele, hogy a bűnösöknek az evangéliom ne prédikáltassék. Hiszen annak, aki megbotlott, bűnre tévedt, rosszba merült, semmivel sem lehetünk inkább segítségére, mint azzal, hogy felébresztjük öntudatát, felnyitjuk szemét, hogy lássa meg bűnös voltát. Mert abban a pillanatban, mikor

házak állottak, üres helyek ásitottak. Nem volt többé sem kórház, sem árvaház, sem szegények konyhája, menedék hajléka. Nem volt, aki a betegek, szegények, gyermekek körül a szeretet szolgálatait végezzé. Minden megváltozott. A pogányság szelleme hatalmas, egyre szélesebb utat tört magának. Durvaság, kegyetlenség, önzés, általános erkölcstelenség kapott lábra.

Mindez oly félelmetes volt, hogy az álmodót rettegetés és gyötrellem fogta el, s felébredt. Mikor felébredt, s látta, hogy mind az csak álom volt, hálát adott az Urnak, s kérte Jézust, hogy soha se hagyja el ezt a világot.

A földön minden fény eredetileg nap fény; a föld teljesen a naptól függ. Amint sötét, hideg, kihalt lenne a föld, ha a nap elvonná tőle sugarait, így járna az emberiség is, ha Krisztus megválnék tőle. Ha Jézus nem volna, nem volna többé karácsony, husvét, egyetlen keresztyén ünnep sem. Az egész emberiség a pogányságban és zsidóságban maradna. Milyen hideg, üres, vigasztalan, felelmes volna az élet; mert minden valóságos jó és nemes az evangélium gyümölcse, Krisztus ajándéka.

megismeri bűnös voltát, megkezdődik benne az igazi keresztes háború, harc a bűn ellen Krisztus vezérlete alatt, aki azért jelent meg, hogy a mi bűneinket elvegye.

Mit mondjunk arról, aki mikor éhes és terített asztalhoz ültetik, nem nyúl az asztalra föltálat pompás ételekhez, inkább éhen marad. És mit mondjunk azokról, akik bűnös létükre nem sietnek megragadni azokat a fölséges jókat, amelyeket Jézus kínál; nem sietnek hozzá, hogy átvegyék tőle az ajándékok ajándékát, amellyel Isten ajándékozza meg a világot: a bűnbocsánatot.

A bűnbánatra rendelt napok serkentsenek minket bűneink megösmérésére. Tárjuk föl szívünket Jézus előtt, hogy vegyen benne szálást, tisztítsa meg azt minden tisztátalanságtól, segítsen újjászületni. Adjuk átál neki magunkat. Ha bűneink megmaradnak; nem ő lesz a hibás, a mi vétünk lesz az.

A szegények és árvák ügye.

Az ősz keresztyén egyháznak egyik elsőrendű feladatát képezte az elhagyatott szegények, betegek gondozása és az árvák nevelése. Aldozathozataluk legnagyobb részét erre a célra fordították, és a szegények gondozására diakonnsokat választottak.

Egyházunkban, az I. t. c. 128–130. §§-ai értelmében már régóta szervezve van a szegények gondozása. Az egyházkerületi szabályrendelet szerint: akként, hogy a szegényügyi gondnok nyilvántartást vezet az elhagyatott szegényekről, árvákról és betegekről, akiknek gondozására szolgáló eszközök és módok: tartásra elhelyezés; — élelmi és ruházati cikkeknek természetben kiszolgáltatása, készpénz segélynyújtás, munkaképes gondozottaknak valamely gazdaságban vagy vállalatnál elhelyezése, elhagyott gyermekeknek örökbe adása stb. Erre a célra szolgálnak a „szegény alap” kamatai, a szegények perselyébe gyűlő adományok és egyéb ajándékok, de ezek bizony korántsem elegendők arra, hogy valami kézzelfogható eredményt elérhessünk. Nagyobb munkára, nagyobb áldozathozatalra van szükség, hogy azt a sok nyomorúságot, amit napjainkban látunk, ha már egészen el nem tüntethetjük is, legalább enyhítsük.

Ezt a feladatot eddig a presbyterium által választott szegényügyi bizottság végezte, de úgy érezzük, hogy ennek a munkának elvégzésére sokkal alkalmasabbak a nők, akik közelebb tudnak férközni a szegények szívéhez, jobban meglátják a nyomorúságot, jobban megtutják állapítani a szegénység mérvét, s akik a külső ajándékon kívül érző szívük melegét is oda adják a szenvedőnek és a keresztyéni szeretet jótékony fényével sugározzák be az elhagyatottak kunyhóit. »Mert az igazi jótékony célja nemcsak a földi nyomor enyhítése, hanem a lélek békéjének, és üdvének előmozdítása is. Ezt azonban

csupán külső ajándékozással elérni nem lehet. Az segít igazán, aki nemcsak külsőleg enyhíti a nyomort, hanem aki így tud szólni a szenvedőhöz: „Ne félj; — te sok verebecskénél drágább vagy” az Isten gondviselő jósága előtt.« [„Keresztyén Élet”]

Az olaszai paróchiális kör szegényügyi bizottságának egyik régebbi gyűlésén felvetődött az a gondolat, hogy a szegények gondozására a nők munkáját is igénybe kellene venni sőt ennek tulnyomó részét rájuk kellene bízni.

Milyen szép, milyen üdvös dolog lenne hát, épen most a karácsonyi ünnepek előtt, a keresztyéni szeretetnek nagy ünnepe előtt ha a szegények és árvák gondozására, segélyezésére, most próba képen, aztán állandóan egyházunknak buzgó asszonyai, leányai vállalkoznának és kisebb kerületenkint ötven-hatvan csoportosulva jelentkeznének a szegényügyi bizottság elnökeinek: lelkészeinknél és megbeszelnék velük teendőiket és beosztásukat, tanácsot és irányítást kérve tőlük. Ugy gondoljuk, hogy paróchiális körönként 4-4 ilyen csoport alakulna és kezdené meg áldást-hozó működését: az igaz szegények felkutatását, adományok gyűjtését és arányos szétosztását együttes megbeszélés szerint. Nem kell ide sem elnök, sem titkár, hanem csak érző szív, munkaképv és áldozatkészség. Már csak egy hetünk van karácsony előtt, de az akarat és szent lelkesedés ily rövid idő alatt is csodákat művelhet.

Igaz ugyan, hogy református és evangélikus egyházunk hölgyeiből már fenállana erre a munkára a Protestáns Jótékony Egylet, de ennek munkásságát már évek óta sajnálatosan nélkülözzük és megmozdulását még mindig hiába várjuk. De különben is minden egyletnek ügykezelése nagyon merev és szertartásos, és nincsen meg bennük a közvetlenségnek bensőséges melege. Egyébként a szegényügynek általunk javasolt megoldása és a Protestáns Jótékony Egylet továbbí működése nem zárja ki egymást, sőt nincsen akadály, hogy épen a Prot. Jót. Egylet tagjai végezzék az alapszabályok béklyói nélkül azt a munkát, amelyre bátorokodtunk a figyelmét felhívni.

Tudjuk, hogy épen a háborus évek alatt nagyon szép működést fejtett ki az Egylet és a Protestáns árvaház alapjára is tekintélyes összeget gyűjtött össze, — de épen ez a tény foglalkoztatja hűveinket már régóta abban az irányban, hogy miért nem ad az Egylet életjelt magáról és miért nem iparkodik az árvaház tervét anyagi erejéhez mérten megvalósítani?

Fölvetjük azt a gondolatot, hogy ha az árvaházi alap tőkéje nem is elegendő arra, hogy abból az árvaház intézményesen felállítsák, a kamatjövedelem felhasználásával mégis meg lehetne valósítani a kitűzött célt legalább részben, és akként, hogy — az állami gyermekvédelem mintájára — a felveendő árvákat nevelés és gondozás végett olyan tisztességes, becsületes családnál helyezzék el, ahol a gyermekeknek református vallásunkban nevelése is biztosítva lenne és ahol a szegény elhagyatott árvák éreznék a családi élet melegét is. A felügyelet minden tekintetben az árvaházi bizottság hatáskörébe tartoznék.

Ajánljuk ezt a megoldást az Egylet vezető-

ségének figyelmébe. Már most jelezzük, hogy lapunkban legközelebb közölni fogjuk az árvaházra begyűlt vagyon összegét, továbbá az alapítványokat is az egyes alapítók és adakozók neveinek ismertetésével. Így tisztábban fogunk látni és gondolkozhatunk a fölött, hogy a felvetett terv megvalósítható-e. Bizvást merjük állítani, hogy ha az árvák nevelését, — habár ebben a formájában is, — megvalósítjuk, úgy nagy mértékben számíthatunk egyes nemesen érző lelkeknek évenként megismétlődő pénzbeli és természetbeli adományaira, akik várva — várják az alkalmat, hogy szívük melegével áldozhassanak az: árvákügyének.

-y

Egy igaz református.

Kulcsár Sándor póstás altiszt atyánkfia gyönyörű példáját adta annak, hogy mit tehet egy igaz református akkor, ha egyháza érdekeit szíven viseli és semmiféle fáradságot nem kimél egyháza nemes céljainak megvalósítása érdekében. Egy maga 1387 Leit gyűjtött össze az újrosi templom orgona és világítási költségek fedezésére, abban a körzetben, ahol szolgálatot teljesít. Hogy félvirulna egyházunk, ha sok hozzá hasonló buzgó tagjai lennének. Buzgólkodása szolgáljon példaként! Itt adjuk munkája eredményét:

100 Leit: Csizmadia János, Sinka László, Herzberger Dánielné, Kulcsár Sándor; 50 Leit: özv. Cserepes Imréné, Orbán József; 40 Leit: György László, Ceglédy Jenő, Gulyás János, Oláry Gyuláné, Fazekas Károly; 30 Leit: Kirzsner Mór; 20 Leit: Kiss Géza, Pázmány Ferencz, Pázmány Gyuláné, Fekete Lajos, Pázmány Lajos, özv. Sarkady Sándorné, dr. Gyenge János, Erdélyi István, Tándor Lajosné, Nagy László, özv. Váczy Lajosné, Zemplényi Ferenczné, Dézsi-Lajos, N. N., Láposy Erzsébet, özv. Bereczky Imréné, Jámbor Lajos, Nagy Lajos, Bátyi Mihály, Ifj. Kovács József, Serbán Pálné, N. N., Torzsás György, Gercsényi Sándor, Csizmadia Gáspárné; 10 Leit: Széll Ferencz, Dézsi Iczuka, Gyulay N., Sarkady Béla, Petra Józsefné, Szabó János, Sztók János, Köteles Péter, Magyar Józsefné, Kezdődy Gyula, Imets Illésné, Fehér József, Szabó István, Boros Péter; 5 Leit: Cser József, Kajdy József; 2 Leit: Polatsek Antal; 1 Leit Leit Nagy Sándor adományoztak.

(A kimutatást olytaljuk)

Anyakönyvi adatok

1921. december 1—15-ig.

Megkereszteltettek: Péntes Erzsébet, Boka Margit, Lükös Károly, Vara Bik Károly, Tarssly Olga, Kiss Katalin, Nánási Silvia, Valkai Arpad, Márton Imre Sándor, Kiss Kálmán Mihály, Székely György Miklós, Dabinszky Elza, Sebestyén Mária, Deme Sándor, Mária József, Szilágyi Miklós

Megesküdttek: Gajdi Gáspár ref. — Módi Margit ref.; Nagy Ferencz ref. — Fazekas Mária ref.; Marosán Géza g. kath. — Jámbor Margit ref.; Váczi Aladár ref. — Kallai Berta ref.; Bondár Lajos ref. — Czina Julianna ref.; Tóth József ref. — Papp Margit r. kath. Potogan János ref. — Csordás Agnes ref.

Meghaltak: Tompa Julianna, özv. Szabi

Györgyné 77 éves, Rácz Eszter 1 éves, Veres Sándor 59 éves, Sárközi Margit 2 h., Hanpuczi Julia 52 éves, Mezei Pál 68 éves, Harangi Lajos 54 éves, Szabó János 63 éves, Fekete Klára 33 éves.

H I R E K.

Vasárnapi istentiszteletek sorrendje

Olasziban délelőtt 10 órakor Gargya Géza s. lelkész, este fél 6 órakor Varga Gedeon hitoktató szolgál.

Ujvároson délelőtt 10 órakor Varga Gedeon hitoktató, délután 3 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál.

A velencei imaházban d. e. 10 órakor Kiss Károly vallástanító lelkész szolgál.

Kérelem. Azokat az előfizetőinket, akiknek előfizetésük december 1-én lejárt, kérjük, hogy a negyedévi összeghez [10 L.] december hóra még 4 Leut, így összesen 14 Leut sziveskedjenek beküldeni, hogy a lejárat nap mindnyájuknál március 31 legyen. Ezzel a lejárat nyilvántartását könnyítik meg.

A vallásszabadságot biztosító 1621-iki nikolsburgi békekötés emlékére a velencei elemi iskola az imaházban d. u. 3 órakor, az újvárosi elemi iskola d. u. 4 órakor az iskolai tanteremben emlékünnepet ül, amelyre a szüléket és az egyház tagjait tisztelettel meghívják.

A velencei imaházban dec. 18-án délután 3 órakor tartandó ünnepély műsora: 1. Kezdő ének: XC. zsoltár. 2. Imádságot mond: Kántor Rózka a. 3. „Bethlen Gábor” irta: Oláh Gábor, szavalja: Mihály Margit k. a. 4. „Győzelem” irta: Vargha Gyuláné, szavalja: Német Mihály V. o. t. 5. Emlékbeszédet mond: Kiss Károly vallástanító lelkész. 6. Luther biblia éneke, irta: Zábrák D., szavalja: Molnár Erzsébet VI. o. t. 7. „Jöjjönél a te országod” irta: Keéky J. szavalja: Kántor Juliska k. a. 8. „Imánk fel tör az ég felé” ... hegedű kísérettel két hangra éneklük: Kántor Juliska, Kántor Róza, és Boros Margit k. a. 9. „Jézus követése” irta: Zábrák D. szavalja: Virág Lajos VI. o. t. 10. „Isten” irta: Nagy Lajos, szavalja: Bondár Sándor VI. o. t. 11. Imádságot mond: Kiss Juliska k. a. 12. Záróének: 179. dics. 10. v.

Az újvárosi ref. isk. f. é. december 18-án, d. u. 4 órakor tartandó emlékünnepegyének műsora:

1. Prolog, elmondja: Sajtos János IV. o. t. 2. XLII. Zsoltár, éneklük a növedékek. 3. Felolvasás a nikolsburgi békéről, tartja: Koppányi Maria tanítónő. 4. „Győzelem” irta: Vargha Gyuláné, szavalja: Szántay Lajos I. o. t. 5. Térj magadhoz drága Sion... éneklük a növedékek. 6. „Bethlen Gábor” irta: Csengery Gusztáv, szavalja: Bokor Sándor IV. o. t. 7. Nem hagyjuk el a bibliát, szavalja: Nagy Margitka II. o. t. 8. Mennyben lakó én Istenem... éneklük: Krizsán Margitka, Gulyás József, Öry Ferencz és Tarsoly Gyula IV. oszt. tanulók. 9. A mi Atyánk... irta: ifj. Szász Béla, szavalja: Beregszászi József III. o. t. 10. „Hymnus”... éneklük a jelenlevők. 11. Melyiket? szavalja: Klein Franciska III. oszt. tanuló. 12. LXV. Zsoltár, éneklük a jelenlevők.

A presbytérium vasárnap [18-án] d. u. 4 órakor az újvárosi tanácsteremben gyűlést tart, amelynek egyik fontos tárgya az 1922. évi költségelőrányszat megállapítása.

Kulturstély Nagyszalontán. Folyó hó 17-én este nagyszabású kulturstély lesz Nagyszalontán, amelynek jövedelme felerészben a szatmári tanító-nőképző intézet, felerészben pedig a szalontai református iskolák segélyezésére fog fordíttatni. Az estély műsorát nagyjából szatmári szereplők látják el. A hangversenyt követő vasárnapon ünnepi istentisztelet is lesz a nagyszalontai református templomban, amelynek keretében László János imát, Boros Jenő szatmári lelkész alkalmi egyházi beszédet fog mondani, Szathmáry József pedig solot énekel.

Ehunytak a hét folyamán: Harangi Lajos csizmadia, a Ref. Kör egykor szorgalmas látogatója Hétfőn temették el nagy részvét mellett. — Kovács Gábor presbyter társunkat nagy csapás érte feleségének elhalálásával, temetése szerdán délelőtt ment végbe. — Dr Schilling Arpád, képzőintézetünk volt orvostanára pedig édesatyját, Schilling Ottót vesztette el, akinek földi maradványait Kolozsváron helyezték nyugalomra. Nyugodjanak a boldog feltámadás reménye alatt!

Lerchner Ernőné női divat terme Alexandri (Teleky) -utca 49.

A legkényesebb izlésnek megfelelő megbízások elfogadtnak.

Készülnek: kosztümök, estélyi és utcai ruhák, valamint táncruhák fiatal leánykák részére.

Gyászruhák 48. szükség esetén
24 óra alatt készülnek.

5-6

NAGYVÁRADI

AGRÁR TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Ferdinánd király [Rákóczi] -ut és Posta [Uri] -utca sarkán.

Foglalkozik a **banküzlet** minden ágazatával. **Áttalásokat** az összes külföldi piacokra a legelőnyösebben és leggyorsabban eszközöl. **Betéteket** folyószámlán vagy könyvecskére előnyös kamatok mellett elfogad és felmondás nélkül visszafizet. Magán páncélszekrényeket [Safe deposits] bérbe kiad.

Lápossy Zeneiskola

Bethlen-utca 20. szám.

Hegedű, zongora és zeneelméleti tanszakkal; kezdő foktól legmagasabb fokig. Fiu és leány növendékek telvétele egész éven át. Felnőtteknek külön esti tanfolyam. **Mérsékelt tandíj.**

Összes gyógyszerek

gyógyszer különlegességek, pipere szappanok, parfümök, **toilett-cikkek**, **Alabástrom-crème**, kötszerek, **Liszka-víz**, a legjobb minőségben kaphatók

Németh Pál Arany Kereszt gyógyszer-tárában

□ Piata Unirii (Szent László-tér) □
a Városháza mellett.

7-26

9-10

Bármilyen komplikált és különleges óra precíz javítását kritikán felüli alapossággal végzi

TISZAY JÁNOS

órák, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feltalálója. ALEXANDRI (TELEKY-) UTCA 9. SZÁM ALATT.

ORGONA homlokzatsípok

5-13 a rekvirált sípok helyébe **első-rendű kifolgelben** készülnek

Wegenstein Sípót és Fia orgona-gyárában
Timisoara — Temesvár.

A sípmérték beküldése ellenében költségvetéssel díjtalanul szolgálunk! — Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltenek.

Harmoniumok raktáron!

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallásfelekezeten igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely **temetkezési és hullaszállítási ügyben** szíveskedjenek üzletemet (Alexandri [Teleky] u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főükrékvésem leendő a lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárásommal nagybecsű bizalmukat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel
10-26 **CSEKŐ LAJOS.**

Hirdetéseket

lapunk részére felvesz
BÉRES KÁROLY
könyvnyomdája.

A NAGYVÁRADI HITELBANK R.-T.

Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, kifizetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.

Folyósít váltó-, jelzálog-, előleg- és folyószámla **kölcsönt.**

8-13

Református Híradó

Vallásos irányú néplap. Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla lelkész (Emléktér 32).

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: Negyedévre 10 Lei. Egy évre 40 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu.

Hirdetéseket felvesz Bérés Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rá -) ut 14.

Krisztus a Megtartó.

Luk. II. 10—14. v.

Mikor karácsony éjszakája ráborul erre a sok szenvedéssel és nyomorúsággal megrakott világra, a szebb és boldogabb jövődő után épekedve sóvárgó embernek ma is megzendül a Bethlehem mezején nyájaik mellett virrasztó pásztorokhoz hangzott örvendetes angyali szózat: „*Ne féljetelek, mert ime hirdelek nektek nagy örömet: született nektek ma a megváltó, ki az Úr Krisztus.*“

Testi és lelki sebekkel megrakott világ várta egykor a sok százados ígéret beteljesedését. Minél sötétebb lett feje fölött a borulat és minél vigasztalanabb a bizonytalan jövődöbe való tekintés, a reménység és kétely habjain hánykódva, annál szorongóbb szívvel kérdezte: *Vigyázó, mit mondasz az éjszakaról?*

Micsoda fellélekezése volt az a sulyos kereszt alatt roskadozó embervilágnak, mikor megérte, hogy *az ige testté lett és csakugyan úgy szerette Isten ezt a világot, hogy az ő egyszülött fiát adta, hogy minden, valaki hiszen öbénne, meg ne haljon, hanem örök élele legyen!* Hogyan csillant fel a megtört szemekben a szebb és boldogabb élet reménye, amelyet már a bus lemondás vastag fátyla alá temettek el!

A Krisztusban nem csalódott senki, ha őszintén szívébe fogadta és tántorgás nélkül indult el vele az általa megmutatott úton. Nem, még akkor sem, hogyha az az ut szédítő mélységek és kavargó örvények partján vezetett el, mert egy láthatatlan kéz nyult felé és őrizte, hogy a halál torkába ne hulljon alá. Az a közel kétezer esztendő, amely az első karácsony óta elröpült az emberiség feje fölött, kétségbevonhatatlan bizonyosság arra nézve, hogy a Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz: Megtartója az emberiségnek.

Ennek a mai összetört világnak és ezer sebből vérző emberiségnek egyedül csak ez a tudat, ez a felismerés lehet megmentője. A meggyógyulás, az élet nem másutt, hanem csak a Krisztusnál és a Krisztusban van. A Krisz ustói megüresedett, a világ mulandó anyagi javait és az élet elkábító élvezet kereső szív a gyászos romlás örvényét nyitotta meg, amely összetörte és elnyelte az emberiségnek legszentebb és legdrágább értékeit s a bűnöknek kibeszélhetetlen özönével árasztotta el ezt a világot.

Ha Krisztus lesz ismét ura a sziveknek, ha vele úgy egygyé akarunk lenni, mint Pál apostol, elmondhatván: „*élek többé nem én, hanem él énbennem a Krisztus*“: akkor nem támad többé Kain módjára testvér a testvér ellen, az ádáz gyűlölet helyett az emberszeretet isteni törvénye kapcsolja össze a lelkeket, amely elevenen érzi, hogy a Krisztusban nincsen sem zsidó, sem görög, sem római, hanem egy Atyának vagyunk a gyermekei. Akkor újra megtanuljuk szeretni és keresni nem a földet és annak veszendő kincseit, hanem az örökkévalóságot, halhatatlan lelkünk valódi hazáját s a bujdosás helyéről igaz hittel vágyódunk oda, ahol a mi kincsünk, az Ur Jézus van.

Vajha a reánk következő karácsony ünnepe vétkes multunk és szörnyű mulasztásaink felismerésére és bevallására vezetne és a született Krisztusnak szívünkbe fogadásával rálép-nénk arra az utra, amely a kiontott vér- és könnytengertől áztatott világban kezdete lenne ama sóvárgott szebb jövődönek, hol egy boldogabb emberiség ajkán szakad fel hittől lelkesen a karácsonyi himnusz: *dicsőség magasságban az Istennek, békeség a földön és az emberekhez jóakarattal.*

Sutyok István.

A magyar anyanyelvű reformátusok elhelyezkedése

A trianoni békeszerződés a magyar reformátusokat különböző imperiumok alá osztván szét, a 2086 anyaegyházból 1008 maradt magyar uralom alatt. A többiek a következőképpen helyezkedtek el:

Román uralom alatt folytatja életét az erdélyi református egyházkerület a maga teljes egészében, 18 egyházmegyéjével, 566 anyaegyházával és közel 450,000 lélekszámával. Iskoláinak száma a múlt évi püspöki jelentés szerint 175-ről 573-ra emelkedett s 287 tanító helyett 896 működik. Középiskoláinak száma 8-ról 30-ra emelkedett.

Romániának jutott a régi tiszántuli egyházkerületnek is egy igen tekintélyes része, amely az egyházmegyék törvényszerű megnyilatkozása után „királyhágómelléki” kerületté szervezkedett, Sulyok István püspök és Domahidy Elemér főgondnok vezetése alatt; 180 anyaegyháza nyolc egyházmegyébe oszlik szét [Bánát, Bihar, Érmellék, Máramaros-ugocsa, Nagybánya, Nagykároly, Nagyszalonta, Szatmár] amelyek közül a szatmári 9 és a máramaros-ugocsa 9 egyház a nagybányai egyházmegyének kormányzását kérte. A közel 230,000 léleknek csak egy működő főgymnáziuma van Szatmáron, egy felső leánynevelő és egy női kereskedelmi iskolája, egy tanítónőképző-intézete ugyancsak Szatmáron, egy másik tanítónőképzője és egy polgári leányiskolája Nagyváradon.

Ruszinszki területre esett a tiszántuli egyházkerület máramaros-ugocsa és beregi egyház-

megyéinek többsége, valamint a tiszáninneni egyházkerület ungi egyházmegyéjének kisebb része. Ezek nem szervezkedtek egyházkerületté, hanem egyházmegyeközi bizottsággal kormányoztatják magokat, amelynek elnökei: Bihari Lajos salánki [máramaros-ugocsa egyhm.] lelkész és dr Polchy István beregi egyházmegyei ügyész. A bizottság már érzi elégtelenségét, legközelebbi összejövele alkalmával pl nem érezte magát felhatalmazottnak, hogy fegyelmi ügyeket tárgyaljon, előbb-utóbb kerületet kell szervezni ott is.

A csehszlovák területen két egyházkerület is alakult, az államhatalom minden beavatkozása nélkül.

A tiszáninneni egyházkerület ideszakadt része tovább is a „tiszáninneni” nevezet alatt szervezkedett. Püspöke Pálóczi Czinke István rimaszombati lelkész, főgondnoka Lukács Géza volt gömöri főispán. Beiktatásukról már megemlékezünk.

A dunántuli kerületnek cseh uralom alá jutott egyházai „dunántuli egyházkerület” nevet vették fel; püspökük Balogh Elemér pozsonyi lelkész, főgondnokuk Szilassy Béla losonci földbirtokos

Jugoszlávia uralma alatt három kerület töredéke él; az itt élő reformátusság természetes központja az alsó-baranya-bács-szlavoniai egyházmegye, amelyhez csatlakoznak Kelet felől a bánáti, Nyugat felől a dunántuli romok. 70,000 lélek él itt 60 gyülekezetben, még eddig Kontra János esperes vezérése alatt.

A régi öt egyházkerületből tíz egyházvidék keletkezett.

* * *

Közel s távolban élő testvéreinknek kívánunk boldog karácsonyi ünnepeket.

LÉVAY JÓZSEF SZENTPÉTERI ÜRES FÉSZEK CIMŰ NAPLÓJÁBÓL

1892. decz. 25. Eltöltöttük Karácsony első napját. En is megjelentem az urasztalánál, melyet most borított először a boldogult szüleim „áldott emlékére” általam készített szép asztalterítő. Jól esett lelkemnek szemlélni, hogy nevéket e szent helyen is ragyogó betűkkel jegyezhettem föl. Évek után évek fognak elmúlni s talán az én „fiúi szeretetem” ezen csekély emléke hosszú ideig fenmarad: de az abba himezett Lévy Péter és Dobai Szabó Juliánna nevekben, egy hosszú boldog élet örömeit, emlékeit rajtam kívül senki sem fogja többé érezni, tisztelni és dicsőíteni.

Itt ülök csendes, kedves meleg szobácskamban, míg ott künn a legkeményebb tél hidege fagyjal. Az éj néma csendessége vesz körül. Csak ők vannak itt velem, azok a látható alak nélküli árnyak! az a két megdicsőült öreg, kiknek nagy becsét és értékét a haladó idő csak emeli az én lelkem előtt.

Óh! Istenem. mily karácsonyunk volt ebben a kis hajlékban ma egy éve! Hogyan remegtünk, hogy szakgattuk szívünket már-már haldokló édesanyánk ágya körül! minő látvány volt annak az én csudálatos édes apámnak gyötrelme, fájdalom kifejezése, viselete! mikép, mily szivhasgató szavakkal mondta, midőn az általam hozott karácsonyi apróságokat az asztalra kiraktam, minek hoztad! minek hoztad! nem kell már az a halottnak!

Mindketten elköltöztek! Most gyötrelmek haldoklásnak és könnyhullatásnak már vége van. Az élet megy a maga útján, Az idő folyama ismét csendesen folydogál s mivel sem jelzi sima felületén a kincseket, melyeket feneketlen medrébe temetett.

1893. december 25. Alig szenteltem egyhuzamban annyi időt az itt mulatásnak, mint jelenleg. Tegnapelőtt estve érkeztem s csak holnapután reggel távozom. Kihozták a karácsonyi szent ünnepek, melyek most, mivel karácsony szombatja vasárnapra esett, három egész napig tartanak. Sok idő a vallásos buzgóság gyakorlására, sok a henyélésre és vigadozásra, melynek ugyan

Bibliás Erzsók Karácsonyi történet.

Az egész falu bibliás Erzsóknak hívta Kupás Andrásné asszonyt, mert olyan jól tudta benne a járást s olyan józan értelemmel tudta azt magyarázni, hogy maga az öreg Tiszteletes ur is elismerte ezt róla.

De amennyire bibliás volt Erzsók néni, annyira romlott lelkületű volt férje Kupás András. A dologkerülés, iszákosság züllötté tette Hiába volt Erzsók néni kérése, sirása, könnye Hiába kérte őt, hogy ne mutasson rossz példát fiának, a növenlék Andrásnak, nem használt az semmit.

Történt azonban, hogy egyszer amerikai ügynökök kerültek a faluba, kész utlevelet hoztak, nagy előleget adtak s minden jót ígértek s Kupás András is felcsapott, főleg a nagy előleg csábította. Mások az előleget családjuknak hagyták, ő elmulatta s elment, egy fillér nélkül hagyva őket. Az Úrnak 1910-ik esztendejét számlálták ekkor. Egy év múlva a fiatal Andrást is eivített katonának. Erzsók néni egyedül maradt. De ő azért nem esett kétségbe. Jó szövő-fonó asszony volt, elsőrendű gazdasszony, mindig tudta munkáját értékesíteni.

Hanem azért, mikor esténként magára maradt kis hajlékában, ilyenkor el-elfogta a keserűség. Sokszor kihallott az utcára, amint énekelte a 190-ik dicséret gyönyörű szép melódiáját.

1914-ben kiütt a háboru, a fiatal Andrást ez Csernovitzban érte, férjéről azt a hirt hallotta, hogy halálos betegen fekszik Clevelandban. Az alkohol tönkre tette szervezetét.

most már alig van valami lármásabb jele, mely a régi jó világra emlékeztetne, midőn még nektárt ontottak e hegyek s barátságos gyülekezésre vártak a megtelt pincék.

Az urasztalához járultam s gyakoroltam egy és más irányban a fölém telhető szűk jótékony-ságot. Ma adtam át a helybeli ref. egyháznak is egy 200 frtos takarékpénztári betétkönyvet, alapítványképen az új díszes orgona fentartási költségeinek fedezésére. Kisérő levelemben hathatósan oda mutattam az önségélyre, az áldozatkészségre, mely nélkül protestáns egyházunk napról napra közelíteni fog a süllyedéshez. Vajha megértenék és szívökre vennék szentpéteri hit-sorsosaim az őszinte szöveget és a buzdító példát.

1893. december 26. Az estvével, melynek csendjében e sorokat írom, véget ért a hosszú karácsonyi ünnep. A holnap reggel mindenki nézve újra elkezdődik, vagy folytatódik a félbeszakadt köznapi munka, a kiszabott kötelezések teljesítése, az élet aggodalma és reménye. Nem tudom, vajjon akad-e csak néhány szív is olyan, melyre nézve a küzdést könnyebbé, az élet ter-

ilyen körülmények között találta Erzsók néni a karácsony ünnepre. Kisírta magát elhagyatottságában, lelke messze szállott el Galícia felé, egyetlen reménye; fia volt gondolatában. Látja-e ő azt valaha, vagy soha! Elfővette bibliáját, olvasgatta. A jelenések könyvének rejtélyes jövődölései bilincseltek le különösen lelkét.

Lassankint elcsendesült az éjszaka. A kántálók, a Bethlehemesek zaja elnémult, Erzsók néni is álomra hajtotta fejét. Elszenderült és álmodott. Egy angyal jelent meg előtte egy gyönyörű szép aranyos bibliával s így szólt hozzá: Nyisd fel ezt és olvasd! Erzsók néni felnyitotta s olvasta a következőket: „A hetedik angyal szavának idejében, mikor trombitálni kezd, véghez megyen Istennek litka.” Nem tudott tovább aludni. Felgyújtotta mécsesét, előveszi bibliáját s keresi benne a megjelentetett verset s meg is találja a Jelenések könyve 10. részének 7-ik versében.

Ettől fogva nem volt nyugalma Erzsók néni-nek, fejébe vette, hogy a hetedik angyal a hetedik karácsony, ő akkor látja meg fiát. Sokaknak elbeszélte őt, mindenki azt mondta, még az öreg Tiszteletes ur is, hogy ne képzeljen ilyet Erzsók néni. A háborunak vége lesz egy év alatt s fiát már jövő karácsonykor a saját készítésű mákos kaláccsal kis házában kínálhatja meg.

Teltek az évek, egyik karácsony a másik után jött s Erzsók néni mindig előlvasta, mit mond a második, a harmadik angyal, úgy, amint következtek.

Már a háboru véget ért. Hazajöttek a falubeli katonák, hazajöttek a foglyok is. 1920 karácsonya következett, a hetedik az álomlátás óta. Erzsók néni kalácsot süttött, elkészítette a mák-

heit elviselhetőbbé varázsolná a karácsonyi ünnepre való visszaemlékezés! — — —

Kedvezett az idő a templomot átlógató közönségnek is. Templomunk telistele volt mind a két ünnepnapon. Igazán felemelő volt hallani az ájtatos hívők seregének azt a harsány, buzgó éneklését, mely a szép új orgona zenéjével egyesülve szárnyalt az ég felé. Ugy vettem észre, hogy a nép már megszerette az új hangszert s nem tartja vallásos szertartásunkkal ellenkezőnek, kivéve néhány vénebb orthodox földmivest, kiknek nem fér a fejökbe, hogy diktálás nélkül énekeljenek. A nagy rész már zsoldárkönyvet szerzett s abból énekel. Jól esik látni, mikor az ünnepi ruhát öltött lányok és legények, nők és férfiak kezökben új zsoldár-könyvet tartva seregestől sietnek reggel és délután az Isten házába.

* * *

Jegyzet.

Lévay József a magyar irodalom ama halhatatlanjai közé tartozik, akiket az 1817—1829-ig terjedő időszak ajándékozott a nemzetnek. Petőfi

s a szent estvén elénekelt a karácsonyi énekeket mind s aztán elővette bibliáját s olvasta, mit mond a hetedik angyal Ráborult a szent könyvre, sirt keservesen s újra megáztatta e sok könnyet felszívott lapot bánatos könnyeivel. Érezte, hogy ez az estve vagy életet, új életet, vagy halált hoz számára.

Egyszer csak felzendül az ablak alatt az ének: „Dicsőség magasságban az Istennek:” Erzsók néni felemeli fejét, megtörli könnyes szemét s kinéz az ablakon. Hát egy nagyszakállu, fehérsapkás orosz lát ott. Kissé megrezzen, de a hang, az arcvonás olyan ismerős. Azonnal átvillant lelkén, hátha ez az ember az ő fiáról hoz valami hírt Muszkaországból. „Kerüljön beljebb kegyelmed” mondá. Az idegen belép az ajtón, zokogva borul az öregasszony nyakába „Anyám, drága jó anyám! Hazasegített a jó Isten!”

Ime, a hetedik angyal haza hozta Andrást!
Aki Istenben bizik, sohasem csalatkozik:

Bottyán Pál.

A presbyterium határozatai

A december 18-án d. u. 4 órakor az újvárosi tanácssteremben Sulyok István püspök, lelkészelnök és dr. Thury Kálmán főgondnok elnöklete alatt csaknem teljes számban összegyűlt presbyterium fontosabb határozatait röviden a következőkben ismertetjük:

1. Lelkésznök bejelenti a november 27-iki egyházi választások eredményét. Felelő beszéd nem adatván be, az újonnan megválasztottak felhívataknak nyilatkozatra, hogy tisztüket elfogadják-e, s ez esetben az eskü letétele és tanácskozás végett a legközelebbi presbyteri gyűlésre meghívandók.

2. A nagyváradai *ref. tanítónőképző* intézetet

kivételével, aki evangélikus, valamennyien: Arany János, Jókai Mór, Tompa Mihály, Gyulay Pál, Szász Károly reformátusok. Lévyait mind-egyikhez meleg barátság fűzte. Ő maradt életben legtovább. Sok gyönyörű költeményt írt, [övé az új énekeskönyv 200-ik dicsérete is] de a nemzet szívében és emlékezetében ma is mint *Mikes költője* él. Naplóját 1892-ben tehát hatvanhét éves korában kezdte írni, midőn szüleit elvesztette s a sajoszentpéteri szülei ház üresen maradt. Valahányszor hazatér a szülői házba, a szentpéteri üres fészekbe, mindig előveszi naplóját. Így nő az meg három testes kötetté. Mikor aztán kilencvenhárom éves korában ő is követte szüleit, a szentpéteri kedves fészek csakugyan üresen maradt. A naplóból, melyet gondjaimra bízott volt, két karácsonyi bejegyzést közlünk. Hadd világítson a mai nemzedék előtt a nagy költő példája, aki soha, egyetlen ünnepet el nem mulasztott, hogy urasztalháoz ne járult volna.

Cs. B.

az egyházkerület pártfogásával: a bihari, az érmelléki és a nagyszalontai egyház megyék és a nagyváradai református egyház tartják fenn. A közvetlen felügyeletet az egyh. törv. VI. t. c. 64. §. értelmében az egyházkerület 244—1898. sz. határozata szerint: 16 tagu igazgató tanács gyakorolja.

Az igazgató tanács azonban a változott körülmények folytán átszervezendő lesz. A képző intézet mellett a nagyváradai egyház által létesített polgári leányiskola u. i. az újabb kormányrendeletek szerint középiskolai jelleget nyert és így az igazgató tanács a VI. t. c. 98. §-a értelmében lesz megalkotandó, — másrészt pedig, minthogy az iskolák fenntartása tulnyomó részben a nagyváradai egyházra nehezedik: méltányos, hogy a tanácsban is az eddiginél nagyobb számú taggal legyen képviselve. Az iskolai ügyeket intéző bizottság javaslata szerint: a bihari, érmelléki és nagyszalontai egyház megye ezután 2—2 taggal a nagyváradai egyház 6 taggal és a tanártestület 5 taggal lenne képviselve a tanácsban [A 18-ik hely a polg. isk. igazgatónak tartatik fenn.]

A presbyterium a javaslatot elfogadván, az egyház részéről az *igazgató tanácsba* megválasztotta: Sulyok István püspök, Csernák Béla lelkész, Domokos László, dr. Olasz Béla, dr. Szeghalmy Sándor és dr. Tóth Ferenc presbytereket.

3. A presbyterium az 1922. évre szóló *költségelőirányzatot* az egyházi pénztárnok tervezetében, a gazdasági tanács javaslata alapján: kisebb változtatással, egyhangulag elfogadta. A szükségletek főösszege L. 225.342.42, mellyel szemben a fedezet L. 201.946.57 tesz ki így 23.301 L. 87 b. költségvetési hiány mutatkozik; A presbyterium elvileg kimondotta, hogy amennyiben e hiány az egyházi adóknak fokozottabb mérvű befizetéséből vagy az önkéntes adományokból ki nem kerülne, úgy azt pótdadó kivetésével fogja fedezni.

Folyt. köv.

—y.

H I R E K.

Az ünnepi istentiszteletek sorrendje

Karácsony első napján:

Olasziban délelőtt 10 órakor Csernák Béla lelkész, (énekel az olasz-i egyházi énekkar) este fél 6 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál.

Újvároson délelőtt 10 órakor Sulyok István püspök, [énekel az újvárosi egyházi énekkar] délután 3 órakor Varga Gedeon hitoktató s. lelkész szolgál.

A velencei imaházban d. e. 10 és d. u. 3 órakor Kiss Károly vallástánító lelkész szolgál.

Karácsony másodnapján:

Olasziban délelőtt 10 órakor Varga Gedeon hitoktató s. lelkész, este fél 6 órakor Csernák Béla lelkész szolgál. [énekel az ifjusági énekkar]

Ujvároson délelőtt 10 és délután 3 órakor Gargya Géza s. lelkész szolgál. [Délelőtt énekel az ifjusági énekkar.]

Velencén délelőtt 10 órakor Kiss Károly vallástanító lelkész szolgál.

Urvacsoraosztás: Ünnepe első napján mind a három helyen, másodnapján — sorrend szerint — csak Ujvároson lesz.

A középiskolai tanulók templombajárása kötelező. Azok a szülők tehát, akik tanuló fiaikat visszatartják a templomból, maguk kényszerítik azokat a fegyelem áthágására. A hitoktató lelkész a legszigorubb ellenőrzést gyakorolja. Jobban tennék az ilyen szülők, ha ők is eljőnének a templomba, példájokkal nevelnék fiaikat. A vallásos érzést könyvből betanítani nem lehet; azt bele kell nevelni az ifjuba, még pedig a példaadásnak mindenható erejével.

„A Református Híradó Naptára 1922.”

Ily címmel jövő számunkhoz egy tizenhatoldalas zsebnaptárt csatol ajándéku előfizetőinknek nyomdánk áldozatkész tulajdonosa, Béres Károly. A címlapot ügyeskezű szedőnk, Román Károly metszette, Akik örömet szereznek atyjokfiainak kedves ajándékukkal, azokat ajándékozza meg az Ur az ő javainak tárházából.

Áldozatkézség. 1. Velencei imaház építésére adakoztak: Ujlaki Károly 10 L, Matula Gyula 150 L, Horváth Sándor 50 L, G. Sz. I. 30 L, Kiss Antal és neje [akik alig pár nappal ezelőtt költöztek Beregszászból ide, de siettek segítségére jönni új egyházközségünknek ott, ahol az a legszükségesebb] 500 Lei, Török Béla és neje 100 Lei. Az olasz-i templom világítási alapra Körössy Árpád 40 L, Hegyesi János 6 L. 4. Ujvárosi Urasztali szőnyeg alapra ifj. Monus Sándor 100 L.

A nikolsburgi béke (1621) emlékére győ nyörűen sikerült ünnepélyeket rendeztek az újvárosi és velencei elemi iskolák, amelyeken a szülők lelki megnyugvással tapasztalták a hitfelekezeti iskolák nevelő hatását. Ujvároson 62 Lei, Velencén 84 Lei persely adomány gyűlt iskolai célra. A szép ünnepély rendezőit illesse méltó elismerés. A gyakorló elemi és a polgári leány iskola ünnepélyét a többi középiskolákkal együtt tartja meg.

Év végén tartozásunkat számba vesszük, az apostoli intés szerint „Senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek” (Róm. XIII. 8.) Aki még egyházi tartozásait nem egyenlítette ki, siessen e kötelességének eleget tenni. Az egyházi adóhivatal a Ref. Körben (Teleky-utca) minden délelőtt nyitva.

Az elemi iskolai növendékek jutalom könyvére Juhász András nagyszalontai s. lelkész, aki szeretettel emlékezik itteni volt tanítványaira, 300 leit adományozott. Ugyan e célra Gargya Géza s. lelkész 100 leit ajándékozott.

Egyházi hangverseny. A szatmárnémeti ref. egyház kiválóságainak közreműködésével fényes erkölcsi és anyagi sikerrel záródó hangversenyt rendezett f. hó 17-én a nagyszalontai református egyház. A bevétel felerészben a szatmárnémeti felerészben pedig a szalontai református iskolák felségélyezésére fordították.

Iskoláik szeretetétől áthatva jöttek a szatmáriak Szalontára s itt hasonló szeretetteljes fogadtatásra találtak. A kulturerő tanúbizonysága annak, hogy a magyar reformátusságban hatalmas erők rejlenek, csak életre kell támasztani ez erőket. Isten áldása legyen a szatmáriak további működésén. A szalontaiak mindig szeretettel és hálás elismeréssel fognak róluk megemlékezni.

Ugyan csak jólsikerült gyermek előadást rendezett a szalontai ref. egyház tanítói kara is folyó hó 21-én. Ezekkel a gyermekelőadásokkal akarják a szülői szíveket jobban hozzákapcsolni egyházunkhoz és iskoláinkhoz, mert az előadás nemcsak a szereplő csöppségek szívében hagy kitörölhetetlen emléket, de megnyitja s áldozatkészé teszi a szülői szíveket is.

Vasárnapi Iskolába járó gyermekeink karácsonyi ünnepélye ünnep másodnapján, délután 4 órakor lesz, a tanítónőképző intézet tornacsarnokában, amelyre a vasárnapi iskolába járó gyermekek szülőit is szeretettel meghívjuk.

Amerikai szokások. Lapunkat az a vágy hívta létre, hogy egyházunk tagjai ismerni akarják gyülekezeti életünk minden mozzanatát. A napokban néhány amerikai ujságot olvashattunk, és meglepődve láttuk, hogy ott még a napilapok is behatóan foglalkoznak az egyházközségek legapróbb dolgaival is, pl. hogy kit kereszteltek meg, kit temettek el, hol ki prédikál, melyik vallásos egyesület hol tart előadást, szeretet vendégséget. A cikkek végén ott a csattanó: Legyen ott minden magyar! Legyen ott a templomokban a mi ünnepi összejöveteleinken is minden magyar református.

Lápossy Zeneiskola

Bethlen-utca 20. szám.

Hegedű, zongora és zeneelméleti tanzakkal; kezdő foktól legmagasabb fokig. ■ Fiu és leány növendékek telvétele egész éven át. Felnőtteknek külön esti tanfolyam. **Mérsékelt tandíj.**

KAMUTI IMRE

1-10

elektrotechnikus

villamos körfűrészes és tűzifaaprító vállalata**Megrendelhető: Teleki-u. 3. sz. a.**
az udvarban balra, a házmesteri lakásban.**ORGONA** homlokzatsipok6-13 a rekvirált sipok helyébe **elsőrendű kioltelben** készülnek**Wegenstein Sipót és Fia** orgonagyárában
Timisoara — Temesvár.

A sipmérték beküldése ellenében költségvetéssel díjtalanul szolgálunk! — Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltenek.

Harmoniumok raktáron!**Hirdetéseket** lapunk részére felvesz
BÉRES KÁROLY könyvnyomdája.

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa fisztelettel felkérem vallásfelekezetem igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely temetkezési és hullaszállítási ügyben szíveskedjenek üzletemet (Alexandri [Teleki-] u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főtörekvésem lened a lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárással nagybecsű bizalmakat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel
11-26 **CSEKŐ LAJOS.****Összes gyógyszerek**gyógyszer különlegességek, pipere szappanok, parfümök, **toilett-cikkek, Alabástrom-crème.** kötszerek, **Liszka-olaj,** a legjobb minőségben kaphatók

Német Pál Arany Kereszt gyógyszerárában

□ Piata Unirii (Szent László-tér) □
a Városháza mellett. 8-26

10-10

Bármilyen komplikált és különleges óra precíz javítását kritikan felüli alaposággal végzi

TISZAY JÁNOS

órás, az öt évenként egyszer felhuzandó óra feltalálója. ALEXANDRI (TELEKY-) UTCA 9. SZÁM ALATT

Lerchner Ernőné női divat terme
Alexandri (Teleky) -utca 49.

A legkényesebb izlésnek megfelelő megbízások elfogadtatnak.

Készülnek: kosztümök, estélyi és utcai ruhák, valamint táncruhák fiatal leánykák részére.**Gyászruhák** 48, szükség esetén 24 óra alatt készülnek. 6-6**Legszebb, Legjobb,** **Czímre figyelni!** 1-10**Legolcsóbb szövetek**
Deutsch Posztóáruházban**Oradea-Mare — Nagyvárad**

Avram Janku (Kossuth) -utca 1. szám.

A NAGYVÁRADI HITELBANK R.-T.

Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, kifizetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.**Folyósít** váltó-, jelzálog-, előleg- és folyószámla **kölcsönt.** 8-13**BÓDIS FERENCZ****Ékszer üzlete:**

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 1. szám.

Órák üzlete:

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 2. szám.

Ékszerkészítő ipartelege:

Vulcán József-utca [Nagy Sándor-u.] 1. szám.

NAGYVÁRADI**AGRÁR TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.** 2-13

Ferdinánd király [Rákóczi] -ut és Posta [Uri] -utca sarok.

Foglalkozik a **banküzlet** minden ágazatával. **Átutalásokat** az összes külföldi piacokra a legelőnyösebben és leggyorsabban eszközöl. **Betéteket** folyószámlán vagy könyvecskére előnyös kamatok mellett elfogad és felmondás nélkül visszafizet. □ Magán páncélszekrényeket [Safe deposits] bérbe kiad.

Református Híradó

Vallásos irányu néplap. ☐ Megjelenik minden szombaton.

Szerkeszti: Csernák Béla lelkész (Emléktér 32).

Kiadja: a nagyváradai Református Egyház.

Előfizetési díj: Negyedévre 10 Lei. Egy évre 40 Lei.
Egyes szám ára 1 Leu.

Hirdetéseket felvesz: Béres Károly könyvnyomdája
Ferdinánd király- (Rákóczi-) ut 14.

„Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?”

(Róm. 8. 31.)

Szemünkben ott csillog még a betlehemi jászolbölcsőhöz vezető szent vágyódás csillagának fénye, szívünkben ott zsong még a karácsonyi szent öröm áldó melegségével, Istent dicsőítő szép énekeivel s ime, ismét jelentős napra, egy esztendő utolsó napjára virradtunk. Minden jó keresztyénre nézve komoly megilletődésnek, benső, lelki emberével való elfogulatlan számvetésnek alkalma ez a nap. Gondolatban átéli mégegyszer a iefolyt esztendő örömeit, bánatát, mérlegeli erőnyeit és bűneit, nemes törekvéseit és mulasztásait s méltatlanságának érzetében hálás szívvel sóhajt: Légy áldott jó Atyám, hogy ismét megdicsőítetted irgelmadat gyöngye gyermekedben! Életemnek ez évi fordulatai is csak erősítenek abban a tudatban: „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” S amit saját életének szűk korlátai között kicsinyben, ugyanazt sokkal erőteljesebb vonásokban tapasztalja a hívő keresztyén, ha egyházának történetében lapozgat. Ugyanazért a multak eseményein merengő lelkünk szárnyalásának adjon most a szokottnál nagyobb lendületet annak meggondolása, hogy az 1921-ik év december 31-ike nemcsak egy munkákkal és küzdelmekkel, próbákkal és kísértésekkel teljes esztendő határköve, hanem nevezetes évforduló is protestáns egyházunk életének történetében; 300 éves évfordulója ama nagy eseménynek, midőn az egész Európát lángtengerbe borító 30 éves háboru első szakasza, — mely a protestáns szövetség leverésével a szép fejlődésnek indult cseh protestántizmus letiprását eredményezte, — magyar protestáns egyházzá nézve Bethlen Gábor győzelmes hadjárata folytán diadalmos véget ért a vallási és polgári szabadságot biztosító nikolsburgi békekötésben.

Minden ajó Istentől származik, övéi legyenek azért emlékezésünk első örömhanglei, őt dicsérjük, neki adjunk hálát, hogy valamint

Izrael népén szorongattatásainak nehéz napjaiban mindig megkönyörült, valahányszor töredelmes lélekkel hozzátért: úgy szent Sionunk védelmére is küldött nagy szellemeket, kik lelkük nemes tüzét, erejük legjavát áldozták anyaszentegyházuk oltárán, kik Mózeseink, prófétáink voltak a nehéz időkben. S aztán hajtsuk meg szeretetünk, tiszteletünk, nagyra-becsülésünk lobogóját hozzánk való jókedvének egyik legtündöklőbb bizonyosága, a nagy Bethlen előtt... A nagy reformátorok fellépése után alig telt el egy félszáz esztendő, az egész Magyar- és Erdélyország is meghódolt az evangéliom világossága előtt, annyira, hogy mint egy jezsuita ez időből írja: „az egész ország 3 főuri család kivételével református, vagy ágostai evangélikus volt.” Ám jött a visszahatas kora, a kath. egyház, mely az első döbbenet hatása alatt tehetetlenül nézte a reformáció térhódítását, a jezsuiták betelepítésével új lélekzethez jut s felismervén a katholicizmust alapjában fenyegető veszélyt, a lázalmából felocsudott beteg élnívágásával lát hozzá az eltévelyedett eretnekeknek az „egyedül üdvözítő egyház” kebelébe visszatereléséhez: s szentnek állítván a célt, mely megszenteli a hozzá vezető eszközöket is; az üldöztetés pusztító viharát zuditja a protestánsokra. Hiába a Bocskay István diadalmos hadjárata s az azt követő bécsi békekötés, mely vallásszabadságot biztosít mindkét felekezetű protestánsoknak, a törvény oltalma sem hoz nyugalmat az üldözötteknek. Végre is belátván, hogn igazaiknak csak fegyverrel szerezhetnek érvényt, Bethlen Gábort kéri fel a mozgalom vezéréül. Bethlen, ki eddig is élénk figyelemmel kísérte a magyarországi eseményeket, nem azért, hogy hasznot lásson belőle, nem hirdicsőség, vagy nyereségvágyból, hanem hogy az Ur előtt kedves dolgot műveljen, hogy a lelkiismereti szabadságot, — mely Istentől nyert elidegeníthetetlen szent joga minden embernek, — vér- és hitfelei számára visszaszerezze, nem tekintve az áldozat nagyságát, nem a háboru kockázatos kimenetelét,

mély vallásos meggyőződéssel s hazafias lélekkel megjelent hadaival Magyarországon. Rövid idő alatt az egész felvidék meghódol előtte, majd Pozsony várának elfoglalásával az ország nádora és a korona is kezébe került. Erre az ország rendjei a beszercebányai országgyűlésen a trónfosztottnak nyilvánított II. Ferdinánd helyett nagy lelkesedéssel Magyarország királyává választották és bár e választáshoz jóváhagyását és szerencsekívánatát csatolta a hatalmas török császár is, midőn a kitűzött célját biztosítva látta, önként lemondott a koronáról s megkötötte II. Ferdinánddal a békét Nikolsburgban 1621. december 31-en.

És itt álljunk meg még egy pillanatra s vessünk néhány tekintetet Bethlen jellemére.

A kor, melyről emlékezünk, a vallásos eszmék harcának, „nagy emberek termelésének kora,” ám Bethlen lángeszével, európai színvonalon álló magas műveltségéből folyó eszményi liberálizmusával s Istennel való életközösségéből származó nemes jellemevel magasan fölötte áll kortársainak, kiket csaknem kivétel nélkül nemzeti elfogultság, felekezeti türelmetlenség jellemez. „Mint az fényes nap az égen az csillagok között, bizony úgy tűndöklök felséged az emberek között ez földön” mondja egyik kortársa.

„Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?” E hitben vivja győzelmes harcait az erőszak és zsarnokság ellen s bár szerencsés a hadvezetésben, „amit ésszel el lehet intézni, azt nem bizza a hadiszerencsére.” Alatta a kis Erdély

európai jelentőségre emelkedik s szinte a nagy hatalmak sorába lép.

E hitben győzedelmeskedik mint „Jézus-Krisztus jó vltéze” a test és világ ellen vivott hazcaiban. Szelid, szerény, önzetleu, hazáját, egzházát lángolva szerető, Isten előtt magát megalázó, embertársaihoz barátságos, nyájas személyválogatás nélkül. Mint a református egyház tagja, meggyőződéssel vallja annak tanait s e tanok egyedüli forrásához a bibliához, oly meghatóan ragaszkodik, hogy azt 26-szor átolvasta s a táborban is mindig magával hordta; nagy lelkigyönyörűséggel vett részt mindenkor a nyilvános istentiszteleten, az éneklés emelése végett az összes eklézsiákat ellátta énekes könyvvel s maga is irt szép énekeket; ezek mellett a protestantizmus nemzet mentő, államalkotó erejének felismerése is arra indítja, hogy a protestantizmust s főleg a ref. egyházat megerősítse. De egyházának s egyháza tanainak minden szeretete sem teszi vakbuzgóvá, de még csak elfogulttá sem azok iránt, kik nem az ő módja szerint hívják segítségül Istent. Országában háborítatlan vallásszabadságot élvez minden felekezet, sőt az ellenfél kulturális törekvéseit is megbecsülik; a jezsuita Káldi Györgyöt biblia fordításában támogatja s az erdélyi románok részére lefordíttatja a bibliát. Bőkezű az iskolák, a tudományok támogatásában; nagy költséggel hozat külföldről jeles tanárokat s számos magyar ifjút taníttat külföldön, mert „étvész a nép, mely tudomány nélkül való.”

Magyar volt szívvél-lélekkel magyar, kiben

Bethlen Gábor,

mint az erdélyi magyar társadalom nevelője.

Részlet dr. Ravasz László dunamelléki ref. püspök egy cikkéből.

Bethlen Gábor volt az, aki Erdély földjén egy határozott és nagyvonalú társadalomnevelést hozott be, aminek párját történetünkben egy pár nagy nemzeti királynál ha látjuk. Magyar nemzetnek társadalom-nevelője kevés volt: Szent István, Nagy Lajos, Mátyás király, de ezek közt sajátosságos lelkével és társadalom politikájával méltó módon tűnik ki Bethlen Gábor.

Bethlen Gábor volt az, aki egy öntudatos társadalom nevelést kizárólag kulturális és morális feltételekre fektetett. Megalapította a maga kollegiumát, ahova bekerült a hat esztendő, harisnyás székely gyerek, s ha egyébként Isten-áldotta talentum volt, 15–20 esztendő múlva külföldi akadémiákról oda hívott professorok keze alól került ki, mint korának egész szellemi kincsével teljesen rendelkező szelem-hős: lelkészi szolgálatra képesített akadémikus.

Ezt a lelkészi generációt, mely az ő kollegiumában jutott oklevélhez, Bethlen Gábor örökös és tényleges nemességre emelte, felhatalmazván őket és utódaikat arra, hogy Arte et Marte dimicandus

jeligéjü nemesi címert és a velejáró kiváltságokat bárhol szabadon használják. Ebből a papi nemzettségéből, tehát a magyar és székely népből tisztán szellemi census alapján kiválogatta iskolájával a legértékesebb elemeket. Azokat ingyen taníttatta, örökös nemességre emelte és tisztas, élhető állásba juttatta s ezzel elérte azt, hogy a második-harmadik nemzedékből már közép birtokos lett, aki vagy karddal, vagy a politikai és közéletben tanáccsal szolgálta urát, a fejedelmet. Erdélynek minden valamire való köznemesi családja ősként egy-egy református papot tisztel.

A parochiák voltak azok a zöldleveles kapuk, amelyeken át székely-fiúk nagy sokasága a nemzeti élet arénájára érkezett. Ezért különös zamata az erdélyi lélek. Benne van először a zöidnek az illata, a nép közvetlen és dicsőséges megnyilatkozása, melyet a népballadákban ismerünk; de benne van a bibliának a zamata és az erdélyi parochiáknak hangulata: a puritánság, tisztaság és becsületesség is; de ép úgy benne van a nemzeti udvarházak bölcsesége, derűje nemes előkelősége és uri tónusa.

A kakukfüves kaszálók, muskátlis parochiák, jegenyés és ambitusos kuriák lelke szövődik össze és telik meg fehér-falu kálvinista templomokban terjengő rozmaring illatokkal és lengi körül Erdélyt.

fajának erényei hatványozott mértékben jelentkeznek, annak fogyatkozásai nélkül, hogy csak egyet említsék: keveset beszélt, de annál többet cselekedett.

Mikor halálos ágyán testi erői a hosszú szenvedés alatt annyira megfogyatkoztak, hogy már szólni sem tudott, lelki ereje s Istenben vetett bizodalma akkor sem hagyta el; az utolsó pillanatokban töredezett vonásokkal e szavakat írta papírra: „*Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Nincsen senki, bizonyára senki!*“

Hiszem s meggyőződéssel vallom, hogy midőn az esztendő utolsó napja a multra nézve számadásra, a jövőre nézve cél kitűzésre, életirány választásra hív, nem elvesztegetett idő a Bethlen Gáborra emlékezés. Jelleme, élete példája eszményképe lehet minden magyar embernek.

Kiss Károly,
vallástanító-lelkész.

„Unum Corpus sumus in Christo“

(Egy test vagyunk a Krisztusban. Róm. 12. 5.)

Mindazokhoz, akik Istenhez a mi Urunk Jézus Krisztus nevében imádkoznak . . .

Az evangéliumi világszövetség, amely 1846 óta minden évben felhívja a világ keresztyéneit egy egyetemes imahét megtartására, a fenti cím alatt bocsátotta ki Londonból felhívását, hogy egyesüljünk imádságban és könyörgésben az újév első hetében, 1922 január 1 től 7-ig.

Előttünk áll — mondja a felhívás, — a világ a maga bonyolult állapotában, Egy újvilág van kialakulóban. Keleten és Nyugaton a nemzetek háborgásban és kavargásban voltak. Nemcsak Indiában és Kínában, hanem az európai országokban is mélyreható társadalmi nyugtalanság, kegyetlen gazdasági nehézségek, és szerte mindenütt nyomorúság vált uralkodóvá. Nemzet támad nemzet ellen és ország ország ellen és voltak éhségek és földindulások mindenfelé — miudez pedig a vajadás kezdete.

Ilyen időben nem az imádkozásra serkentés, mint inkább arra van szükségünk, hogy alázatosan Urunkhoz járuljunk azzal a kéréssel: „*Uram, taníts minket imádkozni.*“ Nem elégedhetünk meg a szavakkal és a formákkal, szükségünk van az igazi imádság lelkére és az ő ajándékára,

Az 1922 évi egyetemes imahét programja:

1922 jan. 1. Vasárnap: Az igehirdetők kérének, hogy január 1-én vasárnapi prédikációjukban tárják az egyetemes imahét ügyét gyülekezeteik elé.

1922 jan. 2. Hálaadás, bűnbevallás olvasandó. Kol. I. 9—23,

1922 jan. 3. Az egyetemes egyházért. Olv: Ézs. 55.

1922 jan. 4. Nemzetek és uralkodóikért. Olv: Jelen. 21, 1—7.

1922 jan. 5. Missiókért. Olv: Apost. cselekedetei 16, 9—15;

1922 jan. 6. Családért, ifjúságért. Olv: Máté. 19, 13—22.

1922 jan. 7. Belmissió és zsidó missió. Olv: Luk. 14, 12—24

Az Evangéliumi Világszövetség brit szervezete: 19. Russel Square London W. C. I. England.

Az E. M. E. titkára: Dr Tompa Arthur, Kolozsvár, Trefort-u. 13.

A presbyterium határozatai

(Folytatás.)

4. A főgondnok javaslatára a presbyterium megalakította az „*énekkarok felügyelő-bizottságát*“ melynek hatásköréül jelölte ki: énekkarok anyagi és szellemi ellenőrzését és általában az egyházi éneklésnek irányítását. E bizottság tagjai: Domokos László, dr. Olasz Béla, Mónus Sándor, Papp Dezső, dr. Szeghalmy Sándor presbyterek és egyik egyh. jegyző, mely bizottság elnökét önmaga választja.

5. A presbyterium elhatározta, hogy a hivek adományaiból eddig összegyűlt kb. 20 ezer leiből az *ujvárosi templomvilágítási* berendezésére kizárkít 5000 leit; a fennmaradó részt az orgona alapra utalja be addig, amíg a hiányzó kb. 7—8 ezer lei összegyűl, hogy abból az orgona szakszerűen kijavítható legyen. A világítási berendezés sürgősségét kimondván, a presbyterium a főgondnok elnöklété alatt egy bizottságot alakított Varró Domokos, dr. Szeghalmy Sándor, Széles Sándor, Szabó Károly presb. és ifj. Vargha László jegyzőből, — megbízván e bizottságot a munka vállalatba adásával és annak ellenőrzésével; egyúttal pedig ifj. Vargha Lászlónak és társának a gyűjtés fáradságos, de eredményes munkájáért elismerését nyilvánította.

6. dr. Olasz Béla indítványára: a presbyterium elhatározta az *ujvárosi úrasztali szőnyeg* sürgős beszerzését, bizva abban, hogy a hivek adományaiból a szükséges 2—3000 lei mielőbb össze fog gyűlni, hogy e régóta hiányzó szőnyeg pótolható legyen.

Több apró folyó ügy letárgyalása után a gyűlés fél 8 órakor véget ért,

Aldozatkészség

Az Urnak 1921-ik esztendejében a nagyváradi református egyházközségben a következő adományok folytak be egyházi és iskolai célokra.

I. Olasziban.

a) Urasztalára. Böjtkor: Tivadar József és neje 5, Szüics Sándorné 10, Horváth Balázs 10, N. N. 10, Király Károlyné 10, özv. Molnár Bálintné 8, Szerző József 20, özv. Széles Györgyné 5, Molnár Józsefné 5, Molnár Demeterné 20, Zeke Ferenczné 10, Dézsiné 10, N. N. 10, Szabó Mihályné 5, Lustyákné 15, Szilvász Jánosné 10, — 163 L. Kenyeret: Morvay Tihamérné Bort: Händzsel, Módi István, Dr. Szegedy Lajos.

Husvétkor: Vass Károly 10, özv. Trombitás Gáborné 20, Sewald Jakabné 3, Bodis Ida 15, Vura Lajosné 25, Nagy Gyula és neje 20, özv. Szakács Jánosné 50, özv. Molnár Mihályné 10, özv. Telegdi Sándorné 10, Unger Jánosné 20, Mertz Sándorné 100, N. N. 10, Szabó Jánosné 20, Király Károlyné 20, Veres József 20, Tar Etelka 5, Szilágyi Lajosné 10, Szerző József 20, özv. Tunyogi Józsefné 5, Rónay Béláné 15, Hajnal József 25, Vajna Józsefné 10, Ponoraisné Simon Piroska 20, Pető András 15, Szüics Juliska 20, Szüics Róza 20, özv. Gyalokayné 20, Vég Jánosné 10, Ujfalú Károly 40, Molnár Józsefné 5, Nyéki József 10, B. Nagy Sándor 5, Demján Flóriánné 20, N. N. 15, Somi Sándor 20, Goldburg Ferenczné 30, Szüics Sándorné 5, N. N. 15, Szabó Mihályné 5, özv. B. 5, özv. Boros Ferenczné 10, N. N. 10, Bene Sándor 20, Czirják Sándor és neje 30, Berta János és neje 20, Farkas Jánosné 10, Krupp Lajosné 10, P. Tarsoly János 10, Józsa Károly 10, Szabó Lajos 10, Kállay Gyula 10, Hegyvári Sándor 10, Keresztesi János 10, Vargha Kálmán 10, Kalmár János 10, Nagy János 10, Kosárka Demeterné 10, Fodor Zoltán 10, Győry József 10, Kiss Katalin 5, Lustyákné 15, Szilvásyné 10, Veg 5, Cs. B. 12. — 1000 L. Kenyeret: Józsa Lajosné, N. N. Bort: Dr. Olasz Béla Fülöp István, özv. András Gusztávné, Tóth Rezső, Kállai Sándor, Händzsel.

Pünköstkör: özv. Bartha Józsefné 15, Jancai Mihályné 10, özv. Telegdi Sándorné 10, özv. Széles Györgyné 10, Szerző József 20, Tar Etelka 5, Molnár Demeterné 10, özv. Homolya Istvánné 10, Zeke Ferenczné 10, Szabó János 20, Nagy Károlyné 30, N. N. 5, Goldburg Ferenczné 20, Kóta Lajos 20, Fülöp István 5, Szabó Mihályné 5, özv. Lenárt Józsefné 10, Dömötör Károlyné 5, Tivadar József és neje 5, Szilvász Jánosné 10, özv. Kardos Kálmánné 50, Győry József 10. — 295 L. Kenyeret: Demjénné, Bort: Dr. Németh Sándor, Fülöp István, Gyengéné, Incze András, Szilágyi és Bodis, Csigany Csethe József.

Ujkenyérkor: N. N. 20, Nyéki József 10, Sándor Józsefné 10, özv. Molnár Bálintné 5, N. N. 5, Bene Sándor 5, N. N. 10, Molnár Józsefné 10, Pap Sándorné 5, özv. Resch Mihályné 10, Beöthy Lajosné 20, Pap Marika 5, özv. Gyalokayné 20, özv. Gál Józsefné 20, N. N. 10, Tóth Mihály 5, Dézsi Ferenczné 20, Hajnal József, 20, Szilvász Jánosné 10, Szabó Mihályné 5, özv. Lustyák Mihályné 10, Lakatos Gyula 10, — 245 L. Kenyeret: Király Károlyné Bort: Cseke Sándor, ifj. Monus Sándor, Fülöp István.

Ujborkor: özv. Gál Józsefné 10, B. Nagy Sándor 5, özv. Molnár Bálintné 5, Szabó Mihályné 10, Hajnal József 10, özv. Lenárt Józsefné 10, Király Károlyné 10, Rózer Lajosné 7, özv. Szüics Sándorné 5, Tóth Rezsőné 30, Szerző József 20, Szüics Józsefné 10, Z. 10, Goldburg Ferencné 10, Dézsi Ferencz, 20, N. N. 10, Lakatos Gyuláné 5, Zsigmond Ilka 5. — 192 L. Kenyeret: dr. Morvay Zsigmond, Bort: dr. Morvay Zsigmond, Mersa Sándorné, özv. Kulcsár Györgyné.

Karácsonykor: Duka Sándor 20, özv. Udvarny Pálné 30, Zeke Ferencz 20, özv. Gál Józsefné 4, Bulbuk Jenőné 40, Szüics Róza 40, Horváth Irén 15, Molnár Bálint 10, Kertész Jánosné 5, Szerző József 50, Nagy Sándor 16, Lakatos Gyula, 15, Kiss Ferencz 25, Berde Róza 40, Udvarny József 25, özv. Egressy Mihályné 10, Bereczky Zsuzsanna 20, özv. Lustyák Mihályné 20, Molnár Józsefné 10, Tar Etelka 6, Berke Péter 100, Király Károlyné 10, Galun János 20, Ecsedi Sándor 6, Vég János 20, özv. Gyalokayné 20, özv. Lenárt Józsefné 10, Szüics Juliska 20, Szabó Mihályné 10, Szabó Jánosné 25, Földesi Márton 10, Goldburg Ferenczné 20, B. Gy. 10, Farkas Jánosné 10, Török Károly 20, özv. Tyukody Józsefné 10, özv. Kardos Kálmánné 50, Tóth Rezsőné 50, Nagy Mihályné 20, Szilvász Jánosné 20, Gajdó Gáspár 20, Hajnal József 20, Tivadar József 5, Labancz Mihályné 20. — 947 Lei, Kenyeret és bort Dull István, Czelsz Dánielné, Jakó Ferdiné, Fülöp István, Gajdó Gáspár özv. András Gusztávné.

Az újvárosi és velencei jelentéseket jövő számunkban közöljük.

„Egy hü református“ aláírással panaszkodó levelet kaptunk, hogy vasárnap nem tudott bemenni az egyházi adóhivatalba, ahol adót akart fizetni és az orgonára is adakozni, mert mint munkás ember hétköznap erre rá nem ér. — Mi azt üzenjük szeretettel e hü reformátusnak, hogy adakozó jó kedvét el ne veszítse; adományát felesége vagy gyermeke által, vagy postán is elküldheti oda, ahova szánta; a lelkesízi hivatalok pedig egész vasárnap szívesen látják.

Tájékoztató

Egyházunk anyakönyveit az 1922-ik esztendőben az újvárosi lelkészi hivatal kezeli; akiknek tehát az 1895 évi október 1. napját megelőző időből anyakönyvi kivonat szükséges, itt szerezhetik be. Ugyasint a temetések bejelentése is itt történik. A keresztelések, házasságok kihirdetése és esketése a város bármelyik részéről mindegyik lelkészi hivatalnál kérhetők.

2. A szülőket, gyámokat, iparosokat és cselédtartókat felhívjuk, hogy a 12 éves életkort elért, vagy ennél idősebbek is, ha még nem konfirmáltak volna, — gyermekeik, tanulóik és alkalmazottaiknak az Urasztalhoz előkészítő oktatása céljából f. hó 15-éig vagy az egyes iskolákban működő vallástanítóknál, vagy amennyiben iskolába nem járnának az olasz-i, újvárosi lelkészi hivatalnál és a velencei vallástanító lelkésznel jeleljék és irassák be.

A szegények és árvák ügye.

Cikkünk nem maradt visszhang nélkül, Karitas Angela — egy az Isten kegyelmét megtapasztalt református keresztyén család — 100 Leit küldött postán, Mester Mihályné és özv. Mág Lászlóné pedig nyolcz szegényünket személyesen keresték fel a nyomoruság tanyáin és sajátkezüleg adták át nekik a szeretet ajándékait: egy kis pénzt egy kis húst, szalonát, kis borocskát néhány inget kalapct stb. De mindennél többet ért jó szavuk, szives köszöntésük, karácsonyi látogatásuk a Lázárok otthonaiban. Mit mondjunk! A dicséret egyedül Istent illeti. Nem lehetne minden asszony egy — egy Thabita? (A szétosztott adományok ajándékozói: Mágne, Mesterné, Weinbergetné, Biróné, Csigáné, Oroszné, özv. Nagy Gáborné, Kálainé, Bauerné, Lőrinc Kovács Józsefné, Balogh Gyula, Öry István, Kóta Lajos és még sokan) Szegényeink között karácsony második napján csak Olasziban közel 800 leu segélyt osztott ki. Herczeg Lajos gondnokunk, aki maga is személyesen meglátogatta szegényeinket.

H I R E K.

Az ünnepi istentiszteletek sorrendje

Ó év utolsó napján.

Olasziban este fél 6 órakor Csernák Béla lelkész szolgál, énekel az olasz-i és az ifjusági énekkar

Ujvároson d. u. 3 órakor Sulyok István püspök szolgál, énekel az újvárosi egyházi énekkar.

Ujév első napján.

Olasziban d. e. 10 órakor Sulyok István püspök szolgál, énekel az újvárosi énekkar, este fél hat órakor Csernák Béla lelkész prédikál és énekel az ifjusági énekkar.

Ujvároson d. e. 10 órakor Csernák Béla lelkész szolgál, énekel az olasz-i énekkar; d. u. 3 órakor Gargya Géza s. lelkész prédikál.

Velencén d. e. 10 órakor Kiss Károly vallástanító lelkész szolgál.

Egyházi adó kivétel. Egyházuk tagjait ez uton értesítjük, hogy az 1922 évi egyházi adó kivételt január hó 4-én délelőtt 9 órakor megkezdjük még pedig: január 4-én a Rákóczi ut, Kórház-utca, Sztaroveczki-utca és az Ezredévi-Emléktér által határolt utcákban lakó hivek adóját fogjuk megállapítani. Január 5-én Lukács György-utca és a Szent János utca, illetve Uri-utcák által határolt utcákban lakó hivek adóját fogjuk megállapítani. A többi utcákra folytatólag a következő héten kerül a sor, a melyet lapunkban fogunk az érdeklődőkkel közölni. Felkérjük az érdekelt, valamint a nagyobb helyismeretekkel bíró hiveinket, hogy nevezett napokon a Teleki-utcában levő Református Kőr helyiségében sziveskedjenek megjelenni, hogy úgy az egyházra mint az egyháztagokra egyaránt hasznos tanácsaikkal a kivető bizottság munkálatait megkönnyítsék.

Az adókivető bizottság.

Egyik középiskolai tanár a napokban kifogásolta, hogy a tanuló ifjuságra kötelező a templombajárás. Mennyivel jobb lenne, — szerinte — ha a gyermekekre bizná, hogy menjenek a templomba vagy sem. Mi erre egy kérdéssel feleltünk: „Mit gondol tanár ur, ha az iskolába járást is a gyermekek tetszésére biznánk: hányan járnának iskolába?” — Ugye, hogy erre is kötelezni kell őket, mert a magok eszével még nem tudják felfogni, hogy mi válik hasznukra; csak mikor már látják, hogy a tanultaknak mennyi hasznát veszik az élet küzdelmeiben, akkor adnak hálát, hogy iskolába kellett járniok. Az a sorsüldözött, aki a templomba járással lelke mélyébe edződött erős hitének köszönheti, hogy össze nem roskadt az élet terhe alatt és a csapásokat is Isten akaratában megnyugvó lélekkel fogadja: milyen hálás szívvel gondolhat vissza jó szüleire, így sóhajtva fel: „Köszönöm neked édes anyám, hogy annyiszor kényszerítettél a templomba menésre”.

A szlovenszói evangélikusok egyetemes gyűlése (november 24-én Selmechányán) tekintettel a lakadalmakkal járó zajos mulatságokra, kimondotta, hogy esküvők vasárnap és ünnepnap nem tarthatók.

A németek nem farsangolnak. Németország gazdasági helyzete nagyon szomorú s a megélhetés mind bizonytalanabb Köln városában megtiltották minden farsangi készülődést és felhívták a német birodalom kormányát, hogy ilyen farsangi tilalmat bocsáson ki egész Németországon.

Lápossy Zeneiskola

Béthlen-utca 20. szám

Hegedű, zongora és zeneelméleti fánzakkal; kezdő foktól legmagasabb fokig. a Fiu és leány növendékek telvétele egész éven át Felntötteknek külön esti tanfolyam. **Mérsékelt tandíj.**

A hiboru alat leszerelt **ORGONA** sipoknak ujjakkal pótlását megkezdtem és már eddig is több református eg. ház orgonájának

helyreállítását pontosan elvégeztem. — A nagyiszteletű lelkesi hivataloknak szivesen küldök **költségvetést**, se kérem, hogy előbb a **leszerelést** bárcát beküldem sziveskedjenek.

ORSZÁGH ANTAL orgonaeépítő

O.-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király (Rákóczi) - út 41. sz.

BÓDIS FERENCZ

Ékszer üzlete:

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 1. szám.

Órá: üzlete:

Ferdinánd Király-út [Rákóczi-út] 2. szám.

Ékszerkészítő ipartelepe:

Vulcán József utca [Nagy Sándor-u.] 1. szám.

Hirdetéseket lapunk részére felvesz **BÉRES KÁROLY** könyvnyomdája.

NAGYVÁRAD

AGRÁR TANARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Ferdinánd király [Rákóczi] - ut és Posta [Uri] - utca sarok.

Foglalkozik a **banküzlet** minden ágazatával. **Áttutalásokat** az összes külföldi piacokra a legelőnyösebben és leggyorsabban eszközöl. **Betételeket** folyószámlán vagy könyvecskére előnyös kamatok mellett elfogad és felmondás nélkül visszafizet. **Magán pánccél-szekrényeket** [Safe deposits] bérbe kiad.

KAMUTI IMRE

elektrotechnikus

villamos körfűrész és tűzifaaprító vállalata

Megrendelhető: Teleki-u. 3. sz. a. az udvarban balra, a házmesteri lakásban.

Legszebb, Legjobb, Legolcsóbb szövetek **Deutsch** Posztóárnyházban **Oradea-Mare — Nagyvárad**
Avram Janku (Kossuth) - utca 1. szám.

Összes gyógyszerek gyógyszer különlegességek, pipere szappanok, parfümök, **toilet-cikkek**, **Alabástrom-crème**, kötszerek, **Liszka-olaj**, a legjobb minőségben kaphatók

Németh Pál Arany Kereszt gyógyszerteráiban
□ Piata Unirii (Szent László-tér) □
a Városháza mellett. 9-26

A NAGYVÁRADAI HITELBANK R.-T.
Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 2., - saját ház.

Külföldi pénznemeket

vesz és elad, kiűzetéseket a legelőnyösebb árfolyam mellett elszámol.

Elfogad betéteket a legmagasabb kamatozás mellett.

Folyósít váltó-, jelzálog-, előleg- és folyószámla **kölcsönt.** 9-13

ORGONA homlokzatsipok

7-13 a rekvirált sipok helyébe **elsőrendű kivitelben** készülnek

Wegenstein Lipót és Fia orgonagyárában
Timisoara — Temesvár.

A sipmérték beküldése ellenében költségvetéssel díjtalanul szolgálunk! — Orgonajavitások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek.

Harmoniumok raktáron!

A »Szent László« temetkezési vállalat református tulajdonosa tisztelettel felkérem vallásfelekezeten igen tisztelt tagjait, hogy szükség esetén bármely **temetkezési és hullaszállítási ügyben** sziveskedjenek üzletemet (Alexandri [Teleki] u. 34.) bizalommal felkeresni.

Főelőrkésem leendő lehető mérsékelt árszámítás, tisztességes és pontos eljárásommal nagybecsű bizalmukat kiérdemelni.

Mi reformátusok is lehetőleg pártoljuk és támogassuk egymást, mint azt más felekezetek teszik. — Tisztelettel
12-26 **CSEKŐ LAJOS.**